176
T-4
INV: 198
MITROPOLIA MOLDOVEI ... BUCOVINEI
BIBLIOTECA ... TEOLOGAE"
Secţia Teologică
COTA: PT-4

BISERICA
ORTHODOXĂ ROMÂNĂ

Revistă Periodică Eclesiastică

A

SÂNTULUĬ SINOB AL S-TEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMANE.

ANUL AL XXIV-lea, No. 7.

OCTOMBRIE.

TABELA MATERIILOR

		Pag.
1	Amintirĭ din Istoria Bisericéscă. . . .	587
2	Sistemul Filosofico-Teologic ale Fericituluĭ Augustin.	610
3	Predică despre sănătatea trupuluĭ . . .	622
4	Canónele Sinódelor Ecumenice. . . .	629
5	Cronica Bisericéscă	636
6	Sfîntul Ión Chrisostom.	642
7	Dare de sémă	650
8	Predică.	652
9	Bibliografie	657
10	Raportul Prea Cuv. Protosinghel Teofil Mihăilescu către P. S. Episcop al Argeşuluĭ	661
11	Donaţiunĭ	673

BUCUREŞTI

TIPOGRAFIA CĂRŢILOR BISERICEŞTĬ

1900

SPRE ȘTIINȚA:

Comitetul redactor al Revistei *„Biserica Ortodoxă Romînă“* se compune din *P. S. Archiereu Calistrat Bîrlădénu*, președinte, d-nii: *C. Erbicénu*, *Dr. Drag. Demetrescu*, *Dr. Petru Gârbovicénu* și *Dr. Mih. Popescu*, membrii.

Corespondența privitóre la revistă va fi adresată *P. S. Calistrat* președintele comitetului redactor, iar banii pentru abonamentele la Revistă, se vor adresa d-lui *Dr. Drag. Demetrescu*, casierul Revistei, strada Muzelor No. 24.

Tótă corespondența ce privește pe Tipografia Cărților Bisericești precum și banii, se vor înainta *D-lui Dr. Const. Chiricescu* Directorul Tipografiei, str. Principatele-Unite No. 34 (60), București.

Abonamentele la revistă se fac pe cîte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama la Protoiereŭ, și la caz de a nu primi îndestulare, vor reclama de-a dreptul președintelui comitetului redactor al revistei.

Pentru streinătate se va calcula și portul.

Abonamentele în București se fac la președintele comitetului redactor al revistei, iar în județe la Protoierei și la biurourile postale.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărților Bisericești se află de vîndare următórele cărți teologice particulare.

Sf. Vasilie, traducere de I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Iosif. Prețul 2 lei 50 bani. Transportul 85 ani.

Istoria Bisericéscă de Evagrie, trad. de acelaș. Prețul 2 lei 50 bani. Transportul 85 bani.

Istoria Bisericéscă de Socrat, trad. de acelaș. Prețul 3 lei. Transportul 85 bani.

Dreptul Bisericesc, tradus de P. S. Episcop de Hușî Silvestru. Prețul 7 l. Transportul 85 bani.

Teologia Dogmatică Ortodoxă, trad. de acelaș. Partea I, prețul 4 lei, transp. 80 bani. Vol. II prețul 5 lei, transp. 1 30 bani.

Colecțiune de Predici și conferințe ținute cu preoții, de acelaș; prețul 8 lei, transp. 1,30.

Conferințe, de acelaș; prețul 2 lei, transp. 70 bani.

Editat de acelaș: *Tipic* de Melhisedek; prețul 1 leŭ; transp. 40 bani.

Teologia Dogmatică de Macarie în 8 volume, tradusă de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș; prețul 15 lei, transp. 1 leŭ 30 bani.

De acelaș: *Meditațiuni asupra Psalmilor,* trei volume 15 lei, transportul 2 lei.

De acelaș: *Catehismuș*, o veche lucrare religiósă, 1 leu; transp. 70 bani.

De acelaș: *Dicționar aghiografic* cuprinḑênd pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei; transp. 1 leŭ 80 bani.

Teologia Morală de P. S. Sa Dr. Athanasie. Prețul 5 lei; transp. 85 b.

De acelaș: *Morala pentru copii.* Prețul 2 lei; transp. 70 bani.

De acelaș: *Etica evoluționistă.* Prețul 2 lei; transp. 70 bani.

De acelaș: *Nóua lege a învățământului și religia în școlile secundare.* Prețul 50 bani, transportul 40 bani.

De acelaș: *Sfîntul Athanasie.* Prețul 4 lei. Transportul 85 bani.

Sf. Apost. Paul după sf. Scriptură, de Dr. Const. Chiricescu; prețul 1 leŭ, transportul 40 bani.

Ermeneutica Biblică, ed. II, de acelaș; prețul 2 lei, transp. 70 bani.

Apologetica creștină, în 2 vol., trad. de Păr. Nazarie, 8 lei, transp. 1 leŭ 30 bani.

Liturgica, trad. de Păr. N. Filip, 5 lei, transp. 1 leŭ 30 b.

Dreptul Bisericesc, de Păr. V. Pocitan. Prețul 5 lei; transp. 85 bani.

Istoricul a 40 biserici din Romînia, de Păr. M. Dumitrescu. Prețul 2 lei. Transportul 70 bani.

Teologia pastorală de Păr. Gibescu, prețul 2 lei, transp. 60 bani.

Antologia de Nectarie din Sf. Munte, prețul 4 lei, transportul 80 bani.

Influența culturei grecești în Muntenia și Moldova de Gh. M. Ionescu. Prețul 5 lei, transp. 85 bani.

Misterile vieței viitóre, traducere de Protoiereul Climent I. Bontea, prețul 2 lei, transp. 65 bani.

Rostul vieței de B. Mangâru. Prețul 2.50, transportul 60 bani.

Dela aceste cărți, P. P. C. C. Protoierei și D-nii librari, nu beneficiază de rabat.

AMINTIRĬ DIN ISTORIA BISERICEASCĂ

De la 1750—1800

de

SERGIU MACREŬ.

PARTEA I.

Curgea anul mântuireĭ una mie ŞépTe sute cincĭ ḑecĭ, când afacerile Bisericeĭ aŭ început a se împovora cu feluri de contribuţiĭ de banĭ şi cheltuelĭ; nu maĭ puţin se conturbaŭ şi prin machinaţiunile ereticilor, se combăteaŭ pe taĭnă şi cu viclenie se nelinişteaŭ.

Pe atuncĭ conducea tronul ecumenic patriarchul-Ciril al V, din al Nicomidieĭ, şi unii dintre latinĭ cereaŭ să intre în Biserica Ortodoxă a luĭ Christos, atuncĭ preoţii din Galata aŭ fost în nedumerire, şi aŭ creḑut că-ĭ vrednic lucrul de cercetat, dacă adică, să-ĭ ungă numaĭ cu mir pe latinii ceĭ ce veneaŭ la Biserica cea neîntinată a luĭ Christos, saŭ să-ĭ boteze, ca unii ce cu totul aŭ călcat botezul Domnuluĭ şi aŭ preferat inovările preoţilor lor

Deci referindu-se acéstă cestiune şi nedumerire Preasfinţituluĭ Patriarch Ecumenic, Domnul Ciril, după ce s'aŭ cercetat maĭ întăiŭ obiceiul de acum al Apusenilor şi că s'aŭ dovedit că aŭ călcat şi corupt botezul predat de Domnul prin Apostolĭ şi Dumneḑeeştiĭ Părinţi, a învoit preoţilor

a boteza pe latinĭi ceĭ ce veneaŭ la Biserica Ortodoxă, ca nebotezaţĭ. Apoĭ s'a învoit acesta şi de a se trata public celor ce ar dori să predice cuvîntul Domnuluĭ. De aicea apoĭ s'aŭ aprins şi discuţiĭ între învĕţaţĭ, şi scrutaŭ obiceĭul de maĭ înainte al Bisericeĭ apusene şi vestejaŭ inovarea maĭ de pe urmă, străformarea şi ajungerea la turnare de apă în cap şi se dovedea că în genere nu este botez. Iar unĭi aŭ imprimat şi probe de învinuirĭ şi le aŭ expus spre cetire societăţeĭ şi pretutindenĭ se vorbea şi se respândea, că latinĭi de acum şi Apusenĭi nu sunt botezaţĭ.

Decĭ acestea respândindu-se la început ast-fel deslușit, s'aŭ popularisat şi aŭ întristat fórte şi pe latinĭi ceĭ ce se găseaŭ în cuprinsul acestuĭ mare oraş şi pe ceĭ din insule, şi pe ceĭ respândiţĭ prin tot locul în Impĕrăţia Otomanilor. Şi dar latinĭi se nevoĭaŭ ca să-şĭ întăréscă respectabila lor societate, pentru care seducêndu-ĭ pe ceĭ maĭ slabĭ şi înşelându-ĭ cu viclenie, îĭ pogoraŭ în mocirla rĕutăţeĭ lor, făţărindu-se ca adică puţin ceva se deosebesc Rĕsăritenĭi de Apusenĭ, numindu-le acestea datine, ĭar nu dogme; ĭar acestea le aveaŭ la îndămână pentru ceĭ ce voĭaŭ a'ĭ converti şi celor ce le ţin le ḑiceaŭ că sînt fórte puţin vătămătóre, îndiferente fiind acestea bisericilor şi neimputabile. De aceea şi căsătoriĭ mixte sociale şi de sex diferit primind şi cerimoniile tăĭnelor bisericeĭ luĭ Christos celeĭ neîntinate le aŭ lăsat nereformate ca din vechime, reclamaŭ orĭ pretindeaŭ latinĭi nu maĭ supunerea către Papa Romeĭ şi luaŭ şi mărturisirea credinţeĭ de la ceĭ ce-ĭ vînaŭ, că adică nu-ĭ nicĭ binecuvîntare, nicĭ mântuire pe pămînt de cât în mâna Papeĭ Romeĭ, că el numaĭ are puterea apostolică de a deslega şi lega pe orĭ cine şi cum voeşte. Decĭ prin ast-fel şi atâtea meschinărĭi, fermecând pe mulţĭ din insule, pe maĭ mulţĭ încă în Egipet şi Siria, ĭ-aŭ aruncat în peirea lor, maĭ cu sémă de la începutul secululuĭ ce se termină acum, al XVIII-lea, până la jumătatea luĭ.

Contra acesteĭ influinți rĕŭ-făcĕtóre asupra Creștinilor Ortodoxĭ nebântuiți, arătând un zel Dumnezeesc și prea fericitul și prea sfințitul Papă și Patriarch al Alexandrieĭ, Domnul Mateĭŭ, și prea fericitul și Preasfințitul Patriarch al Antiohieĭ, Domnul Silvestru, mult aŭ conlucrat ca să alunge din propriile lor turme pe vătămătorĭ și nu puține aŭ suferit împrotivindu-se machinațiunilor acelora. Amândoĭ însă aŭ scăpat societatea ce suferea, tăind putrejunea de la ce era sănătos, de și cangrena aŭ constatat'o mare, dar pentru un timp s'a salvat ceea ce era de salvat

Dar cele vorbite și cele făptuite de Preasfințiții Patriarhĭ, Domnul Mateĭŭ și Domnul Silvestru, aŭ supărat orĭ întristat pentru că eraŭ înprotiva latinilor, dar n'aŭ zguduit în atâta machinațiunile lor. Insă dovedirea necorectitudineĭ turnăreĭ apeĭ din cap la botez și vorbirea dilnic în Constantinopol, ca adică latiniĭ sînt nebotezați, nu numaĭ că vicleniile lor le nimicea din rădăcinĭ și le sfărămà și oprea invadările tâlhărești și deschidea ochiĭ celor maĭ simpli ca să fugă de la ceĭ nebotezați, să se retragă de la pirați și să se asigure contra ciumeĭ; ci încă a inspirat și frică acelora, ca nu cum-va ceața ignoranțeĭ să dispară de la popórele lor, sub care de atâta timp se rătăcesc în întuneric.

Decĭ causa acesteĭ rușinărĭ publice apuseniĭ ceĭ ce locuĭaŭ în Siches și în jurul eĭ, și particulariĭ, dar maĭ ales representanțiĭ împĕraților apusuluĭ o aruncaŭ asupra Preasfințitului și ecumeniculuĭ Patriarch Ciril și se încercaŭ a-l alunga din scaun, dacă nu s'ar găsi un chip secret ca să se astupe gura celor ce respândesc acésta, declarând eĭ la uniĭ dintre arhiereiĭ și dintre nobilĭ și bogătașiĭ neamuluĭ nostru, că o ură se va porni în contra a-tot neamul nostru,—maĭ ales acelor ce trăesc între alte popóre împrăștiațĭ,—nemărginită și nesuportată, și un dispreț și cu multe alte înfricoșărĭ amenințându-ĭ, dacă nu vor înlocui din scaun pe Ciril Patriarchul.

Iar ceĭ ce economisesc timpul și abat mâniile împĕraților, scot din scaun pe Patriarchul Ciril, întrebuințând pretextul și proba, față cu ceĭ ce stăpâneaŭ, că adică ar fi îngreuĭat Biserica cu împrumuturĭ de banĭ, și în locul luĭ chĭamă la Patriarchat pe cel ce ocupase deja scaunul, pentru a patra óră, pe Preasfințitul Domnul Paisie.

A stat decĭ pe scaunul Ecumenic în acéstă întâĭŭ a sa patriarchie, Preasfințitul Patriarch, Domnul Ciril, doĭ anĭ și opt lunĭ, de la anul 1748 până la 1751. Stăpânea Constantinopolul monarhul Otomanilor Mahmut.

De la acéstă întâĭa patriarchie a Domnuluĭ Ciril a început ĭarăși să se împovăreze Biserica luĭ Christos cu datoriĭ și contribuțiĭ. Căcĭ prin neîncetatele înrîuririĭ și intrigĭ ale protivnicilor, Domnul Ciril întrebuințând cheltuelĭ de mulțĭ banĭ la ceĭ ce stăpâneaŭ, pentru ca să înlăture urgia cea d'asupra sa ridicată și să paraliseze atacurile vrăjmașilor, de care neîncetat era atacat și li se împrotivea cu bărbăție, de aceea datoriile s'aŭ adaus de la cincĭ sute până la una mie talanțĭ.

Preasfințitul Ciril al V era de neam din Peloponez, bărbat cu socotință dréptă, cu purtarea simplă, de și unora li se pare variat, împrotivindu-se la multele viclenĭĭ ale protivnicilor în tot chipul; era ĭubitor de virtute, ĭubitor de bine, familiar, ĭubitor de învĕțătură, dedat la cetirea sfințitelor cărțĭ, preferând viața cea desăvîrșită, de aceea și făcea privigherĭ maĭ marĭ și posturĭ maĭ adese, și ĭ plăceaŭ serviciile bisericești maĭ îndelungate; apoĭ cătră toți se arăta generos, ager la cele ce eraŭ de făcut, aspru față de părerĭ, nestrămutat și neîndurat la cele protivnice. De aceea a fost și un apărător aprins al dogmelor Ortodoxe și era lăudat de tot poporul și ĭubit cu deosebire; cu bucuria propriilor sale virtuți înveselea sufletele și le atrăgea, de și adevĕratul zel al bărbatuluĭ ceĭ ce-l ponegresc meșteșugesc a'l acoperi în multe felurĭ, numindu-l viclean, dupre cum ereticiĭ numesc eretic pe cel maĭ ortodox.

Decĭ prin asemenea intrigĭ amintite ale ereticilor şi aceluĭ ce află har la eĭ, saŭ prin necesitate, saŭ din ură saŭ şi din necunoştinţa celor ce se ḑiceaŭ şi se lucraŭ (căcĭ adese se întîmplă în asemenea împrejurărĭ de se ciocnesc multe interese şi patimĭ din partea multora) s'a scos din scaunul ecumenic Domnul Ciril, şi s'a îndepărtat în una din insulile Cianee, la Halchi, liniştindu-se prin o bogată întreţinere şi îngrijindu-se cu multă cinste. Iar Preasfinţitul Domnul Paisie prin multe rugăcĭunĭ şi obştéscă întervenire şi insistenţă a Preasfinţiţilor Arhiereĭ şi a boerilor celor maĭ însemnaţi cătră ceĭ ce ţineaŭ puterea, a reluat pentru a patra óră scaunul ecumenic şi apostolic şi cu obicĭnuita-ĭ familiaritate cătră toţĭ. Şi prin multele şi admirabilile luĭ cunoscute virtuţĭ le respândea pretutindenĭ, păstorind cu înţelepcĭune, conducênd cu ştiinţă şi administrând cu ĭubire de adevĕr tótă Biserica, ca deprins cu lucrurĭ de tot felul şi variate, şi experimentat îndelung timp cu o ast-fel de păstorie ecumenică, sub o aşa de schimbăcĭósă stăpânire, în care ḑilnic cineva se ispiteşte de atâtea şi atâtea şi conduce rĕzboĭul cel atât de viclean şi temĕtor cu înţelepcĭune; dar şi cătră rĕzboĭul cel dinafară, ce amenința să se încépă cu maĭ multă violenţă, se împrotivea, opunêndu-i-se cu multă abilitate prin înţelepcĭunea sa politică şi pătrunḑĕtor, şi ca să alineze mânia apusenilor, şi se încerca de a împrăştia şi amenințările, dar nu voĭa ca să tacă din gură ceĭ ce spuneaŭ adevĕrul, adică predicatoriĭ.

De aicea dar o parte din ceĭ ce ḑiceaŭ, că apusenii de acum nu sînt botezaţĭ, se revărsa óre-cum asupra luĭ, ceea ce bătrînul înălbit la perĭ, şi bogat în înţĕlepcĭune, economisind cu prudenţă lucrurile, se părea că nu vede, în realitate însă o întărea acesta, în cât înveselindu-se de ceĭ ce doreaŭ ca să spună adevĕrul pe faţă, şi nu oprea pe nimenĭ să combată, de şi el de pe scaun nu vorbea asupra apusenilor, dar învoĭa învĕţaţilor ce voĭaŭ şi să vorbéscă şi să scrie cu doveḑĭ din sfintele Scripturĭ despre botez.

Dar economia și nevoĭa pentru care aŭ scos din scaun pe Domnul Ciril puținĭ o știeaŭ. Celor mulți s'a părut că pentru risipe de banĭ, ĭar alțiĭ, considerând ceea ce era firește, controversa cea mult respândită, aŭ presupus de causă a căderei și turnarea apeĭ din cap la botez de cătră latinĭ. Decĭ aŭ convenit într'un chip confuz și credeaŭ falș că Preasfințitul și în adevĕr marele între patriarchĭ, Domnul Paisie, ar fi în contra predicăreĭ botezuluĭ. Nicĭ la cele ce s'aŭ săvîrșit după aceea luând aminte, nicĭ pricepênd cele ce mintea cea adîncă o pune, lucrând cele ce i se par și salvând vătămarea ce vine din altă parte, aŭ început să-l calomnieze cătră popor și să înjure pe protectorul religiositățeĭ, că adică ar cugeta contrar dogmeĭ drepte și aŭ convins pe mulți din plebe a se asocia la înșelăcĭunea lor și pe conducĕtorul cel esperimentat al Bisericeĭ, și manuducĕtorul cel îndumnedeit, insultându-l pe nedrept, îl defaĭmaŭ.

S'a împrăștiat o ast-fel de calomnie în popor și s'a respândit maĭ cu sémă în o adunare orĭ bălcĭŭ al poporuluĭ, care a avut loc în una din împrejurimile Nicomidieĭ, la privirea și audul unuĭ călugăr, cu numele Auxentie, simplu și fără rĕutate, care ș'a ales viața ascetică și care'ș nevoĭa trupul cu posturĭ și rugăcĭunĭ, percurgênd întăĭa staţiune a ascetismuluĭ, cum spun; acesta maĭ întăĭŭ, învĕțând pe ceĭ ce veneaŭ al el, a început, lăudându-le obiceĭul lor ținut orĭ predominat de unele cugetărĭ, în cât combătea și lucrurile ascunse și se părea că era cu putință să săvîrșască și minunĭ. Rĕspândindu-se acéstă presupunere în popor, s'aŭ adunat de pretutindenea mulțimea, atraș de religiositatea sa și puțin trebuea să se miște tótă populația acestuĭ mare oraș, și a gintelor dinprejur, și se povestea pretutindenea cât de minunat li se părea că este acest călugăr.

Acesta însă la început, póte prin simplitate, s'a vîrît în popor, propunêndu-și a-l educa și învĕța în adunare publică, și prin viclenia vieţiĭ omenești s'a scos din minte, detras

cu înşelăcĭunile şi falşificările celor vicleni, şi s'a presentat dejucat, ca pe scenă, de cătră ipocriţiĭ înşelătorĭ, cariĭ luând de motiv virtuţile bărbatuluĭ mult aŭ minţit, spunênd că face minunĭ curióse şi respândind ştiinţă spre înşelarea celor maĭ simpli, falşificându-ĭ şi virtutea, dacă o avea, şi veselindu-se nerušinat de acesta.

Decĭ acesta predicând pe faţă, că adică latiniĭ de acum şi Armeniĭ, neglijând în genere botezul cel predat de Dumnedeeştiĭ Apostolĭ, sînt nebotezaţi, ş'a îndemnat să se predice acésta în public şi'l împing uniĭ, carĭ, fie de frică saŭ pentru alte avantage ale lor, nu îndrăzneaŭ să vorbéscă contra latinilor şi Armenilor. Apoĭ céta din jurul sĕŭ, temêndu-se de urgia Preasf. Patriarch ecumenic şi a Preasf. Arhiereĭ, neplăcêndu-le cele ce se făptuĭaŭ, îl presupun cu vicleníe că adică din pricina aceea sînt desplăcuţi şi Patriarchul şi uniĭ din Arhiereĭ, pentru că el vorbeşte contra latinilor, făcêndu-le plăcerea, de aceea aŭ scos din scaun şi pe Preasfinţitul Domnul Ciril, dicêndu-le că eĭ sînt trădătoriĭ adevĕruluĭ şi că înprotiva lor, adecă pentru apărarea adevĕruluĭ s'a pornit acela.

De atuncĭ decĭ a început a porni necuviincĭos şi mulţimea asupra Patriarchuluĭ şi a unora dintre Arhiereĭ, cărora asociindu-li-se făţarniciĭ pronunţaŭ blasfeme, vorbind fără rezervă poporuluĭ şi calomniind pe sfinţĭ şi divinizând scóterea din scaun a Preasfinţituluĭ Domn Ciril, asigura pretutindene nimicirea bisericeĭ.

Acéstă vorbire referindu-i-se Preasf. Patriarch ecumenic, Domnul Paisie, şi Arhiereilor petrecĕtorĭ în Constantinopol, s'a presupus că cu ştiinţa şi îndemnul Preasf. Domn Ciril, care caută a fi din noŭ Patriarch, se respândesc aceste vorbe, de şi cele ce se săvîrşaŭ de cătră eĭ acolo şi luĭ nu-ĭ plăceaŭ. Aŭ trimis ca să-l întrebe dacă are ştiinţa de cele de acolo; ĭar acela prin jurămînt a asigurat că nicĭ nu ştie, nicĭ nu încuviinţează şi nicĭ nu-ĭ plac cele ce se

săvîrşesc şi se vorbesc acolo şi nicĭ Patriarchia de loc n'o caută, ci se mulţămeşte cu cele ce i se daŭ şi că preferă a duce o viaţă liniştită, numaĭ dacă trebile bisericeĭ rĕmân nevătămate şi neatinse.

Decĭ aceste prin jurămînt le a întărit în Biserica Prea Sfinteĭ Născătóreĭ de Dumneḑeŭ, din insula Halchi, Preasf. Ciril şi a rĕmas liniştindu-se şi ş'aŭ împrăştiat şi Arhiereiĭ presupunerea despre el. Poporul însă primind dospitură vicléně din intriga necuviincĭósă, aprinḑêndu-şĭ sufletele şi abătându-şĭ mintea, turba asupra bine-făcĕtoruluĭ şi în sfîrşit ş'a vărsat mânia asupra Preasfinţituluĭ şi divinuluĭ Patriarch, Domnul Paisie. Apoĭ nu după multe ḑile, adunându-se în masă în o Duminică la Patriarchat, aŭ făcut sgomot strigând în mulţime mare şi cu turburare: «Că nu te voim maĭ mult, eştĭ Arměn! eştĭ latin (o necuvióse blasfemiĭ!), pentru ce nu botezĭ pe Armenĭ, pentru ce nu botezĭ pe latinĭ, pentru ce pretinḑĭ să se exileze cel cuvios? Nu te voim maĭ mult».

Decĭ acest strigăt întîmplându-se în Patriarchie şi întrunindu-se o adunătură de tot felul de ómenĭ de pretutindenĭ, auḑind de odată şi vĕḑêndPatriarchul atâta mulţime, s'a încercat să liniştéscă o ast-fel de pornire neregulată. Iar eĭ cuprinşĭ de cugetărĭ rĕle de maĭ înainte, ca îmbătaţĭ de mare Ierarh şi punêndu-l într'o corabie l'aŭ dus la lagăr, unde de obiceĭŭ se duc ceĭ cu pricinĭ. Iar Generalul, neputênd el să judece ast-fel de pricinĭ, l'aŭ dus la Vizir. S'aŭ adunat în Curtea Vizirului multă adunătură de nebunĭ, carĭ mişcându-se prin curte înflăcăraţĭ, strigaŭ: «Ridicaţi-l, ridicaţi-l, luaţi l de la noĭ, nu-l voim maĭ mult». Iar blândul şi îmbunătăţitul Patriarch a stat înainte între neamurĭ păgâne mărind pre Stăpânul Christos, pentru că şi prin acestea-ĭ educă fiind aprópe de eĭ şi punêndu-se pe sine tip până se va schimba cu totul în el.

Vĕḑênd Vizirul ast-fel de tumult adunat şi întrunit s'a

supărat fórte, ĭar ca să nu se întîmple ceva maĭ rĕŭ mulțimeĭ, a întrebat'o: Pentru ce aŭ venit și ce voesc? Ĭar eĭ aŭ respuns: Că pe acest Patriarch al lor nu-l voesc maĭ mult. S'a întrebat că ce rĕŭ aŭ făcut? Iar eĭ strigaŭ: Să se scótă afară, să se alunge pentru că este latin și Armén! pentru cele întîmplate și necăjit fără cuvînt de vina neleguită și revoltă și prin insultă de felul acesta necuviincĭósă asupra celuĭ maĭ respectabil între toțĭ bărbațiĭ. Căcĭ eraŭ și dintre ceĭ de alt neam și priveaŭ pe respectabilul Prea Sfințit. Decĭ generalul armateĭ, care era președintele porțeĭ Fanaruluĭ, adunându-și armata de sub el și înarmând'o cu cĭomege, cu care eraŭ obicĭnuițĭ, aruncându-se cu vitejie aŭ împrăștiat pe ceĭ turbațĭ de mânie și l'aŭ scos mort pe jumĕtate pe bătrînul om al luĭ Dumnedĕŭ și cu adevĕrat șărlătănia fațarnicilor, aprinșĭ de mânie, și lătrând ca și câĭniĭ și fĭarele sĕlbatice, se aruncaŭ asupra blândului bătrîn, și răpindu-l din chilia luĭ l'aŭ scos afară, trăgêndu-l fără milă, și fără îndurare lovindu-l, scuĭpându-l fără rușine și nelegĭuit batjocorindu-l nebuniĭ. Și era de vĕdut atuncĭ acea priveliște miserabilă a turmeĭ turbate asupra păstoruluĭ, ca și a lupilor vărsătorĭ de sînge, turbațĭ, scrișnind cu dințiĭ, insultând pe aĭ lor, pe strĕinĭ și pe ceĭ de alt neam, cariĭ se îngrijaŭ de a scăpa pe cel insultat, suferind pe nedrept. Înțĕlegênd acéstă nebunie a lor, a gândit ca cu trăsnetul urgieĭ să-ĭ spăĭmânte și cu sabia să împrăștie tumultul, ĭar Preasfințitul și prea blândul Patriarch cădênd s'a rugat să se scape poporul de urgie și el să fie scos din scaun și să i se dea dorita liniște, ajuns la o vrîstă atât de înaintată. Decĭ la rugăcĭunile prea respectabiluluĭ între toțĭ, a Prea Sfințituluĭ bărbat, cedând cel maĭ mare, a hotărît să se schimbe din scaun și să se întrebe poporul pe cine voesc de Patriarch? Iar eĭ aŭ respuns: Pe cel ce a fost maĭ înainte Patriarch, Ciril. Primind cererea lor, a amânat hotărîrea pe a doua dĭ și le-aŭ poruncit să se împrăștie fie-care la

ale sale, eĭ însă nu s'aŭ depărtat din curte de loc strigênd: «Acum să ni-l daĭ, slobóde acum hotărîrea». Considerând și vĕdênd pornirea lor în masă și aprinsă de mânie, apoĭ îndată cugetându-se a poruncit să-l aducă pe cel dorit mulțimeĭ, ĭar pe șefiĭ insurecțieĭ să-ĭ cunóscă și să-ĭ înscrie de unde-s și orĭ-ce știe fie-care. Atuncĭ ceĭ orânduițĭ, luând hotărîrea înscris, s'aŭ dus la Halchi, aducênd pe Preasfințitul Domn Ciril, pe care l'aŭ și introdus în Constantinopol. A doua dĭ, luând cu el pe arhiereiĭ petrecĕtorĭ acolo și pe clericĭ, ca de obiceĭŭ, s'a presentat Vizirului și maĭ marilor luĭ și primind Cavada, recunóșterea de onóre și instalarea, a venit a doua óră la patriarchat cu o nespusă bucurie a poporuluĭ și cu veselie deobște.

Dar Vizirul, supărat de cele întîmplate, a condemnat pe începĕtoriĭ resvrătireĭ, a căror nume aŭ fost scrise la mórte, dintre carĭ ceĭ maĭ mulțĭ ascundêndu-se aŭ fugit, ĭar doĭ, prinșĭ fiind, aŭ fost înecațĭ. A fost acusat și Preasfințitul Ciril ca resvrătitor și aruncându-i-se pe nedreptul causele celor de maĭ înainte, adică, ascultând de intrigile unor rĕŭvoitorĭ, s'aŭ condus de patima însădită a ĭubireĭ de argint, până va lua îndeajuns, și apoĭ ca un adaus noŭ de greșală a dat nouĕ-decĭ de talanțĭ și a scăpat pe pricinuitoriĭ condamnăreĭ.

Ast-fel decĭ scos din scaunul ecumenic de a patra óră Preasfințitul Domn Paisie, a fost periorisit în insula Halchi, unde a reposat în Domnul și cu cuviosie, în Mănăstirea Născĕtóreĭ de Dumnedeŭ, a trecut spre Domnul, în anul 1757, în luna Octombrie.

A fost acest Preasf. Patriarch cu neamul din Cesaria, înfrumusețat cu religiositate și înțĕlepcĭune, făcêndu-se apoĭ Mitropolit al Nicomidieĭ, și înțĕlepcĭunea sa. arătând'o în multe și bune lucrurĭ, cu alegerea obștéscă și cu votul lor s'a înaintat după renumitul Ieremia întăĭa óră pe tronul patriarchal pe la anul 1727, și cărmuind scaunul șése anĭ,

îl lasă ĭarăşĭ luĭ Ieremia şi ĭarăşĭ revenind după Domnul Neofet la 1740 l'a ţinut lunĭ douĕ-ḑecĭ, părăsindu-l ĭarăş, şi continuând l'a luat de la acesta a treĭa óră la 1744 şi a stat pe el treĭ anĭ şi lunĭ şése; ĭar a patra şi ultima dată l'a reluat de la Ciril, conducêndu-l lunĭ cincĭ-spre-ḑece, şi l'a lăsat luĭ Ciril. Doĭ-spre-ḑece anĭ şi cincĭ lunĭ cu întrerumperĭ a stat pe tronul ecumenic şi patriarchal dedându-se la păstorie cu vrednicie. Era ĭubit de cătră Preasfinţiţiĭ Arhiereĭ şi era mult respectat, vorbind cu toţiĭ familiar şi dorind să liniştéscă şi împăcĭuéscă pe toţi, însuşindu-şĭ sie-şĭ trebuinţele lor. Iar pentru ceĭ ce-şĭ neglijaŭ datoriile lor s'a arătat aspru, stingênd turburările bisericeĭ. Oprea arhiereilor petrecĕtorĭ în Constantinopol vorbirile şi contactul cu ceĭ puternicĭ, dar cu cât restrîngea familiaritatea nepotrivită a lor, cu atâta maĭ mult îĭ cinstea, respectând demnitatea arhierésca în tot chipul şi conservând autoritatea cea maĭ înaltă a păstorieĭ, întărindu-şĭ puterea. Căcĭ de la el s'a început forma preasfinţiţilor Arhiereĭ să se presinte de la început între popóre prin decrete împĕrăteşţĭ, ceea ce era să se aducă spre trebuinţă şi însemnătate, şi acestea aŭ înclinat purtarea lor şi a vieţeĭ în genere de a fi maĭ impunătóre, fiind maĭ înainte sĕrăcăcĭósă şi slugarnică. Combătea cu dibăcie şi violenţele puternicilor de afară şi reţinea cu bărbăţie asupririle clericilor şi ale boerilor, păstrând autoritatea patriarchală prin armonia Sinoduluĭ în afacerile bisericeştĭ. Era măreţ în cugetare şi nu ceda nimănuĭ fără timp, îngăduitor fiind, nu socotea nimică maĭ de preţ de cât datoria sa în acéstă mare păstorie, gândindu-se de la început şi lucrând cu măreţie şi cu tot chipul apărând demnitatea tronuluĭ şi întinḑênd cu ĭubire de Dumneḑeŭ îngrijirea asupra tuturor bisericilor şi săvîrşind interesele obştieĭ cu religiositate.

Demisionând decĭ Preasf. Domn Paisie din apostolicescul scaun ecumenic, cum s'a spus, l'a succedat Preasf. Domn

Ciril al V a doua óră în anul 1752 Septembrie 7. Guverna pe atuncĭ Constantinopolul împĕratul Otomanilor Mahmud. Iar Patriarch şi papă al Alexandrieĭ era Domnul Mateĭŭ, şi al Antiochieĭ Domnul Silivestru, ĭar la sfîntul oraş al Ierusalimuluĭ şi a tótă Palestina, Domnul Partenie.

Războiul în contra Bisericeĭ luĭ Christos era neîntrerumpt din partea necredincĭoşilor şi se îngreuĭa maĭ ales din partea apusenilor. Căcĭ născocéŭ multe vicleniĭ şi fabricaŭ miĭ de chipurĭ şi în Palestina şi în Ierusalim ca să ne rîpéscă locurile de închinăcĭune, închipuindu-şĭ, că dacă adică ar deveni stăpânĭ pe sfîntul şi de viaţă făcĕtorul Mormînt, ar alunga curând de acolo pe Ortodoxĭ. Şi în Egipet nu încetaŭ aceĭa neliniştind şi în Siria corumpênd pe Arabĭ; luxul şi desfrănarea îngăduindu-le ca un venin şi cumpărând cu banĭ perderea acelora. Căcĭ dacă cineva avea trebuinţă de banĭ, supunêndu-se papeĭ, lua de la misionarĭ pentru trebuinţă; apoĭ se da în dar luxul şi corupţia celor ce primeaŭ cele ale apusenilor şi se deslega tótă legătura moderaţiuneĭ, şi tóte lor le eraŭ învoite de cătră noul învingĕtor şi stăpân. Deschidêndu-le lor calea cea largă, ca se fugă de la cea îngustă, pe care ne-a arătat'o nouĕ Domnul, alerga cătră acea largă şi lată şi ca să-şĭ înmulţască numĕrul deslegĕtorul şi ca să-şĭ întindă laturile îngâmfătorul. Ci cu aceste chipurĭ şi cele-l-alte popóre, câte mărturisesc pe Christos, se otrăvesc şi i se supun prin misionar Papeĭ de la Roma; apoĭ desbinând pe poporul cel uşuratec al Armenilor şi atrăgêndu-şĭ pe ceĭ maĭ mulţĭ din eĭ, în urmă şi pe popórele vecine ale Ivirilor a îndrăsnit a le supăra.

Guverna pe atuncĭ pe Ibirienĭ pururea amintitul între Regĭ Vasile, scăpând acum de tirania Perşilor şi alipindu-se încă cătră ceĭ interesaţĭ luĭ guvernatorĭ Perşĭ; ci de şi a fost nevoit să iasă asupra vrăjmaşilor şi se gândea la rĕzboĭŭ, pentru că popórele barbare cu tóte eraŭ înarmate asupra sa, nu aŭ neglijat buna ordine din lăuntru şi se îngrija

mai ales de religiositate. Audind că în poporul sĕŭ cel binecinstitor, furișindu-se pe ascuns unii eretici, era ispitit în religiositate, a trimis cătră Preasf. Ciril că adică, să li ajute celor de acolo, respectiv de credință, fiind înveninați de eretici. Iar acesta, lăudând zelul Regelui, a trimis ca Exarh pe un bărbat rîvnitor de dogmele drepte, dintre ieromonahi, pe un profesor Macarie, dându-i lui scrisori enciclice îndemnătóre pentru ceĭ de acolo, ca să persiste în învĕțătura dumnedeĕscă apostolică cea întărită nouĕ de sfinții Părinți și dascalii ecumenici a celor șépte sinóde și păzită nefalșificată și strălucind în depărtare, să respingă ori-ce inovare și fugind de ori-ce învĕțătură strĕină și pe ceĭ ce lucrézĕ ceva alt-fel saŭ vorbesc contra sfinteĭ și neîntinateĭ Ortodoxii, a învĕțăturei catolice (generale) predate de Apostoli, predicată și cuprinsă în cele șépte sfinte sinóde ecumenice, să-i condamne ca pe eretici. Venind dar în Iberia de sus amintitul dascal chir Macarie și primit cu multă iubire și de cătră Rege și de cătră Arhiepiscopul general al Ivirilor, a făcut cunoscut și Senatului și boerilor și la tot poporul scrisorile Preasf. Domn Ciril și aŭ alungat pe ereticii veniți că să falșifice învĕțătura cea neîntinată a Ortodoxieĭ Ivirilor, și cu totul a desrădăcinat din Georgia neghinele, și după doi ani s'a reîntors în Constantinopol.

Invĕțătura cea apostolică în Iviria a persistat, cu ajutorul luĭ Dumnedeŭ, neîntinată, și a început a se reînălța de cătră regat. Dar în Siria nu s'a terminat rĕul nebunieĭ apusene, căci misionarii s'aŭ întrodus prin case subjugând pe mueraticii acoperiți de păcate, dedându-i la dorinți multe, și amăgindu-i, după cum e obiceĭul la eĭ, escitând sufletele Arabilor sensuali și prin orașe și prin satele lor. Căci după ce aŭ corumpt pe mulți locuitori din muntele Liban, aŭ mai câștigat și pe Maroniți; de aicea tâlhărește aruncându-se asupra turmeĭ luĭ Christos lupii ceĭ în formă de oae, aŭ jefuit fără frică Egiptul și Siria, schimbându-și și haĭnă și

glasul, apoĭ restul în scurt timp, corumpându-l nelegĭuiţiĭ, prin nebunia Arabică, ĭ-aŭ făcut supuşĭ Papeĭ spre pĭerdare. Prin acéstă intrigă decĭ nespusă puţin a maĭ trebuit să corumpă împreună şi tot însemnatul Halep, în care surprinzêndu-se starea miserabilă şi corupţia, mult s'aŭ nevoit s'o câştige pe acesta şi să o curăţe de otravă prea fericitul al Antiohieĭ Domnul Silvestru; de aceea a stabilit în ea şi un Mitropolit trimis din Ierusalim, bărbat de loc, strălucit prin cuviosie şi înţĕlepcĭune, Chir Sofronie.

Decĭ, contra unor asemenea necuviincĭóse intrigĭ şi viclenii câte impios aduceaŭ asupra neîntinateĭ biserici a luĭ Christos neînblânditiĭ şi sângeroşiĭ lupĭ aĭ apusuluĭ în Egipet, Siria şi Palestina, neîncetat veghind se luptaŭ prea fericiţiĭ Patriarchĭ. Şi în insule şi în Asia mică predicându-se învĕţătura că Latinii sînt nebotezaţĭ, sperieaŭ pe vătămătorĭ şi eĭ să întăreaŭ. I-aŭ supărat pe aceştia maĭ ales reaşădarea în scaunul patriarchatuluĭ ecumenic a Domnuluĭ Ciril. Căcĭ era un zelos apărător a dreptelor dogme, şi un brav luptător contra înşelăcĭuneĭ apusuluĭ şi pe faţă distrugĕtor a machinaţiunilor ateistice ale lor. De aceea şi din tronul sĕŭ vorbea contra inovaţiunilor lor şi învoĭa în genere şi a vorbi şi a scrie fără de témă tuturor celor ce voĭaŭ a combate noile inovărĭ ale latinilor asupra. dreptelĭ credinţe şi părerile lor deşanţate, judecând drept că prietenia prefăcută este maĭ vătămătóre de câĭ vrăjmăşia pe faţă. Căcĭ ce lucru mic saŭ mare, pe care nu l'aŭ făcut înfricoşat, plăzmuind prietenie şi făţărnicindu-se că sînt creştinĭ. Căcĭ odată eşiţĭ din calea cea dréptă, despreţuĭaŭ legile Dumneḑeeştĭ, cugetând asemenea cu necredincĭoşiĭ, urăsc biserica militantă a luĭ Christos, pe mirésa cea neîntinată şi alésă, care prin atâtea timpurĭ a luptat victorios pentru dragostea Mireluĭ Ceresc, o persecută prin multe felurĭ de ispite şi o combat cu tóte chipurile ameninţătóre şi căutând a o sfăşia (împĕrăchĭa) prin tóte intrigile, urmărind plăcerĭ

nelegĭuite şi altă îndemănare a vieţeĭ şi slava lumeĭ, în care, mândrindu-se asemenea cu necredincĭoşiĭ, făţăresc materialiştiĭ cuvioşia. Voind dar a stabili monarchia pămîntéscă celuĭ al Romeĭ aŭ căḑut din Impĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ, nicĭ ştiind ce ḑic, nicĭ cunoscênd acea despre care afirmă, nicĭ pricepênd ceea ce întreprind, sînt nişte pseudonimĭ, pseudologĭ, sensualĭ şi ĭubitorĭ de lume—ca păgânii.

Decĭ ast-fel a stat în fruntea sfintelor bisericĭ a luĭ Christos de pretutindenea, îngrijindu-se cu duh dumneḑeesc, Preasf. Domn Ciril. Dar pentru că tronul ecumenic era impovorat de datoriĭ, a aşeḑat la economia banilor bisericeştĭ supraveghetorĭ şi îngrijitorĭ, pe carii îĭ numesc de obiceĭŭ şi epitropĭ şi acestora le-a încredinţat îngrijirea de venitурĭ şi cheltuelĭ, pentru ca el împreună cu sinodul sfinţit, compus din Arhiereiĭ întîmplător petrecĕtorĭ în Constantinopol, să ĭa aminte la cele de nevoe spre consolidarea spirituală a plinireĭ bisericeĭ. De aceea şi avêndu-şĭ privirile pretutindenea, încuraja răbdarea credincĭoşilor şi Ortodoxilor, în cât pe tăcute să sufere şi cu bucurie să suporte relele ce li se pricinuĭa de cătră nepioşĭ pentru Christos, cunoscênd, că făcêndu-se prin acestea Impărtăşitorĭ aĭ Apostolilor, Profeţilor, martirilor şi tuturor sfinţilor luĭ Dumneḑeŭ, vor primi şi resplata după măsura suferinţeĭ şi a participăreĭ în suferinţele luĭ Christos. Preţuĭa mult învĕţătura şi explicarea Sfintelor Scripturĭ. Dacă cineva era profesor, la el maĭ ales era în cinste. Se îngrija şi de orĭ-care altă învĕţătură şi educaţie şi mult se ocupa şi de şcólele de pretutindene. Fiind-că Meletie din sf. Munte, mişcat de dumneḑeéscă rîvnă, care a fost ĭeromonah şi Egumen în marea şi împĕrătésca Mănăstire a Vatopeduluĭ, s'a nevoit să înfiinţeze o Academie comună de tótă învĕţătura, cuprins de ast-fel de bună rîvnă a adus la sfârşit ceea ce dorea, dându-ĭ tóte cele de trebuinţă şi sprijinul sĕŭ. Şi decĭ chemând din Ioanina pe prea înţĕleptul între profesorĭ şi în tóte admirat. Ev-

ghenie, și cinstindu-l după cum se cuvinea și primindu-l cu multă amabilitate, când a pronunțat de pe amvonul Mareĭ biserică acel admirabil discurs despre Sf. Spirit, acel reputat în înțĕlepcĭune Evghenie, și trimițêndu-l acolo profesor și învĕțător slăvit, a format în muntele Atonuluĭ maĭ mult ceva de cât o Academie orĭ Liceŭ, întru cât era școlă și de cuvintele cele maĭ Dumnedeeștĭ și refugiŭ de o virtute maĭ desăvîrșită, așa că la nenorociții Grecĭ nicĭ odată nu s'a vĕdut un ast-fel de Institut orĭ *Frondistiriŭ*.

Dar pentru că latinii pe față se combăteaŭ că sînt neboteza̧ĭ și că Preasfințitul Domn Ciril ĭarăși pe față era în protiva lor, n'a rĕmas nimic care să nu facă și să nu spună contra sa, de aceea în tot locul vorbeaŭ contra luĭ și-l blasfemaŭ de anabaptist, numindu-l eretic. Invinueaŭ și pe ceĭ maĭ marĭ și dintre Arhiereĭ și clericĭ și boerĭ, dicêndu ca să-l ridice și curând să-l dea jos din scaun și în tot chipul făcêndu greutățĭ; apoĭ și stăpânirea împĕrățieĭ Otomanice, schimbându-se de la Mahmet, care a împĕrățit douĕ-decĭ și patru de anĭ și douĕ lunĭ, a luat'o Osman, fratele acestuĭa, sfîrșindu-și viața la 2 Septembrie, în al 54 an, prin nestatornicia și nestabilitatea socotinței celuĭ ce stăpânea, și care era cu totul pe partea apusenilor, socoteaŭ că vor reuși ușor. Dar aŭ fost privighéți de aprópe, cugetând să presinte cunoscuta lor dușmăniĕ ca o recomendare a celor uriți. Căcĭ Otomaniĭ pe ceĭ ce se înstrĕinéză maĭ mult de frânchĭ (apusenĭ) că socotesc maĭ ales de supușĭ aĭ lor și pe conducĕtorĭ și pe boerĭ, dintre cariĭ pe cel maĭ de frunte îl numesc Patriarch ecumenic. Decĭ se coînțĕlegeaŭ și ĭ măhneaŭ pe aĭ noștri, dividindu-ĭ, și în tot chipul îĭ desarmaŭ, și'ĭ combăteaŭ pe ascuns. Și ĭarăși răzvrătirĭ în biserică și desplăcerĭ, apoĭ împărțirĭ de opiniunĭ, împĕrecherĭ și calomniĭ și în general turburărĭ, o parte, prefăcêndu-se că represintă oposiția, altă parte, neștiind măcar ce spun, uniĭ propriile lor pasiunĭ și alțiĭ făcênd jocul altora, majoritatea

luptaŭ pentru adevĕr și rîvneaŭ interesul bisericeĭ și cu pricepere se împrotiveaŭ zăpăceleĭ timpuluĭ. Se acusaŭ unii, maĭ ales ceĭ ce făceaŭ jocul latinilor și vorbeaŭ în contra Preasfinţituluĭ Domn Ciril, că adică ca un abil își însușește pentru el tótă îngrijirea și hotărîrea despre orĭ-ce afacere bisericéscă pentru că socotința obștéscă și hotărîrea sinodală condamnă și acusă pe latinĭ că sînt nebotezaţi și că preoții botéză pe ceĭ ce vin la neîntinata biserică a luĭ Christos cu învoirea sa.

A căutat însă Preasf. Domn Ciril să liniștéscă o ast-fel de turburare și făcêndu-se adunarea de sfinţiții Arhiereĭ petrecĕtorĭ acolo, de nobilĭ și de boeriĭ ceĭ maĭ distinși, ĭ-aŭ întrebat causele pentru care esistă între eĭ ast-fel de nedumeririĭ; unii, punênd înainte alte pretexte, se dovedeaŭ că lucréză nedrept, ĭar alții ḑicéŭ, pentru că fără socotința sinoduluĭ botéză pe latinĭ și apusenĭ ceĭ ce vin la biserica luĭ Christos și că nu pot eĭ suferi o ast-fel de autoritate monarhică în afacerile bisericeștĭ. Iar el le-aŭ respuns: Pentru că latinii și apusenii aŭ călcat orĭ nesocotit botezul Domnuluĭ, inventând pentru eĭ turnarea de apă din cap, sînt vinovaţi; apoĭ se cuvine încă, ca fiind nebotezaţĭ, să fie botezaţi, dacă preferă Confesiunea cea maĭ dréptă, socot că acésta-ĭ de nevoe, urmând hotărîrilor sinódelor și canónelor. Iar dacă cuĭ-va i-se pare alt-fel lucrul, vină aicea de față și dovedéscă-și părerea. Prin urmare nu lucrăm personal; ținem socotința obștéscă asupra acestor cestiuni și în totul hotărîrea sinodală; ĭar dacă altul fără cercetare preferă a urma obiceĭuluĭ în Eparhia sa, urmeze cum socóte, căcĭ înainte de o hotărîre sinodală, învoim orĭ-căruĭ dintre confrațiĭ noștri sfinţiţi Arhiereĭ să facă cum i se pare, în conștiință curată și neîntinată, cu cel ce vine la drépta mântuire. Decĭ în urma acestuĭ respuns li s'aŭ părut că cestiunea și cercetarea și decisiunea eĭ să se aducă la un sinod maĭ mare.

Decĭ se vînturaŭ într'o parte şi alta Arhiereiĭ şi ceĭ maĭ însemnaţĭ aĭ neamuluĭ, bântuindu-se de violenţa spiritelor din afară. De aceea, întrunindu-se între eĭ, înculpaŭ pe Preasfinţitul Ciril ca pricinuitor al tulburăreĭ, condamnaŭ şi unele cărţuşóre despre turnarea latinilor pe care le-aŭ scris un óre-care Christofor din Etolia, póte că de alt-fel sînt netrebnice, pentru că autorul era puţin cult, şi aŭ dat o hotărîre asupra lor. Aŭ publicat hotărîrea asupra turnăreĭ latineşti, de consens cu ceĭ-l-alţĭ treĭ Patriarchĭ, Preasfinţitul Ciril şi a pus din ceĭ ce ştiŭ să scrie, dacă ceva este drept şi conform cu învĕţăturile părinţilor, de care supărându-se Arhiereiĭ făceaŭ întruniriĭ între eĭ continuŭ; dar nu puteaŭ să acopere adevĕrul şi vorbeaŭ de rĕŭ pe Patriarchul Ciril, că pune biserica în încurcăturĭ, nefiind nicĭ o nevoe, pe când era posibil să dispună în alt chip cele privitóre la latinĭ. Decĭ vĕdênd Patriarchul resvrătirea lor şi auḑind învinuirile, şi înţelegênd că nicĭ un bine din ele n'ar resulta, cerênd o hotărîre de la stăpânire, prin care să se trimită aceştia la Eparhiile lor, ca fie-care să se îngrijască de turma sa proprie ca nicĭ societatea s'o bântuéscă, în care nu se cuvine să se amestece. Dându-se hotărîrea, ca nişte fugarĭ aŭ pornit în mod necinstit la Eparhiile lor. Unĭĭ însă s'aŭ ascuns în localităţile Siceĭ, simpatisând cu latiniĭ, pentru că păreaŭ că luptaŭ împreună cu eĭ. Ast-fel decĭ s'a desfăcut resvrătirea cea de atuncĭ în contra sa Preasfinţitul Ciril, şi trimiţênd la urma lor pe unĭĭ din Arhiereĭ, conducea cu linişte şi cu ĭubire de Dumneḑeŭ afacerile bisericeştĭ. Iar Arhiereiĭ alungaţĭ din Constantinopol şi ceĭ ascunşĭ în jurul Siceĭ, sub cuvînt că ar fi fost insultaţĭ şi alungaţĭ pe ne dreptul, pândeaŭ, meşteşugind scóterea luĭ din scaun. La o ast-fel de meşteşugire urzitor şi conlucrător a fost şi Calinic fost al Proilaveĭ, bărbat erudit, dar la pericol evident lesne schimbător saŭ pentru mărire saŭ pentru alt óre-care interes. Decĭ conînţelegêndu-se întru acésta şi dându-şĭ părerea,

și, ca și cum s'ar ḍice, alegêndu-și-l Patriarch, Arhiereiĭ nemulțămiți, cu știința și cu concursul și a prietinilor lor, și găsind mijloc, pe o femeĭușcă cusutorésă, aŭ țesut intriga, înaintând prin ea amanteĭ împĕratuluĭ o anafora cătră monarh. Iar aceea dăndu-ĭ-o cu multă împătimire și rugându-se, a scos din scaun pe Preasfințitul Ciril și a întărit de Patriarch pe cel cerut de Arhiereĭ. Și dar la 17 Ianuarie în anul 1757 a fost înlăturat din scaun Preasfințitul Ciril al V-lea și a fost surgunit la muntele Sinaĭ și s'a înaintat fostul al Proilavieĭ, Domnul Calinic, făcêndu-se obicĭnuita presentare la Vizirul Impĕrăției și venirea la Patriarchat și strămutarea în Patriarchie. Iar în ḍiua următóre (era sĕrbătórea mareluĭ Antonie) s'a adunat mulțimea creștinilor la Patriarchie și s'a umplut biserica fórte. După terminarea Sfinteĭ Liturghiĭ însă, când aŭ vĕḍut pe Patriarch pe tron ridicând mânile ca să bine-cuvinteze, s'a stârnit un sgomot de odată și o gălcevire mare: «*Afară să iasă francu, fraților, afară francu*» și tot de odată, năvălind asupră-ĭ, îĭ trântesc în cap și tărîndu-l îl lovesc, rădicându-l pe sus din biserică, căutaŭ să-l scóță și acolo să-l sfășie. De aceea dar și strigaŭ: afară din Biserică, ca nu ucigêndu-l în Biserică să pĭarḍă biserica. Și dar la o-laltă însultându-se mutual și amestecându-se între eĭ și ceĭ din jurul sĕŭ și ceĭ ce veneaŭ așeḍêndu-se în ordine spre a-l ajuta (căcĭ s'a prevĕḍut resvrătirea poporuluĭ asupra sa și s'a vestit pe hiliarhul președinte să fie atent), lovind și lovindu-se se îmbrânceaŭ între eĭ și luptându-se de aprópe se loveaŭ cu mânile și trăgêndu-l aŭ rumpt haĭna păstoruluĭ și ĭ-aŭ ridicat tóte veșmintele și dispoindu-l nu se deosebea maĭ mult din mulțime. Unul dintre ĭeromonahĭ și diaconĭ pălmuindu-l l'a cuprins și l'a îmbrâncit, ĭar altul l'a scăpat, lovind pe cel-l-alt, și cu toțiĭ căutaŭ pe Patriarch, în cât, scoțêndu-l afară, să-l și ucidă. Dar el desbrăcat furișindu-se, pe jumătate mort, a fost scăpat de aĭ sĕĭ. A fost acéstă por-

nire a poporuluĭ asupra Preasfinţituluĭ Domn Calinic spre a-l ucide din o presupunere neînteineĭată, că ar cugeta cele ale latinilor. Inceputul acesteĭ presupuneriĭ falşe a fost, că locuind în localităţile din jurul Galateĭ, ar fi venit la Patriarchie prin concursul apusenilor şi că s'a scos din scaun evident Preasfinţitul Ciril, invidiat fiind de apuseni, lucrând şi el contra aceluĭa. Şi a persistat acéstă blasfemie nedréptă, până când prin multe cuvinte şi fapte aŭ desmințit acésta şi în durata patriarchieĭ luĭ şi după întórcerea sa din muntele Sinaĭ. Căcĭ poporul este uşor să primésckă ceva, dar să lepede relele deprinderĭ este fórte puţin dispus. Fiind-că presupunea ĭarăşĭ o năvălire a poporuluĭ, era păzit în adunăriĭ şi căuta să convingă pe popor, şi mult se îngrija ca să-ĭ rîdice părerea cea rea d'asupra sa. Apoĭ aŭ venit şi arhiereiĭ surguniţĭ şi maĭ întăĭŭ l'a felicitat pentru venirea la scaun, după aceea, schimbându-şĭ socotinţele, regretaŭ. Şi adunêndu-se aŭ ales Patriarch pe Chir Serafim al Filipopoluluĭ şi prin anafora comună cătră Vizirul Impĕrăţieĭ l'aŭ cerut pe acesta de patriarch, ĭar pe Preasfinţitul Domn Calinic, scoţêndu-l din scaun, l'a surgunit în muntele Sinaĭ.

A stat pe tronul ecumenic Preasf. Domn Calinic şése luniĭ şi ḑile opt, căḑênd la început în mare turburare şi trecênd prin ultima primejdie a vieţeĭ. Puţin a putut să folosésckă, pentru învrăjbirea comună a calomnieĭ nedrepte, nimic câştigând, afară că pe fratele seŭ, înaintându-l din laic, l'a hirotonit Arhiereŭ pentru Dimitriada şi luând acéstă episcopie de la Larisa şi, rîdicând'o la Arhiepiscopie, i s'a părut că face lucruriĭ plăcute pentru patria sa şi s'a pregătit la aĭ luĭ să ducă o viaţă liniştită. Era între învĕţaţĭ şi educaţĭ cel maĭ învĕţat, ardent apărător a dogmelor Ortodoxe, statornic în socotinţă, înalt la cugetare, maĭ puţin în abilitatea politică şi neexperimentat în practica guvernăreĭ ceĭ variate şi multiplă în forme, familiar şi necăşunător de rĕŭ. Asupra nimăruĭ nu ţinea ură, afară de aceĭ ce l'aŭ nedrep-

tăţit în religiositatea sa şi-i blestema pe ceĭ ce l'aŭ defăĭmat de eretic şi frânc, orĭ vîndut apusenilor. Numaĭ acéstă defăĭmare n'o putea suporta, ĭar despre altele puţin se îngrija.

Decĭ la 27 Iulie în 1757 pe când era Impĕrat Otomanilor Osman al III şi Arhiereiĭ petrecĕtorĭ în Constantinopol şi clericiĭ cu vot obştesc şi cu socotinţă s'a ales Patriarch Domnul Serafim şi s'a presentat Vizirului, şi luând cavada obicĭnuită spre încredinţarea de alegere, a venit cu slavă în Patriarchie şi făcêndu-se formalităţile religióse în biserică, după cum este legĭuit, aŭ proclamat de Patriarch ecumenic pe Preasf. Domnul Serafim şi s'a bucurat poporul fórte ş'aŭ încetat scandalele şi intrigile şi presupunerile şi în genere neplăcerile. Căcĭ Preasf. Domn Serafim, luând cea maĭ înaltă guvernare, s'a îngrijit maĭ întâĭ de armonia comună a Arhiereilor şi de tótă ordinea bisericéscă. Şi a fost până la un timp ascultător sfaturilor de preţ ale bătrînilor şi ale luĭ Gerasim al Iracliei, bărbat prea înţĕlept, şi mult cunoscut şi celor maĭ marĭ şi ale celuĭ al Nicomidieĭ Gavriil, om fórte adînc şi politic şi în cele bisericeştĭ experimentat maĭ mult de cât orĭ-care altul. Asociându-se cu aceştia şi sfătuindu-se asupra întîmplărilor şi ascultând de cel întâĭ, administra cu pricepere înlăturând tótă neplăcerea (greutatea) şi împrăştia orĭ-ce împrotivire de neînţĕlegere şi a întărit autoritatea Patriarchală, pe care o slăbise peripeţiile şi hulele asupra Preasf. Calinic, şi tóte le conduca cât era cu putinţă spre maĭ bine.

După ce stăpânirea luĭ Osman al III s'a schimbat asupra luĭ Mustafa Ahmet, la 19 Octombre la 1757, nu puţine greutăţĭ a întimpinat administraţia bisericéscă. Căcĭ şi ura asupra creştinilor şi pornirile nebunestĭ ale monarhuluĭ nu puţină frică a însuflat îngrijitorilor bisericeştĭ. Şi a spăimîntat pe tot poporul credincĭos luĭ Dumnedĕŭ, avênd ḑilnic dovedĭ de rĕutate la orĭ-ce întîmplare şi prevĕḑênd viitorul maĭ de temut. S'aŭ maĭ restrîns întru cât-va pornirile tira-

nice, aducênd ca epitrop orĭ Vizir cuminte al Impĕrăţieĭ, pe cel maĭ prudent şi maĭ experimentat. De aceea ca să împace ideea stăpânuluĭ, constrîngea poporul, luându-ĭ cele de prisos şi salvând pe cel urgisît, a schimbat politiceşte ura stăpânitoruluĭ după cum se cuvenea. De aceea s'a desbrăcat de tótă podóba şi s'a schimbat fórte îmbrăcămintea creştinilor, apoĭ orĭ-care tributar purta veşminte negre şi era posomorît. Dar în acele ce meşteşugea Vizirul nu s'a mulţămit Leul, ci turba de a varsa sînge şi a'şĭ resbuna cu persecuţie asupra celor de altă credinţă, fiind stăpânit prin sfatul celor maĭ marĭ Turcĭ. Percurgea stradele transvestit de haĭne şi dacă cum-va ar fi zărit o culóre deschisă la tributarĭ o mânja neomeneşte cu sîngele celuĭ ce o purta, nelăsându-le nimica, nicĭ veşmînt, nicĭ preumblare, nicĭ cal, nicĭ de călărie, nicĭ casă luxósă. Din causa acésta fiecare umblând era soĭos şi se purtaŭ într'o parte şi alta ca în cârje, li s'aŭ înterdis a'şĭ face casă de zid, şi pe aceea ce o avea, dacă era posibil, o transforma şi era tot creştinul trist şi mâhnit, sărac şi cuprins de frică, îngăduit să pórte veşminte cernite, înblânḑind prin acésta nenorocirea obştéscă. Dar la sfîrşit a învins prudenţa înţeléptă a Viziruluĭ şi ideea sĕlbatică a stăpânitoruluĭ a schimbat'o pe încetul şi domesticind pe leul sîngeros cu mijlóce dulcĭ şi cu amăgirĭ politice l'a adus întru cât-va a fi maĭ uman şi a educat pe barbar. După ce Vizirul prudent a stăvilat leul sîngeros şi a vĕḑut pe fĭara sĕlbatică cu zabala prudenţeĭ şi a ştiinţeĭ civilizatóre, îmblânḑită de acesta, s'a încurajat nenorocitul popor şi s'a într'aripat de speranţe maĭ bune. Se sprijinea orĭ şi ce puternic pe puterea şi înţĕlepcĭunea Viziruluĭ, punêndu-şĭ în el nu numaĭ siguranţa persónelor lor, dar şi speranţa celor ce recurgeaŭ la el, şi orĭ cine alerga la el, de orĭ ce stare ar fi fost, îĭ făcea bine. De aceea şi Preasf. Domn Serafim îşĭ aruncă privirile la ceĭ din jurul puterniculuĭ Vizir, şi vĕḑênd pe doctorul sĕŭ că are

trecere înaintea luĭ și pe marele înterpret al Impĕrățieĭ că este ĭubit ca fiŭ al seŭ, pe aceștia, avêndu-ĭ de aprópe și împrietenindu-se ca să câștige acele ce-ĭ eraŭ de nevoe de la ceĭ puternicĭ, prin eĭ aŭ săvîrșit cele de care avea trebuință de la Vizirul puternic, și socotințele luĭ în afacerile bisericești. De atuncĭ decĭ s'a părut că neglijază întru cât-va pe aminții bătrînĭ respectabilĭ, spre a'șĭ lărgi puterea luĭ în administrare și a conduce lucrurile după propria sa voință, și continua mărindu-șĭ puterea și sprijinindu-șĭ socotințele sale personale și săvîrșà cele ce-ĭ convenea de cătră ceĭ căror le impunea și cele ce voĭa le făcea. Adese se opunea și Arhiereilor petrecĕtorĭ din întîmplare la Constantinopol și boerilor și clericilor. Cu poporul se purta demagogic și se îngrijà de bisericĭ și urma hotăririlor anterióre despre botezul latinilor și colimvitrile celor ce se botezaŭ le visita și a poruncit preoților să fie atenți a săvîrși botezul după tradițiunea precisă a dumnedeeștilor Apostolĭ. S'a readus din exil pe Preasf. Patriarch Ciril și ĭ-a învoit a se stabili unde ar voi. Acesta a preferat Sf. Munte înainte de orĭ-ce loc și patrie și tóte le făcea cu o dărnăcie egemonică, ne lipsind de onórea cuvenită pe nimenĭ dintre Arhiereĭ.

Fiind-că trebile Impĕrățieĭ rĕmăseseră fără ereditar cu timpul; căcĭ de la împĕrațiĭ anteriorĭ n'aŭ rĕmas succesorĭ, născêndu-se atuncĭ împĕratuluĭ o fată, și făcêndu-se bucurie mare populară, și tot orașul schimbăndu-se în lux, găsind ocasie bine-venită Preasf. Domn Serafim și lucrând ca să se facă îngăduirea de ceĭ puternicĭ ca să se repare și restaureze multe bisericĭ din Constantinopol, din jocurile populare și din ornamentările atârnate ale stradelor și porților, făcênd o înfrumusețare, a manevrat fórte atent cu cea maĭ mare necesitate. S'a veselit poporul nenorocit, scăpând din zăpăcéla tristă timp de ḑece ḑile, jucând tot felul de jocurĭ și bucurându-se de o libertate saturnală. Se veselea poporul

evsevios, reparân du-i-se peste aşteptare Bisericile, avênd exemplu potrivit de a urma şi după aceea, şi lăudaŭ şi îngrijirea Preasf. Domn Serafim, pentru ocuparea, cugetarea şi religiositatea sa în tóte. Dar bătrînii respectabilĭ neglijaţĭ, supraveghind propăşirea în autoritatea Patriarchuluĭ, şi desplăcêndu-le modul autoritar al aristocraţieĭ bisericeştĭ, aŭ început a-ĭ face oposiţie şi se preocupaŭ de succesor, gândindu-se la Meletie al Lariseĭ de Patriarch. Sosind însă mórtea şi strămutând în locaşurile cereştĭ pe Gavriil al Nicomidieĭ, a oprit atuncĭ îngrijirea Arhiereilor şaŭ lăsat afacerile bisericeştĭ nebântuite.

Găsind Patriarchul şi casa obştéscă a mareĭ Biserică îngreuĭată de datoriĭ şi împrumuturĭ, până la una mie de talanţĭ, s'a îngrijit cum s'o uşureze. Că prin desele schimbărĭ de Patriarchĭ şi de la năvala la tron, cea maĭ mare parte din datoriĭ s'aŭ adaus, acésta era evident. De aceea gândindu-se de el drept a cerut şi a luat hotărîre împĕrătéscă, în anul 1759, în contra acelor ce neregulat năvăleaŭ la Patriarchat şi turburaŭ biserica, de a se maĭ încerca cu năvală şi să le întretae pornirile. Hotărîrea ḑice: Că de acum înainte cel ce să va ridica la scaun să întimpine cheltuelile obligatoriĭ în ale sale, ceea ce se chĭamă peşchiş (ὑποχλιντήρια) la boeriĭ slujbaşĭ, care se ridică la suma de peste şése ḑecĭ talanţĭ şi casa obştieĭ nimic să nu cheltuéscă pentru noua Patriarchie, nicĭ de la Arhiereĭ să se céră şi să se ĭa ceva pentru ea. Decĭ acéstă diplomă împĕrătéscă a tăĭat năzuinţele şi dorinţele celor neregulaţĭ, pentru care Preasfinţiţiĭ Patriarchĭ din timpurĭ cheltuĭaŭ fórte mulţĭ banĭ. Ast-fel a lăsat biserica nesupărată de dese alegerĭ şi permutărĭ ale Patriarchilor de acum înainte la scaunul ecumenic.

Iubea Preasf. Domn Serafim şi pe ceĭ înţĕlepţĭ şi învĕţaţĭ şi se veselea vorbind cu eĭ şi-ĭ plăcea a-ĭ respecta. De aceea s'a îngrijit de stabilitatea lor şi avea dorinţa şi pentru

ṣcóle. Apoĭ fiind-că vedea în neamul sĕŭ suferinţa de instrucţiune se nevoĭa să le înfiinţeze şi să le aducă la realitate, şi, aprinḍênd zelul Sinodulŭĭ din jurul sĕŭ şi luându-l de ajutător, o sumă din casa obştéscă nu neînsemnată, dispunênd'o şi întărind'o prin Hrisov în regulă prin Patriarchat a pus fundamentul, ca de la început, a uneĭ clădirĭ măreţe şi a aşeḍăreĭ deapururea a ṣcóleĭ din Constantinopol, numind în ea patru profesorĭ de tótă ştiinţa şi învĕtătura. Se ocupa şi de ṣcóla din Sf. Munte şi, atrăgênd şi cinstind şi prin multe mijlóce, convingênd pe Nicolae din Metzov, l'a trimis acolo, pentru că prea înţĕleptul Domn Eugeniŭ îşĭ dăduse dimisia de la acea ṣcólă. şi aducêndu-l din Tesalonic, admirăndu-l şi cinstindu-l, l'a numit profesor la ṣcóla din Contantinopol, în cât în al treilea an al patriarchieĭ sale a prefăcut enoria Fanarulŭĭ în Atena veche. Căcĭ acolo renumitul Eugeniŭ era pe atuncĭ teologisind, acolo Dorotelŭ filosofisind, acolo Critias oratorisind, acolo mulţimea filosofilor ş'a filologilor se adunaŭ şi distinşiĭ teologĭ, şĭ se veseleaŭ pentru acestea orĭ-care ĭubitor de neam, maĭ ales căpiteniile şi învĕţaţiĭ.

C. E.

(Va urma).

SISTEMUL FILOSOFICO-TEOLOGIC AL FERICITULUĬ AUGUSTIN.

Vedĭ Biserica Ortodoxă No. 5 anul XXIV.

In partea finală a articolului trecut am arătat vederile luĭ Augustin cu privire la minune. El demonstră că minunea nu e ceva contra naturei şi când Dumnedeŭ face minunĭ nu vine nicĭ de cum în contradicere cu legile naturei, căcĭ acestea sunt stabilite şi voite de dânsul. Decĭ nicĭ în relaţiunea luĭ Dumnedeŭ cu natura, nicĭ în acea a naturei către dânsul, nu există vre-o pĭedică contra posibilităţeĭ minuneĭ. Pĭedică nu există nicĭ atuncĭ când ne gândim din punctul de privire al noţiuneĭ de Dumnedeŭ, căcĭ voinţa sa nu se opune legilor naturei. Or ce este şi se întîmplă în lume are existenţa sa şi felul sĕŭ de a fi coprins în voinţa divină eternă. «Când şi unde şi cum el voesce, acésta stă în hotărîrea eternă a înţelepcĭuneĭ sale, care stabileşte în aşa mod timpurile viitóre, ca şi cum ar fi de faţă. Căcĭ el care mişcă lucrurile temporale, nu póte fi mişcat în mod temporal şi el nu cunósce în alt mod ceea ce are să se întîmple, de cât cum cunósce şi aceea ce s'a întîmplat». Dacă ne întrebăm însă pentru ce Dumnedeŭ în hotărîrea sa eternă a stabilit acésta aşa şi aceea aşa, rĕspunsul nu póte fi altul, de cât că aşa este voinţa sa, care nu este deosebită de sub-

stanța sa, și acéstă voință, de și în sine însuși nu este fără temeiŭ, cu tóte acestea noi nu o putem pătrunde. «Când ḍiceți ca pentru or ce să arătăm motive, noi recunóscem în mod sincer, că nu putem acésta, pentru că acestea și alte lucruri minunate ale luĭ Dumneḍeŭ, întrec mintea cea slabă a muritorilor; rămâne însă un fapt sigur, că Dumneḍeŭ cel atât puternic nu lucréză nimic fără motiv». Ca act justificativ pentru minune Augustin numesce întréga lume. Ea este minunea tuturor minunelor. «Or-ce se întîmplă minunat în lume, nu e așa de minunat ca întregul univers și tot ceea ce este într'însul, pe care Dumneḍeŭ le-a creat. Lumea acésta însăși este o minune, cea maĭ mare dintre tóte minunile și în ea este coprins tot ceea ce este minunat»

Prin minune nu se urmăresce altă țintă de cât de a fi glorificat unul și adevěratul Dumneḍeŭ. «Dacă Dumneḍeŭ cel etern execută aceste lucruri temporale (tămăduiri de bóle și altele) în mod minunat fie prin sine însuși, fie prin servitoriĭ sěĭ, unele prin sufletele martirilor, altele prin ómeni carĭ încă umblu în carne, saŭ dacă el le execută prin îngeri [1]), aceste minuni care sunt propriĭ martirilor se efectuéză în urma rugăciuneĭ lor și nicĭ de cum prin acțiunea lor, ele însă nu pot fi percepute în nicĭ un mod de ceĭ muritorĭ și daŭ mărturie acesteĭ credințe în care se anunță învierea cărneĭ pentru tótă eternitatea».

Acolo unde se manifestă absoluta activitate creatóre a luĭ Dumneḍeŭ, este aparițiunea luĭ Christos, care e și cea maĭ mare minune istorică. Acéstă minune stă față de tóte celel-alte minuni ca centru al lor. Minunile se raportéză la creștinism pe de o parte ca productele acestuĭa s. e., minunile Apostolilor, pe de alta ca învederare a luĭ, prin care autoritatea divină, în acele timpurĭ, a întors către sine sufletele

---

[1]) Dorner, Augustinus pag. 76.

rătăcite ale muritorilor și i-a făcut să cunóscă gloria luĭ Dumnedeŭ».

Minunile, după Augustin, aŭ avut timpul și perióda lor. Când puterea divină creatóre începe activitatea sa, fără îndoĭală că ea a fost însoțită de minunĭ. Acum minunile nu maĭ sunt așa de numeróse, pentru că nu maĭ sunt așa de necesare. Ele serveaŭ și pentru întărirea bisericeĭ «însă acum Biserica s'a răspândit peste tot pământul și s'a întărit în mod puternic. Dumnedeŭ nu a lăsat ca minunile să continue până în timpurile nóstre, ca nu mintea nóstră să caute în tot-d'auna lucrurĭ vizibile și némul omenesc să se obicĭnuéscă la acésta. Acela care cere în tot-d'auna minunĭ pentru ca să crédă, este singur o mare minune, pentru că el nu crede aceea ce lumea crede».

Nu se póte dice însă că minunile aŭ încetat și nicĭ nu pot să înceteze; deosebirea e numaĭ că nu se maĭ întîmplă minunĭ așa de marĭ: «căcĭ acum ceĭ ce se botézá nu maĭ primesc pe St. Spirit, prin punerea mâinilor, într'un mod așa de unic și minunat, ca să vorbéscă în limbile tuturor popórelor, nicĭ nu se maĭ tămăduesc bolnaviĭ numaĭ prin umbra trimișilor luĭ Christos, carĭ treceaŭ pe lângă eĭ și ceea ce se executa atuncĭ în acest fel, a încetat acum». Nu se maĭ întîmplă minunĭ așa de marĭ și cunoscute lumeĭ întregĭ, ca cele despre care ne vorbesce Sf Scriptură: «prin acestea s'a făcut cunoscută Sf. Scriptură, care acum în acéstă privință trebue să fie închisă, ea s'a întipărit în mintea tuturor popórelor. Minunile care se efectuéză acum nu aŭ aceașĭ splendóre, pentru ca să strălucéscă într'o glorie așa de mare ca acelea [1])».

Minunile din Vechĭul Testament nu s'aŭ efectuat prin nemijlocita intervenire a luĭ Dumnedeŭ, ci maĭ mult prin aceea că creaturile cele maĭ înalte aŭ influențat asupra creaturilor

---

[1]) Böhringer, Die Kirche Christi pag. 666.

mai inferióre și acésta în conformitate cu hotărîrea eternă. Aicĭ nu póte fi vorba de minune în mod absolut. Minunile din Noul Testament, mai tóte, aŭ ca autor pe Iisus Christos. Chĭar și Demonii fac minuni, din causa puterei lor celeĭ înalte, pentru că ceea ce este spiritual, chĭar când e rĕŭ, stă mai pre sus și e mai puternic de cât ceea ce e corporal. Insă acéstă putere este supusă luĭ Dumnedĕŭ. Libertatea acestor creatorĭ, pe basa căreĭa eĭ sunt în stare să execute minuni, nu turbură întru nimic armonia mersuluĭ lumeĭ.

Legile imanente óre căror naturĭ lasă deschisă posibilitatea care, după hotărîrea divină, este determinată mai de aprópe de «occultae causae» și tocmai în acéstă determinare mai de aprópe a posibilităților lăsate libere, este începutul pentru óre care minuni. Se póte pune întrebarea dacă aceste «occultae causae» intră în activitate prin nemijlocita acțiune a luĭ Dumnedĕŭ, saŭ dacă și aicĭ creaturile ĭaŭ locul de mijlocitorĭ. In adevĕr Augustin dice adesea, că a tot puternicia este basa minuneĭ: Dumnedĕŭ face ceea ce el voesce. Insă el mărginesce ast-fel de manifestațiunĭ prin aceea că în alte părți dice, că Dumnedĕŭ întrebuințéză a tot puternicia sa numaĭ după hotărîrea eternă. Fără necesitate nu recunósce Augustin nicĭ o schimbare a activităței divine. Schimbarea ca schimbare se întîmplă în tot-d'auna «per subjectam creaturam». In or ce minune Dumnedĕŭ lucréză în mod nemijlocit, ca peste tot, pentru care cuvînt Augustin ceea ce nu e minunat dice că e minunat, și ceea ce e minunat nu dice că e maĭ minunat ca altele; lumea însă o numesce cea maĭ mare din tóte minunile. Tóte se aduc la îndeplinire după ordinea planuluĭ etern; minunile decĭ nu fac o escepțiune și nu turbură pe Dumnedĕŭ cel neschimbăcios.

Motivul minuneĭ este providența divină, pe basa căria și minunile aŭ scopul lor. Acest scop este ca ómenilor, legați prin sensualitate de lumea corporală, să le aducă aminte de Dumnedĕŭ prin o aparițiune neesplicată și neobicĭnuită

în acéstă lume corporală. Căcĭ cea maĭ mare dintre minunĭ, adică lumea cu ordinea sa și natura care ne înconjóră, pe noĭ nu ne maĭ impresionézĕ: «obicĭnuința împiedică simțurile nóstre usate ca să maĭ recunóscem aicĭ activitatea luĭ Dumnedeŭ, de aceea el trebue să execute în lume lucrurĭ neobicĭnuite, ca prin acésta spiritul nostru să se stimuleze ĭarășĭ. Din acest punct de vedere trebue să fie privită și venirea luĭ Christos pe pămînt precum și minunile efectuate de dînsul» [1]). Scopul minuneĭ se vede din cuvintele: «ut visibilibas miraculis se invisibilem colendum excitet animam adhuc visibilibus deditam [2])».

Pentru aceste cuvinte minunile sunt admise în planul divin, ca să mântuĭască pe ómenĭ după căderea lor și cu atât maĭ mult Augustin vede aicĭ scopul minunilor, că el chĭar și convertirea unora o privesce ca pe o minune Dumnedeéscă. Scopul minuneĭ divine este așa dar omul, care prin reabilitarea sa trebue să împlinéscă partea ce lipsea, adică a îngerilor căduți ca ast-fel «civitas Dei» să fie complectă [3]). Dumnedeŭ a stabilit în așa mod creaturile ca minunile să fie posibile, până să se atingă legile fundamentale. El a creat creaturĭ maĭ înalte, care să pótă să execute asemenea schimbărĭ, totul însă se îndeplinesce în mod armonic, după hotărîrea eternă [4]).

Continuând maĭ departe ideea despre ordinea în lume, întreruptă prin descrierea ce am făcut'o asupra minuneĭ, putem dice că contra ordineĭ lumeĭ nimic nu póte să se opue, pentru că Dumnedeŭ o conduce și acésta noĭ nu suntem în stare să o înțelegem. Frumusețea lumeĭ, pe care Dumnedeŭ ne o arată și care tinde către ceea ce este bun, constă în aceea că totul este stabilit într'o simetrie inviolabilă. Ea nu constă

---

[1]) De utilitate eredendi c. 16.
[2]) De civ. X, 12.
[3]) De civ. XII. 9; XXII, 1.
[4]) Dorner, Augustinus pag. 80.

în mărimea lumeĭ, nu în masa eĭ, ci în proporția părților din care se compune, în o ordine, în o lege, care stă mai pre sus de tot [1]). Totul întru cât există este de la Dumnedeŭ și pentru acest cuvînt este bun, prin urmare și existența cea mai mărginită este un bun, pentru că bunul cel mai înalt este existența cea mai înaltă [2]). Tóte naturile sunt bune, pentru că tóte există și fie-care posedă măsura sa proprie, forma sa și o óre-care consonare cu sine însuși. Dacă rĕmân acolo, unde trebue să fie potrivit ordineĭ naturei, atunci conservă existența lor așa după cum aŭ primit'o. Acelea, cărora nu le este dat să existe pentru tot-d'auna, sunt schimbate în mai bune saŭ mai rele și servesc scopuluĭ general al lumeĭ, așa că din sfărîmarea saŭ distrugerea lor se nasc saŭ se produc altele. Din acestea resultă că Dumnedeŭ nu póte să fie acusat de nicĭ o lipsă în creațiune, ci din contră, este de lăudat în tóte existențele [3]). Fie care creatură are frumusețea sa proprie și ar fi rĕŭ dacă existențele cele mai micĭ, puse în comparație cu cele mai înalte, ar fi desprețuite, pentru că în privința frumusețeĭ sunt pe o tréptă mai jos. Căcĭ, cu tóte că nicĭ odată lucrurile pămîntești nu pot fi puse pe acelaș plan cu cele cerescĭ, totuși, de și acelea nu sunt mai bune, nu pot lipsi din concertul universuluĭ. Frumusețea ordineĭ din univers pentru aceea o înțelegem noĭ ómeniĭ așa de puțin, pentru că noĭ înșine formăm o parte din acesta și întregul, din care unele părți nu ne place, nu-l putem îmbrățișa în așa mod în cât să putem înțelege cum acésta stă cu el în cel mai bun acord. Pentru că noĭ în multe lucrurĭ nu suntem apți să recunóscem provedința divină cu drept cuvînt ni se porunncesce să credem într'însa, ca nu cum-va noĭ în presump-

---

[1]) Ritter, Geschichte der christlichen Philosophie pag. 319.
[2]) De vera relig. 11, 18 și 21.
[3]) De civ. dei XII, 5.

ţiunea nóstră să cutezăm a critica în părţile sale opera unuĭ maestru aşa de sublim. Nu trebue să judecăm lucrurile după simţirea nóstră, saŭ după folosul orĭ paguba pe care ne-o aduce, ci natura în sine trebue să fie examinată şi acésta spre gloria maestruluĭ eĭ [1]). Tot aceea ce ómeniĭ lipsiţĭ de minte socotesc ca rĕŭ: focul, frigul, animalele feroce şi altele, sunt importante la locul lor şi bine introduse în ordinea frumósă a întreguluĭ; acestea servă spre ornamentarea luĭ şi chĭar spre folosul nostru, când noĭ le întrebuinţăm cu înţelepcĭune. Tot aşa şi otrăvurile sunt numaĭ atuncĭ vătămătóre, când sunt rĕŭ întrebuinţate, pe câtă vreme când cine-va face us de dînsele în mod înţelepţesc, servă ca mijlóce de tămăduire şi din contră, chĭar acele lucrurĭ de care noĭ ne bucurăm, ca mâncare, băutură şi lumină, când le întrebuinţăm fără măsură pot să ne fie vătămătóre.

De la lucrurile pământescĭ către cele cerescĭ, de la cele vĕdute către cele nevĕdute este o gradaţiune în care urméză în tot-d'auna ceva maĭ bun după ceva maĭ puţin bun şi numaĭ pentru aceea nu sunt asemenea pentru ca numĕrul lor să fie complect. Dumnedĕŭ însă este în lucrurile marĭ ca şi în cele micĭ acelaşĭ artist superior, pentru că acestea nu trebuesc judecate după mărimea lor, pe care nu o aŭ, ci după înţelepcĭunea sa [2]). Nimic nu putea să fie maĭ bine creat de cât aceea ce există. Numaĭ atuncĭ póte ar fi avut cine-va motiv să critice, când o existenţă maĭ înaltă, ca s. e., cerul, ar fi fost împiedicat de una maĭ inferióră, ca pământul. Însă, cu pământul a fost creat şi cerul şi ambele aŭ devenit grade şi trepte ale existenţeĭ Se póte ca în totalitatea lucrurilor să fie vre-o creatură la care mintea omenéscă să nu cugete, însă ceea ce se cugetă cu adevĕrata minte, acésta în mod necesar trebue să existe în totalitatea

---

[1]) Conf. XII, 4; XVI, 8.

[2]) Conf. XI, 22.

lucrurilor chĭar dacă cerul ar fi invisibil, totuşĭ sufletul, judecând cu mintea adevĕrată, ar fi convins de necesitatea existenţeĭ sale, chĭar dacă cu ochĭul propriŭ n'ar putea să vadă pe adevĕratul cer.

Nicĭ odată un om nu este în stare ca să cugete o creatură maĭ perfectă, de cum există idea acésta în spiritul luĭ Dumnedeŭ. Când cine-va dice că acele lucrurĭ n'ar fi trebuit să fie create aşa, saŭ numaĭ că aceste lucrurĭ ar fi trebuit să fie aşa create, să se scie că nu lipsesce nimic şi nimic nu maĭ este necesitate a se maĭ adăoga. Cine cu tóte acestea, dice că şi aceste lucrurĭ trebue să fie aşa, voesce saŭ să adaoge încă ceva ne la locul luĭ saŭ nedrept la ceea ce este înalt şi perfect, saŭ, din rĕutate şi invidie, să sfărîme aceea ce e maĭ puţin perfect. Cine însă cutézà să pretindă, că unele lucrurĭ n'ar trebui să existe nu este maĭ puţin rĕutăcĭos şi invidios. Cine, s. e, doresce ca luna să fie maĭ perfectă, atuncĭ o doresce să fie ca sórele şi prin acésta comite o greşală îndoită, căcĭ maĭ întâĭŭ doresce să maĭ adaoge ceva lucrurilor care sunt perfecte şi apoĭ pentru că el voesce să micşoreze perfecţiunea lor, căcĭ caută a le înlătura din lume. Aşa dar nimic nu póte să turbure ordinea universuluĭ stabilită de Dumnedeŭ, nicĭ chĭar păcatul şi pedépsa luĭ [1]).

Dumnedeŭ a produs tot felul de creaturĭ, nu numaĭ pe acelea care persistă în virtute şi în dreptate, dar şi pe acelea care păcătuesc; însă nu pentru ca să păcătuĭască, ci pentru ca să înfrumuseţeze totalitatea, fie că ar păcătui, fie că nu. Căcĭ dacă în lume ar lipsi sufletele care ocupă în aşa mod cel maĭ înalt rang între creaturĭ în cât dacă acestea ar voi să păcătuĭască ar slăbi temeliile universuluĭ, atuncĭ s'ar simţi o mare lipsă între creaturĭ şi ordinea lu-

---

[1]) De lib. arb. III 5, 13; 9, 24. De vera relig 12, 23.

crurilor ar fi turburată. Aceste creaturĭ sunt puterile cele maĭ bune, cele sfinte şi superióre, cele ceresci şi maĭ pre sus de ceruri; peste acestea domnesce însuşĭ Dumneḍeŭ şi lor le este lăsată conducerea întregeĭ lumĭ. Universul nu póte exista, fără activitatea complectă şi dréptă a acestor creaturĭ. Dacă ar lipsi însă creaturĭ, care fie că păcătuesc, fie că nu păcătuesc, nu s'ar produce nicĭ o schimbare în ordinea lucrurilor, totuşĭ s'ar simţi o mare lipsă; căcĭ aceste suflete sunt raţionale, inferióre, în activitate acelor fiinţe superióre, totuşĭ egale în substanţă, avênd între dînsele maĭ multe trepte demne de respect, stabilite de eternul Dumneḍeŭ [1]).

Universul creat pare ca o succesiune progresivă de existenţe. Dumneḍeŭ dete lucrurilor, pe care le cree din nimic, facultatea de a exista nu într'un mod aşa de înalt cum o posedă el, ci unora le dete o oxistenţă maĭ mare, altora maĭ mică şi produse în acésta o varietate nemăsurată de existenţe [2]). Acéstă succesiune de creaturĭ este determinată printr'un şir încincit de naturĭ. Jos de tot este existenţa gólă şi fără viéţă, corpul. După acésta urméză natura cea vie care se deosebesce în lumea plantelor şi a animalelor, din care acésta din urmă stă maĭ pre sus, căcĭ este înzestrată cu puterea de a simţi. Peste acestea se înalţă omul raţional, pe care îl întrec numaĭ îngeriĭ, din causa nemurireĭ lor. Omul este ultima catenă din lanţul creaţiuneĭ, pentru că el întrunesce în sine şi corpul şi spiritul. Fie-care gen de creatură este întrunit în om: cu spiritul cunósce, cu sufletul simte, cu corpul se mişcă şi ast-fel el ocupă o posiţiune de mijloc între înger şi natură [3]).

Aci în univers noĭ găsim animale neraţionale şi fiinţe ra-

---

[1]) De lib. arb. III, 11, 32.—Huber, Philosophie der Kirchenväter pg. 281.
[2]) De civ. dei XII, 2.
[3]) Huber pag. 275.

ţionale; găsim pămîntul şi cerul deosebite unul de altul şi nu putem să ne îndoim că acésta are superioritate faţă de cel-l-alt şi că are un grad maĭ înalt de existenţă de cât cel l-alt. Pe îngeriĭ, despre a căror existenţă ne vorbesce Sf. Scriptură, trebue să-ĭ socotim ca maĭ superiorĭ ómenilor. Deosebirea dintre îngeriĭ şi ómeniĭ Augustin nu o consideră ca imposibilă de învins. Noĭ trebue să devenim ca aceĭa, ḑice el. Sufletele ómenilor curaţĭ trebue să înlocuéscă pe îngeriĭ căḑuţĭ, ca să nu rămâe nicĭ un loc gol în cer. El face deosebire, cum am vĕḑut, între ceea ce este raţional, ca natura spirituală a îngerilor şi a ómenilor, şi între ceea ce este numaĭ potrivit raţiuneĭ. Potrivit raţiuneĭ este tot ceea ce a creat Dumneḑeŭ. Intre natura raţională şi cea neraţională nu există nimic mijlociŭ, ci după cum natura raţională este trépta cea maĭ înaltă a creaţiueeĭ, care în mod nemijlocit e mărginită în Dumneḑeŭ, căcĭ este făcută de pe chipul luĭ Dumneḑeŭ şi are asemănare cu dînsul, trebue să recunóscem, că ea, ca şi Dumneḑeŭ, dacă nu créză ceea ce e potrivit raţiuneĭ, póte să se perfecţioneze în sine şi să se manifeste în alte lucruriĭ. Ambele aceste grade ale existenţeĭ sunt cu totul deosebite unul de altul şi nu există nicĭ o posibilitate de trecere de la cel dintâĭŭ la cel din urmă. Ceea ce este neraţional nu póte nicĭ odată să devie raţional şi ceea ce este raţional or cât s'ar conrupe nu póte să se cobóre la gradul de neraţional. Chĭar Dĭavolul nu póte pĭerde viéţa sa raţională, măcar de ar voi [1]). In ce privesce maĭ departe creaţiunea neraţională nimic nu ne împĭedică să admitem într'însa cea maĭ mare varietate a gradelor de deosebire; însă or cine simte că însemnătatea gradelor de deosebire esenţială pentru examinarea lumeĭ este prin acésta fórte micşorată, aşa că ea dispare în creaţiunea

---

[1]) De civ. dei XI, 11.

rațională și rămâne în evidență numaĭ în cea nerațională. Cea nerațională este, după Augustin numaĭ un mijloc, pe câtă vreme cea rațională este scopul lumeĭ. Creațiunea nerațională este saŭ însuflețită saŭ neînsuflețită și în primul cas locuesce în ea un suflet dătător de viéță, ĭar în casul cel l-alt este, după cum am spus, numaĭ un corp. Intre corp și suflet nu există nimic mijlociŭ, căcĭ primul este acela căruĭa i se dă viéță, ĭar cel de al doilea, care dă viéță. Sufletul este, conform natureĭ sale, maĭ perfect și de o natură maĭ superióră, de cât corpul, căruĭa îĭ lipsesce viéța și e stăpânit de dînsul. Sufletul are libertatea mișcăreĭ și chĭar când abusézĕ de dînsa, ea tot rĕmâne ca un privilegiŭ, așa că noĭ sufletul cel maĭ de jos îl socotim ca mult maĭ superior celuĭ maĭ superior dintre corpurĭ [1]).

Augustin susține, ca și Platon, că sufletul nu póte să fie fără corp. Pentru că însă și animalele aŭ un suflet, care nu face parte din cel etern, ca cel omenesc, noĭ trebue să deosebim rațiunea de suflet. Tóte silințele pentru a stabili aceste deosebirĭ fac să se observe natura cea complexă a omuluĭ și acestea aŭ de scop ca să'ĭ determine adevĕrata sa posițiune în lume, căcĭ el formézĕ Biserica. Pentru acest motiv însă este necesar să se menție un grad de deosebire care se află în natura lucrurilor. Viéța rațională este legată de contrarietatea ce există între ceea ce este inferior, și ceea ce este superior, căcĭ póte să se îndrepte atât către unul cât și către cel-l-alt. Trebue să se alăture de ceea ce este superior, de Dumnedeŭ, să'ĭ servéscă luĭ ca unuĭ stăpân și să afle în el ordinea și legea sa; póte însă să se adreseze și corpuluĭ care e maĭ puțin de cât rațiunea și să'ĭ fie supus luĭ. Așa dar aicĭ se observă douĕ grade ale lucrurilor ca necesare: ceea ce e rațional și ceea ce nu e rațional. Deosebirile care ar maĭ fi în acest din urmă, sunt fără

---

[1]) De lib. arb. III, 15; de vera rel. 22.

însemnătate, căcĭ ceea ce nu e rațional apare numaĭ ca un mijloc, care trebue să fie de față, pentru ca libertatea voințeĭ să aĭbă alegerea de a urma Dumnedeuluĭ etern saŭ poruncilor rațiuneĭ, orĭ lucrurilor sensuale. Sufletul se arată numaĭ ca un grad mijlociŭ al existenței, în care se află basa mișcăreĭ, căcĭ fără dînsul libertatea s'ar îndrepta când către o parte, când către alta.

M. P.

PREDICĂ

DESPRE SĂNĂTATEA TRUPULUĬ.

„Aŭ nu ştiţĭ că trupul vostru este templul Sfintului Duh ce locueşte în voĭ, pe care l'aţĭ primit de la Dumneḑeŭ şi că nu sunteţĭ aĭ voştriĭ? Că sunteţĭ cumpăraţĭ cu preţ; măriţĭ dar pe Dumneḑeŭ în trupul vostru, care sunt ale luĭ Dumneḑeŭ". I. Cor. VI. v. 15—20.

„Fiule, în bóla ta nu fiĭ nebăgător de sémă, ci te rógă Domnuluĭ şi el te va tămădui pe tine..., şi doftorului dă-ĭ loc, că şi pe el l'a făcut Dumneḑeŭ şi să nu se depărteze de la tine, căcĭ şi de el este lipsă". Sirach XXXVIII v. 1—12.

Fraţilor,

Dumneḑeŭ a făcut pe om din trup și din suflet, adică din parte pământéscă și din parte dumneḑeéscă și le a unit pe ele în așa chip în cât una fără alta nu se póte. Trupul și sufletul la un loc formézĕ ființa omuluĭ. Și dacă s'a desfăcut acéstă legătură, atuncĭ a venit mórtea, căcĭ sufletul se duce în împĕrăția Celuĭ ce l'a dat, ĭar trupul se întórce de unde a fost luat.

Dupĕ ḑilnica nóstră dovedire legătura acésta dintre trup și suflet e atât de strînsă și de puternică în cât, dacă se întâmplă unuĭa ceva neplăcut saŭ plăcut, acésta se resimte și asupra Celuĭ-l-alt. Bunióră: dacă trupul suferă de o bólă óre-care, atuncĭ și mintea omuluĭ, adică și partea luĭ sufletéscă, nu maĭ póte lucra cu așa mulțămire, cu așa vioiciune, cu așa putere, ca atuncĭ când trupul e sănătos. Și din contra: dacă trupul e sănătos, atuncĭ și sufletul e dispus spre muncă, are dragoste de viéță; buna stare trupéscă asigură buna stare sufletéscă. Oamenii învĕțațĭ din tóte timpurile și de la tóte popórele, carĭ s'aŭ ocupat să vaḑă cât e de strînsă legătura dintre trup și suflet și cât de mult starea unuĭa atârnă de a celuĭ-l-alt susțin cu tărie, *că un suflet sănătos nu póte fi de cât într'un trup sănătos.* Maĭ mult: dacă trupul nu e bine îngrijit, dacă e bolnăvicĭos, atuncĭ omul suferă și viața ajunge pentru el o povară și doresce și se rógă ca să se pună sfîrșit uneĭ asemenea vieți.

Dar nu e numaĭ atâta traților! Trupul ne e dat de Dumneḑeŭ ca un templu în care locuesce sufletul și ca un instrument de care ne servim pentru facerea bineluĭ, pentru lucrările morale, pentru ca ast-fel să putem fi fericiți în lumea acésta și în cea viitóre. Templul trebue ținut curat, sănătos și sfințit; instrumentul mântuiriĭ și fericireĭ nóstre trebue de aprópe îngrijit. Unde maĭ punem încă vrednicia deosebită, de care s'a făcut părtaș trupul prin faptul, că și Domnul nostru Iisus Christos l'a îmbrăcat? Unde maĭ punem faptul, că el e destinat să învieze o dată și să

fie prea mărit? A îngriji deci de sănătatea și de buna stare a trupului nostru e o îndatorire morală impusă nouĕ de Dumnedĕu; o îndatorire despre care vom fi siliți să dăm o dată socotélă.

Fraților,

Cu multă durere și amărîciune mărturisesc însă, că mulți din frații noștri nu pun nicĭ un preț pe sănătatea trupului și nu se îngrijesc cum se cuvine, atuncĭ când sunt bolnavĭ. Să dovedesc. Trupul se póte ține sănătos și se póte feri de bóle c'o hrană bună dar cumpĕtată, c'o locuință curată, luminósă și bine aerisită, c'o apă bună, c'o îmbrăcăminte potrivită asprimeĭ vremeĭ, cu înlăturarea orĭ și căruĭ abus și desfrîŭ, cu muncă și în sfîrșit cu curățenia luĭ. Știm cu toțiĭ însă cam ce fel și cum se hrănesc mulți din frații noștri. Câți sunt, carĭ nu se învrednicesc de cât fórte rar de carne, ouĕ, lapte și brînzeturĭ? Câți sunt, carĭ n'aŭ cel puțin mămăliga și pita făcute ca lumea? Aŭ nu sunt mulți, carĭ se hrănesc cu mămăligă făcută din porumb stricat și mucigăit și din acéstă pricină suferă de bóla urîtă numită roșéță, pârlélă, jupuĭală saŭ pelagră? Și ce îngrozitóre e acéstă bólă, căcĭ, omuluĭ bolnav de ea 'ĭ produce năluciriĭ, desgust de viață și adesea 'l și înnebunesce! Dar locuința multora din eĭ? E ea construită în loc sănătos și în condițiunĭ de sănătate? Nu fraților! Casele sunt rĕŭ construite, întunecóse, pardosite cu pămînt saŭ cărămidă și n'aŭ de cât o singură odae de locuit. Lumina nu pătrunde de cât pe coș saŭ pe ușă, căcĭ de

și e câte o ferestrue, ea e însă adesea astupată cu hârtie. In acéstă singură odae se îngrămădesc și se înghesuesc toți aĭ caseĭ și se culcă uniĭ în pat, ĭar alțiĭ pe jos. Unde maĭ punem încă că aci 'șĭ aŭ locuința și alte ființe de cât ómeniĭ?! De aci provine fraților, că atuncĭ când intri în casa vre-unuĭa din aceștia, te apucă durerea de cap, din pricina mirosuluĭ greŭ și nu'ți poțĭ închipui cum póte locui aci o ființă omenéscă. Dar curtea și împrejurimile? Sunt ele ținute curate? Feréscă Dumnedeŭ! In jurul fie-căreĭ case, e o murdărie înspăĭmântătóre, căcĭ băligarul animalelor nu s'a ridicat din moșĭ strămoșĭ, pentru că aci se aruncă gunoĭul și lăturile. Unele animale se culcă în tinda caseĭ și adesea lipsesce grădina cu verdețurĭ atât de trebuincĭósă pentru sănătate. Să maĭ vorbesc óre de băltócele și de mocirlele din jurul puțurilor și fântânilor din care 'șĭ ĭaŭ apa de bĕut? Nu știm cu toțiĭ că din pricina acésta apa e sălcie, că are un miros greŭ și că e plină de bóle? Să maĭ vorbesc încă de necurățenia în care e ținut trupul? Nu sunt óre mulțĭ carĭ nu și-l curăță cu apă, fie rece saŭ caldă, și din acéstă causă se nasc atâtea bóle și în deosebĭ desgustătórea rîe?

Iată fraților, care e pricina atâtor și atâtor bóle de care suntem bântuițĭ! Iată de ce pe mulțĭ dintre aĭ noștri 'ĭ vedem piperniciți și ofeliți, fără viață, fără nicĭ o poftă de lucru! Iată de ce chĭar bóle molipsitóre ca *vărsatul, angina, lingórea, rîĭa* și *oftica* s'aŭ încuĭbat în satul nostru și aŭ săcerat și săceră atâtea ființe omenescĭ. Câțĭ părințĭ nu și-aŭ perdut copiiĭ! Câțĭ copiĭ n'aŭ rèmas și fără tată și fără mamă! La câtă durere și jale n'am fost martorĭ și părtașĭ!

Fraților,

Cartea sfîntă a creștinilor, biblia saŭ sfînta scriptură e plină de învĕțăminte cum trebue să îngrijĭască omul de sănătatea trupuluĭ; cum să se îngrijéscă de ceĭ bolnavĭ și ce măsurĭ să se ĭa în casul, când bóla va fi grea și molipsitóre. A chibzuit Dumnedĕu în înțelepcĭunea și bunătatea sa cea fără margĭnĭ ca să avem de unde ne lumina la orĭ și ce nevoe și întâmplare.

In Vechĭul Testament, Moisi, prin legea dată poporuluĭ în numele luĭ Dumnedĕu prescrie cele maĭ folositóre măsurĭ pentru păstrarea sănătățiĭ. In acéstă lege, preotul e care îndeplinește funcțiunea doctoruluĭ; el e care e chĭemat la patul bolnavuluĭ; el e, care spune dacă o bólă e molipsitóre saŭ nu. Dacă dovedește că bóla e molipsitóre, cum ar fi bunióră *lepra,* atuncĭ preotul orînduește de îndată «să se răḑuĭe casa pe dinăuntru, să se dea tencuéla jos și să se arunce afară din oraș într'un loc necurat și casa din noŭ să se tencuĭască, ĭar dacă în acea casă se va maĭ ivi din noŭ bóla, atuncĭ tótă casa să se dărîme și pĭetrele și tot ce a servit la clădirea eĭ să se care afară din oraș și să se arunce într'un loc necurat». (Levitic cap. XIV v. 34—48). Iar cel bolnav de o ast-fel de bólă, adică leprosul «să fie considerat ca *necurat* în tot timpul cât va fi bolnav și să stea singur afară în tabără». (Levitic Cap. XIII v. 45—47). Și dacă leprosul s'a vindecat, atuncĭ va fi adus la preot și el va hotărî: «ca vindecatul să-șĭ spele vestmintele, să-șĭ raḑă părul și să se scalde în apă și curat va fi» (Levitic cap. XIV v. 8). Inteleptul Sirach

la rîndul sĕŭ se adreséză omuluĭ și ’ĭ ḑice: «Fiule, în bóla ta, nu fiĭ nebăgător de sémă, ci te rógă Domnuluĭ și El te va tămădui pe tine....., și doftoruluĭ dă-ĭ loc, că și pe el l’a făcut Dumneḑeŭ și să nu se depărteze de la tine, că și de el este lipsă» (Sirach XXVIII v. 1—12).

Fraților,

Trebue să spunem cu cuvînt tare, că noĭ creștinii de sub legea nouă nu ne purtăm în cea maĭ mare parte față de bolnavĭ și față de ceĭ ce locuesc cu ceĭ bolnavĭ, nicĭ cum se purtaŭ aceĭ de sub legea veche, adică aceĭ carĭ trăĭaŭ, acum 3000—4000 de anĭ. Luăm noĭ óre vre-o măsură când vre-unul de aĭ caseĭ a căḑut la pat de o bólă molipsitóre, cum, e de pildă de *vărsat* saŭ de *lingóre?* Căutăm noĭ ca bolnavul să fie pus singur într’o odae aparte și să nu intre la el de cât persóna, care-l îngrijește? Căutăm noĭ ca odaĭa să fie ținută tot-d’auna curată? Chĭemăm noĭ pe medic ca să ne învețe ce trebuĭe să facem? Nimic din tóte acestea! In loc să se chĭeme doctorul, se chĭamă vre-o babă ca să descânte saŭ să vrăjască; în loc să se dea bolnavuluĭ puțin lapte, un oŭ saŭ puțină cĭorbă de puĭ spre a-l întări, i se dă o cinzecuță de rachiŭ cu fel de fel de mirodeniĭ; în loc ca bolnavul să fie separat, el locuește la un loc cu ceĭ sănătoșĭ..... Și de aceea vedem noĭ fraților, spre marea nóstră durere, cum se duc cu ḑile în flórea vîrsteĭ chĭar, o mulțime din mijlocul nostru. N’am vĕḑut noĭ óre case unde din 3—4 copiĭ n’a maĭ rĕmas nicĭ unul? N’am vĕḑut noĭ case, care s’aŭ distrus cu desĕ-

vîrșire? N'am auḑit noĭ, cum în anumite sate s'aŭ stins aprópe toți copiiĭ?...

Eĭ bine fraților, o asemenea stare nu maĭ póte fi îngăduită. Suntem datorĭ ca să fim băgătorĭ de sémă față de sănătatea trupuluĭ, căcĭ alt-fel vinovați ne facem înaintea luĭ Dumneḑeŭ, a țĕriĭ și a nóstră înșine. Apostolul Pavel ne-a spus lămurit, că trebuĭe să îngrijim de sănătatea trupuluĭ, fiind-că e templul sufletuluĭ, fiind-că trebuĭe să preamărim pe Dumneḑeŭ în trupurile nóstre. Suntem datorĭ înaintea nóstră și a lor noștri, căcĭ viéța fără sănătate e o povară și fiind-că după ḑisa înțeleptuluĭ Sirach nicĭ o bogăție nu póte fi maĭ mare ca sănătatea trupuluĭ (Sirach XXX v. 16). Suntem datorĭ față de țară, fiind-că o țară formată din locuitorĭ slăbănogĭ și fără de viéță e destinată să pĭară.

Dumneḑeŭ cu mila și îndurările să ne lumineze mintea spre a ne împlini datoriile față de El, spre a face tot ce e bun și spre folosul nostru și al scumpeĭ nóstre țĕrĭ. Amin!

P. G...

CANOANELE SINOADELOR ECUMENICE.

Vedĭ Biserica Ortodoxă Română No. 6.

CANONUL XXVIII.

Pretutindenea urmând hotărîrilor Sfinţilor Părinţĭ şi cunoscênd canonul cel decurênd cetit a celor o sută-cincĭ-decĭ de Dumnedeŭ ĭubitorĭ Episcopĭ, carii s'aŭ adunat în dilele Mareluĭ Teodosie, piosuluĭ întru amintire, ce a fost Impĕrat în împĕrătésca cetate a Constantinopoluluĭ Romeĭ-Nouă, aceleaşĭ şi noĭ le hotărîm şi le votăm despre prerogativele prea sfinteĭ Bisericĭ a acesteĭ cetăţĭ a Constantinopoluluĭ, Romeĭ-Nouă. Căcĭ tronuluĭ Romeĭ ceĭ maĭ vechĭ, pentru că împĕrăţea acea cetate, Părinţiĭ după cuviinţă ĭ-a dat întăetatea. Şi tot de acest scop, mişcaţi ceĭ 150 de Dumnedeŭ ĭubitorĭ Episcopĭ, aŭ dat deopotrivă prerogative prea-sfinţituluĭ tron a Romeĭ ceĭ Nouă, cu drept cuvînt judecând că cetatea ce s'a cinstit cu împĕrăţie şi senat să dobândéscă şi prerogativele cele de o potrivă, cu împĕrătésca cetate Roma cea Veche şi să se măréscă ca aceea în lucrările bisericeştĭ, fiind a doua după aceea. Şi că numaĭ pe Mitropoliţiĭ Dieceseĭ Pontuluĭ şi a Asieĭ şi aĭ Traciеĭ, apoĭ încă şi pe Episcopiĭ din locurile barbare a amintitelor Diecese de cătră amin-

titul Prea sfințit tron a Prea sfinteĭ Biserică din Constantinopol. Adică fie-care Metropolit a pomenitelor Diecese hirotonind cu Episcopiĭ Provinciеĭ pe Episcopiĭ Provinciеĭ după cum porunesc Dumnedeeștele canóne. Să se hirotonéscă însă, cum s'a dis Metropoliții amintitelor Diecese de Arhiepiscopul Constantinopolului, după ce s'aŭ făcut votările convenite după obiceĭŭ și s'aŭ raportat luĭ.

Comentar.

Acest canon are o însemnătate fórte mare în desvoltarea istorică a prerogativelor Bisericeĭ Patriarhale din Constantinopol, precum și asupra formăreĭ circumscripțieĭ acestuĭ Patriarhat și în care de la acest timp, 451, am căḍut și noĭ Românіĭ cum vom vedea. Maĭ întâĭŭ canonul dă cuvintele pentru care Bizanțul vechĭŭ a fost ridicat la Patriarhat și clasificat al doilea după cel din Roma veche, după ordinea ședereĭ. Se știe că marele Constantin a strămutat scaunul Imperiuluĭ Roman din Roma la Constantinopol, se știe că după cum era la Roma un Senat a format și în Noua Romă, Constantinopolul, Senat cu care conducea afacerile Imperiuluĭ, se maĭ știe că unde șade Impĕratul acolo afacerile publice se resolvă, atât cele civile cât și cele religióse, se maĭ știe încă, că Sf. Marele Constantin a declarat Religia Creștină ca Religie a Statuluĭ Roman, că a participat la afacerile Bisericeĭ ce-l interesaŭ mult, că a convocat Sinodul I-ĭŭ la Nicea etc. etc. Așa dar tótă splendórea și înrîurirea Romeĭ vechĭ a trecut de drept și de fapt la noua reședință, Constantinopol. Putea dar ca representantul Religieĭ, Episcopul de Bizanț să nu fie învestit cu aceleași drepturĭ și prerogative, de care se bucura vechĭa Romă? Vechĭa capitală a Imperiuluĭ s'a conservat prerogativele sale de fosta capitală și Episcopul eĭ de a fi cel întâĭŭ în rîndul ședereĭ între ceĭl-alțĭ Patriarhĭ, dar era natural legal și în conformitate cu principiul, că cele Bisericești urmézā schimbărilor celor po-

liticești în lucrurĭ politice. Ast-fel dar a trebuit Sf. Părinți maĭ întâĭŭ a estinde sfera Circumscripției Patriarhatuluĭ de Constantinopol, care până atuncĭ era fórte restrînsă, la împrejurimile Constantinopolului și până în Tracia, apoĭ micĭ părți din litoralul Asieĭ ce aparțineaŭ Iracliei. Recunosc dar că fac parte pe viitor din Circumscripția Patriarchală Diecesele, Pontul, Asia și Tracia, precum și Bisericile existente în jurul acestor diecese, dar carĭ trăĭaŭ între barbarĭ, și nu cădeaŭ în confiniile Imperiuluĭ Roman. Se începuse năvălirea barbarilor în țĕrile nóstre și în Peninsula Balcanică de un secol aprópe. Fiind-că Diecesele, acele treĭ, până la acéstă dată 451, eraŭ autocefale orĭ independente, li s'aŭ lăsat órecare drepturĭ, ca de exemplu dreptul că Metropolitul aceleĭ diecese să hirotonéscă el pe Episcopiĭ trebuitorĭ aceleĭ Diecese împreună cu ceĭ-l-alți episcopĭ din diecesa sa, Metropolitul însă, ca semn de supunere la Patriarhatul de Constantinopol, să fie hirotonit de Patriarhul Constantinopoluluĭ. Atât drept orĭ prerogativă a recunoscut Sinodul Patriarhatuluĭ Capitaleĭ ceĭ nouă a Imperiuluĭ, nu însă să facă el alegerea Metropolituluĭ Dieceseĭ, ci s'a lăsat să se sĕvîrșască în localitatea respectivă și numaĭ resultatul alegereĭ să-l arate prin anafora Patriarhuluĭ, care era dator a-l hirotoni. Cât despre Bisericile dintre popórele Barbare, unde nu putea funcționa o Ierarhie regulată, unde adese creștiniĭ eraŭ persecutați și Episcopiĭ alungați, pentru a se estinde și asupra acelor biserică Circumscripția Patriarhală, s'a dat de Sinod drept Patriarhuluĭ de Constantinopol a hirotoni tot el pe aceĭ Episcopĭ. Acum se întrébă, care sînt acele Biserică dintre barbarĭ? Pe ce locurĭ eraŭ creștiniĭ peste limitele celor treĭ diecese ce aŭ intrat în Circumscripția Patriarhuluĭ Constantinopolitan? Dacă ținem de aprópe samă de datele istorice ale scriitorilor bisericești, cariĭ aŭ tratat despre lățirea și rĕspândirea Creștinismuluĭ și în afară de Imperiul Roman, atuncĭ putem rĕspunde cu siguranță. Nu pot fi alte locurĭ

de cât cele de la nordul Pontului, adică Asia nordică și locurile ocupate deja de barbarĭ de pe malul drept și stâng al Dunărei, cum și Dacia Traĭană. In aceste locurĭ Creștinismul a fost rĕspândit fórte de timpuriŭ, dar a fost supus la grele încercărĭ, din partea năvălirei barbarilor. Persecuții, măceluri, deslocărĭ, alungărĭ și devastărĭ aŭ avut loc seculĭ întregĭ și mulți. Noĭ maĭ ales vechiĭ Colonișt aĭ luĭ Traĭan am avut a îndura tótă urgia și pornirea nelegĭuită a hordelor sălbatice, și pare c'am fost sortiți a îmblânzi ferocitatea lor prin curgerea de rîurĭ de sânge nevinovat. Așa a trebuit să fie. In secolul al III-lea și al IV-lea existaŭ Instituții Bisericești înaintate, și viéță creștină atât în Dacia Traĭană cât și peste Dunăre până în Balcanĭ, maĭ ales în Sciția mĭnor—Dobrogea de astă-dĭ, la Tomi. Aceste locurĭ și aceste Biserică dintre barbarĭ le-aŭ avut în vedere acest canon, și pentru aceste i s'a dat drept Patriarhului de a hirotoni Episcopĭ, spre a nu se nimici Creștinismul pe aci. Zonara, întrebându-se care sînt aceste locurĭ, rĕspunde: οἱ ἀλανοὶ καί οἱ Ρῶσοι—Alanĭĭ și Rușiĭ. Dar existaŭ Rușiĭ creștinĭ prin secolul al IV și al V? Nu. Scriitorul orĭ comentatorul a trăit în secolul al 12 prin urmare greșit când spune de Rușĭ că ar fi fost creștinĭ. Noĭ știm că mult timp Dacia Traĭană s'a numit Alania, maĭ cunóștem că s'a numit și Goția ba și Cumania, după numele barbarilor ce ocupaŭ aceste locurĭ. Prin urmare Alania este Dacia Traĭană—fără nicĭ o ezitare. Tot asemenea știm positiv, că după acest Sinod Patriarhul de Constantinopol, maĭ ales după Iustinian și sub iconomahĭ, a uzat de acest drept numind Episcopĭ și Mitropoliți pe la tóte orașele de pe malul drept al Dunărei. Indată ce Provinciile Balcanice aŭ trecut sub Imperiul Bizantin hirotonirea Episcopilor s'a urmat fórte regulat, până în timpu rile nóstre, când popórele acestea s'aŭ căpătat autocefalia. Zonara dice: Αἱ γάρ λοιπαὶ διοικήσεις, ἡ τῆς Μακεδονίας δηλαδὴ καὶ Θετταλίας, Ἑλλάδος τε καὶ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς λεγο-

μένης Ἠπείρου καὶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ τῷ Ρωμής τῆς παλαιᾶς ἐπισκόπῳ τότε ἀνέκειντο. «Căcĭ cele-l-alte Diecese a Macedonieĭ adică şi a Tesalieĭ, a Greciei şi a Peloponesuluĭ şi a ḍisuluĭ Ipir şi a Iliriculuĭ aparţineaŭ atuncĭ Episcopuluĭ Romeĭ Vechĭ».

Iar Balsamon, după ce enuměră Diecesele predate Patriarhuluĭ de Constantinopol, adaugă: Κἄν γὰρ τινες τὴν Θράκην μέχρι τῶν ὁρίων Μακεδονίας ἐστενοχώρισαν καὶ εἶπον τοὺς τῆς Μακεδονίας Μητροπολίτας, Θετταλοὺς, Ἑλλαδικοὺς τε καὶ Πελοποννησίους, ποτὲ χειροτονεῖσθαι παρὰ τοῦ πάπα Ρώμης καὶ παρίστασθαι τοῦτο δῆθεν ἐκ τοῦ μὴ ἐνδοθῆναι τῷ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τούτους χειροτονεῖν.—«De şi uniĭ aŭ restrins Tracia până la confiniile Macedonieĭ şi aŭ ḍis că o dinióră Mitropoliţiĭ Macedonieĭ, Tesalieĭ, Eladieĭ şi Poloponesuluĭ se hirotonisaŭ de papa Romeĭ şi propun acésta pentru ca adică să nu se învoĭască celuĭ al Constantinopolului de a hirotoni şi pe aceştia [1]).»

Din aceste date se constată ca noĭ până la acest timp am stat sub Biserica Romeĭ, orĭ independenţĭ (ceĭ din Dacia Traĭană); ĭar de la acéstă dată am trecut cu Diecesa Traciei sub Patriarhatul de Constantinopol.

CANONUL XXIX.

Pe Episcop a-l aduce la gradul de presviter este ierosilie. Iar dacà o pricină óre-care dréptă îĭ îndepărtéză pe aceĭa de la lucrarea Episcopieĭ nu se cuvine să ocupe nicĭ locul presviteruluĭ: Iar dacă fără vre-o vină s'aŭ îndepărtat din diregătorie, să se întórcă ĭarăş la diregătoria Episcopieĭ. Anatolie prea evlaviosul Arhiepiscop al Constantinopuluĭ a ḍis: aceştĭ carĭ se ḍic că sînt pogorîţĭ dela diregătoria episcopală în gradul presviteruluĭ, dacă se condamnă pentru óre-care pri-

---

[1]) Veḍĭ Συνταγ. Vol. II. Pag. 284—285.

cinĭ bine cuvîntate, este natural că nicĭ pentru cinstea de presviter nu sînt vrednicĭ; ĭar dacă fără vre-o pricină bine cuvîntată s'aŭ pogorît la o tréptă maĭ mică, sînt în drept, dacă s'ar arăta nevinovaţi, să ia ĭarăşi şi diregătoria Episcopieĭ şi gradul ierarhic.

Comentar.

Acest canon hotărăşte că pentru clericĭ nu există pedépsa de a fi pogorît dintr'un grad în altul, orĭ ce vină ar fi făcut, ci numaĭ suspensiunea din cler orĭ caterisirea. Cine nu-ĭ bun de Episcop or Metropolit, nu-ĭ bun nicĭ de preot, nicĭ măcar de diacon. De aicĭ urméză că cel condemnat şi reabilitat cu condescedenţă din clericĭ nu maĭ póte ocupa guvernare orĭ diregătorie, ci cel mult să se mulţăméscă cu cinstea ce i s'a dat de cleric. Reabilitarea nu este prevĕdută în canóne, pentru că canónele, nu se pot contra-dice. O dată un cleric orĭ care constatat şi condemnat este caterisit, pentru a se evita otrava şi putrejunea din Ierarhia Bisericeĭ. Numaĭ ceĭ ce se retrag din scaune, fără pricinĭ învinuitóre, pentru lipsă de sănătate, îndreptându-se pot reveni la serviciile lor anterióre, fiind-că nu planéză nimic asupra lor.

CANONUL XXX.

Fiind-că prea evlavioşiĭ Episcopĭ aĭ Egipetuluĭ, nu că luptându-se asupra credinţeĭ catolice, aŭ amânat pentru present a subscrie în Epistola prea cuviosuluĭ Arhiepiscop Leon; ci dicênd că este obiceĭŭ în Diecesa Egipténă ca se nu facă nimic de felul acesta fără socotinţa şi dispunerea Arhiepiscopuluĭ, şi cer a li se învoi până la hirotonia viitoruluĭ Episcop a mareĭ cetăţĭ a Alexandrenilor. Ni s'a părut că este drept şi omenesc ca să li se dea învoire să rĕmână în trépta lor în împĕrătésca cetate, până li se va hirotoni Arhiepiscopul mareĭ cetăţĭ a Alexandrenilor. De aceea, remânênd în

gradul lor, saŭ să dea garanție, dacă acésta le este cu putință, saŭ cu jurămînt să li se dea credare.

Consultă: Can. Apost. XX și XXXIV.

Comentar.

Episcopiĭ din Egipet, nevoind a subscrie cele hotărîte în Sinod, și în Epistola luĭ Leon Papa Romeĭ către Flavian Patriarhul Constantinopoluluĭ, aŭ fost, presupușĭ de eretică și partizanĭ aĭ luĭ Evtihie. Eĭ însă, în numĕr de 13, susțineaŭ, că nu-ĭ obiceĭŭ la Egiptenĭ că se subscrie ceva fără socotința Arhiepiscopuluĭ din Alexandria. Ne fiind atuncĭ Episcop în Alexandria, Sinodul a hotărît, că spre a scăpa de caterisire ca partizanĭ aĭ luĭ Evtihie, să stea în Constantinopol fie-care în gradul sĕŭ până se va alege Episcop la Alexandria și să dea garanțiĭ că nu vor fugi, saŭ să jure că vor sta în cetate, alt-fel vor fi caterisiți.

C. E.

CRONICA BISERICESCĂ.

I.

S-tul Sinod și Prințul Carol.

S-tul Sinod în sesiunea de primăvară a anului acestuia hotărîse ca cu ocasiunea împlinirii vîrstei de șépte ani a prințuluĭ Carol să-i ofere o carte de rugăciuni, scump și artistic legată. Cartea a și fost legată vara acésta în unul din cele mai renumite ateliere de legătorie din Viena, sub îngrijirea și supravegherea D-luĭ Dr. Const. Chiricescu, Directorul tipografiei cărților bisericescĭ.

In ḍiua de 3 Octombre, 12 membri aĭ S-tuluĭ Sinod în frunte cu I. P. S. Mitropolit Primat Iosif Gheorghian s'aŭ presentat la Foișor, locuința de vară a A. S. R. Prințul Ferdinand I. P. S. Mitropolit Primat rostind câte-va frumóse cuvinte a înmănat cartea miculuĭ prinț Carol. S'aŭ bucurat A.A. L.L. R.R. Prințul Ferdinand și Prințesa Maria pentru acéstă atențiune deosebită și neașteptată din partea S-tuluĭ Sinod, dar maĭ cu sémă mare a fost bucuria celuĭ sĕrbătorit, adică a miculuĭ prinț.

Cartea de rugăciuni e legată în aur masiv şi împodobită în interior cu mai multe icóne aurite şi gravuri în stil bizantin. Partea din afară e împodobită cu mai multe plăci de aur masiv în émail avênd gravate iconiţe cu inscripţiuni ale mai multor martiri, cari aŭ servit ca ostaşi în viéţa lor şi pe cari biserica nóstră 'i serbéză. Sunt 10 sfinţi dintre cari 5 pe o parte, iar 5 pe alta, lucraţi toţi în aur şi în stil bizantin. Pe prima copertă sus se află o cruce cu inscripţia: «in hoc vince», iar la mijloc se află Sf. Gheorghe, patronul armatei române. La începutul cărţii se află următórea inscripţie: Iubire, Dreptate,

Alteţei Sale Regale, Principelui Carol, în al şéptelea an al vîrstei, dedică acéstă carte de rugăciuni Sfîntul Sinod al Sfintei biserici autocefale Române.

Legatul acestei cărţi a costat peste 7000 lei.

Darul Sfîntului Sinod are o deosebită însemnătate. Prinţul Carol e botezat în legea strămoşilor noştri şi 'şi face şi crescerea în acéstă lege. Casa Regală şi A A. L.L. R R. îngrijesc cu cea mai mare atenţiune, ca micul prinţ să-şi întemeeze educaţiunea pe sfintele principii evangelice şi să fie introdus din cea mai fragedă vîrstă în spiritul bisericii nóstre ortodoxe. Darul acesta va spune vécurilor despre Prinţul Carol şi despre S-tul Sinod al bisericei Ortodoxe autocefale române! Iar noi toţi privim cu încredere viitorul ţării şi al neamului, căci ştim de cine vom fi stăpâniţi. O singură rugăciune adresăm numai Celui A-tot puternic: Să ne ţină sănătos până la cele mai adînci bătrâneţe pe Prinţul Carol, iubitul némului românesc.

II.

Congresul bisericesc al Românilor Ortodocşi din Transilvania şi Ungaria.

Duminică 1 Octombrie a. c. s'a deschis în Sibiŭ, con-

gresul bisericesc al Românilor ortodoxĭ din Transilvania şi Ungaria. I. P. S. Mitropolit *Ioan Meţianu* a ţinut la deschidere o cuvîntare, pe care ne simţim datorĭ s'o reproducem aicĭ. E bine ca cititoriĭ acesteĭ reviste să cunóscă în deajuns şi starea bisericiĭ fraţilor noştri din alte părţĭ.

Iată acea cuvîntare:

Prea Stimaţilor Domnĭ Deputaţĭ aĭ congresuluĭ.

Dacă este o mare mângâere şi bucurie pentru clerul şi poporul nostru, biserica cea vie a Domnuluĭ, de câte-orĭ aude şi vede pe archiereiĭ dimpreună cu D-vóstră aleşiĭ sĕĭ fruntaşĭ, întruniţĭ în adunărĭ bisericeştĭ, pentru a conlucra la binele lor vremelnic, şi vecĭnic; atuncĭ pentru mine este îndoită mângâere şi bucurie, când întru împlinirea chemăriĭ mele grele, mĕ vĕd încungĭurat şi sprijinit de D-vóstră, ceĭ maĭ distinşĭ fiĭ aĭ bisericeĭ nóstre naţionale, decĭ adînc mişcat de acéstă bucurie, Vĕ salut cordial Prea-stimaţilor Domnĭ deputaţĭ, şi la acéstă întrunire în congres naţional bisericesc, implorându-vĕ de la cerĭŭ încă mulţĭ anĭ de conlucrare mănósă la opul cel mare al înaintăriĭ şi al mântuiriĭ nóstre.

Bucuria mea acésta de acum se maĭ potenţiază încă prin douĕ momente însemnate. Şi adică, unul, că fiind acesta primul nostru congres naţional bisericesc ordinar, pe care am fericirea a-l conduce eŭ, mi-se oferă dorita ocasiune, de a Vĕ arăta Domnilor şi astă-dată, că eŭ doresc şi voesc a'mĭ împlini chemarea mea, în spiritul dragosteĭ evangelice; basa existenţeĭ bisericeĭ şi a tuturor societăţilor, în spiritul aceleĭ dragoste, despre care aşa vorbeşte marele Apostol al némurilor cătră Corintenĭ: *„De aşĭ grăi în limbĭ îngereştĭ, de aşĭ avea prorocie, de aşĭ şti tóte taĭnele, de aşĭ avea tótă ştiinţa şi credinţa, încât să mut şi munţiĭ; de aşĭ împĕrţi tótă avuţia mea, şi chĭar de mĭ-aşĭ da trupul meŭ să-l arză; ĭară dragoste nu am, nimica nu sunt“*. Ţic, mi-se oferă din noŭ dorita ocasiune, de a Vĕ arăta Domnilor, că dragostea cu care m'a distins biserica, când m'a ridicat la cea maĭ înaltă tréptă ierarchică, şi eŭ tot prin dragoste din partea mea voĭesc a ĭ-o rĕsplăti, conlucrând şi în viitor, în tóte ţilele vieţiĭ mele, cu D-vóstră împreună, la întărirea şi desvoltarea sfintelor eĭ aşeţămînte, în folosul némuluĭ şi al patrieĭ, aĭ căror fiĭ suntem. (Trăĭască! întreit).

Iar un al doilea moment însemnat este, Domnilor, că fiind acesta primul nostru congres şi în noul secol al XX-lea în care am intrat, ni-se oferă şi nouĕ dorita ocasiune de a arunca o reprivire, măcar şi numaĭ fugitivă, asupra bisericeĭ nóstre din secolul trecut, şi a compara starea

eĭ de la începutul aceluĭ secol, cu aceea de la finea luĭ, pentru a ne convinge și maĭ mult, atât despre vitalitatea eĭ, cât și despre frumósele resultate, ce le-am ajuns în decursul timpuluĭ, prin salutariile eĭ instituțiunĭ. Resultate îmbucurătóre, ce ne îndreptățesc la un viitor tot maĭ bun și maĭ ferice.

Cine, dintre noĭ, nu știe Domnilor, cât de tristă și durerósă era sórta bisericeĭ, chĭar și numaĭ în prima jumătate a secoluluĭ trecut, și anume, cum era ea subjugată, alteĭ ierarchiĭ streine; cum în unele părțĭ nu ne era permis a ne zidi bisericĭ și școle; cum nu avém maĭ nicĭ școle elementare și nicĭ alte institute superióre de cultură; cum nu avém preoțĭ și învĕțătorĭ cu pregătirile recerute și alte asemenea, și cu tóte acestea cine nu știe cât de mult ne-a întărit ea, contra tuturor grelelor cercărĭ, venite asupra nóstră, și cum ne-a ocrotit de tóte relele amenințătóre.

Și ĭarășĭ, cine dintre noĭ nu știe cât de mult s'a desvoltat vitalitatea eĭ în a doua jumătate a aceluĭașĭ secol, maĭ ales de când provedința divină ne trimise pe bărbatul doririlor, în persóna mareluĭ nostru archiepiscop-metropolit Andreĭŭ baron de Șaguna, dimpreună cu alțĭ fruntașĭ distinșĭ aĭ noștriĭ, de memorie în etern bine-cuvîntată. Cine nu știe, cum am început în acea a doua jumătate, a zidi și spori bisericile și școlele, în orașe și în sate; a înființa și institute superióre de cultură; a ne crește preoțĭ și învĕțătorĭ, după cerințele timpuluĭ și a le ameliora și dotațiunea după împrejurărĭ; cine nu știe cum ajunserăm a întemeĭa, în tóte centrele tipografi proprii, a întemeĭa fonduri și fundațiunĭ, spre scopurĭ culturale; cum ajunserăm a avea și realitățĭ frumóse și în tóte părțile metropolieĭ: apoĭ a ne bucura și de o inteligență frumósă și zelósă, și maĭ pe sus de tóte, din dismembrațĭ cum eram a ne maĭ vedea întruniți și într'o metropolie națională și autonomă, care ne adăpostește pe toțĭ la adevĕratul eĭ sîn de maĭcă.

Acestea și alte asemenea marĭ și frumóse progrese, sunt Domnilor, cari ne mângâĭe și ne îndreptățesc nu numaĭ la asemenea mângâere, dar ne maĭ întăresc și în convingerea, că dacă biserica străbună și atuncĭ când și însășĭ era subjugată, ne-a ocrotit contra pericolelor amenințătóre, ridicându-ne, așa dicênd din mórte la viéță; ba încă și ajutându-ne la frumóse progrese culturale: cu cât maĭ mult ne va ocroti, și întări ea în viitor, când din Darul luĭ ¡Dumneḑeŭ, și din grația Meĭestățiĭ Sale gloriosuluĭ nostru Impĕrat și Rege Francisc Iosif I, (Trăĭască!) a devenit liberă și autonomă.

Chĭar și numaĭ cele deja amintite constată, Domnilor, prea de ajuns puterea cea mare de viéță a bisericeĭ străbune, putere ce abĭa maĭ are sémăn; putere ce mângâĭe pe ceĭ întristațĭ, întăresce pe ceĭ slabĭ, îm-

bărbătéză pe ceĭ îndoelnicĭ, înțelepțește pe toțĭ, oferind și indicând tuturor cel maĭ mănos teren de lucrare, și calea cea adevĕrată cătră mărețul scop final al omuluĭ.

De aceea, — precum se știe, — și acțiunea tuturor fruntașilor noștriĭ pentru ridicarea némuluĭ, a pornit tot d'auna de la biserică, care între tóte împrejurările a rĕmas nedespărțită de popor, susținêndu-ne și conservându-ne individualitatea dimpreună cu limba, cu însușirile și datinile strămoșeștĭ. Prin ceea ce și maĭ mult s'a adeverit de cea maĭ bună programă a nóstră, de a ne căuta și câștiga prin ea desvoltarea nóstră morală și culturală, și prin acestea binele și fericirea la carĭ nisuim.

Biserica nóstră națională este, Domnilor, tot ce avem comun, ĭar pentru-ca să știm și maĭ mult apreția marea eĭ însemnătate, să ne gândim: ce ar fi de noĭ dacă n'am avea-o?

Biserica străbună are pentru noĭ și o mare și sublimă misiune culturală, Domnilor, pe care o póte împlini cu succes numaĭ printr'o conducere înțeléptă, întemeĭată și ín viitor, ca și în trecut, pe cele treĭ marĭ virtuțĭ creștinești: pe credință în Dumnedĕu, apoĭ pe dragostea și speranța evangelică, din partea tuturor celor chemați și maĭ ales din partea congreselor nóstre național-bisericescĭ, în mâna cărora a depus marele nostru regeneratorĭŭ, fericitul archiepiscop și metropolit Andreĭŭ, sórta bisericeĭ nóstre prin memorabilele cuvinte rostite în primul nostru congres din 1868, dicênd: *„cu desĕvîrșită odihnă sufletéscă depun tótă competința legislativă și administrativă a bisericeĭ, în mâinile congresuluĭ de acum și celor viitóre, ca singure representanțe legale și canonice a întregeĭ provinciĭ metropolitane, prin urmare competinte a duce și conduce trebile administrative, economice bisericești, școlare și fundaționale; dar tot odată, tot în mâna acelor congrese depun și rĕspunderea pentru ulterióra sórtă a bisericeĭ“.*

Din acestea vom înțelege, Domnilor, cât de frumósă și de însemnată, dar tot-odată și plină de rĕspundere este chemarea nóstră a tuturor membrilor congresuluĭ. Este frumósă și însemnată, căcĭ ce este maĭ frumos și maĭ mărețŭ, de cât a lucra la binele și fericirea unuĭ neam, unuĭ întreg popor, a némuluĭ și poporuluĭ din care facem parte. (Trăĭască!) Este însă și grea și plină de rĕspundere; căcĭ nu putem tàinui, că trăĭm timpurĭ grele și pentru biserică, timpurĭ în cari o mulțime de curente periculóse tind până la zguduirea temeliilor eĭ.

Deși biserica nóstră și în trecut a îndurat multe cercărĭ grele, pe cari tóte le-a învins prin puterea eĭ de viéță; să nu uĭtăm însă, că la acea învingere a contribuit fórte mult și tăria convingereĭ fericiților noștriĭ părinți, pe care trebue să nĭ-o însușim și noĭ, dacă voim, — precum dorim, — a învinge și curentele periculóse din timpul nostru.

Să nu uĭtăm, Domnilor, că timpurile și evenimentele ne pot lipsi de multe alte bunurĭ materiale; nu este însă nicĭ o putere, care să ne pótă lipsi de biserica străbună dacă vom ținea și noĭ ca fericiții noștriĭ înaintași, cu tótă tăria convingerii, la acea moștenire strămoșéscă. Să nu utĭăm, că noĭ avem dreptul a dispune; ci numaĭ a ne folosi de acel prețios tesaur, pe lângă marea datorință de a'l lăsa și urmașilor noștriĭ de cea maĭ scumpă moștenire, fiind pentru acésta și rĕspunzĕtorĭ înaintea luĭ Dumnedĕŭ și o ómenilor.

Decĭ să ne grupăm, cu toțiĭ, tot maĭ mult în jurul aceleĭ instituțiunĭ divine, cum se grupaŭ și fericiții noștriĭ părinți, și precum se grupézĕ astă-dĭ ți alțĭ compatrioți, maĭ bine situați, în jurul bisericeĭ lor, de și maĭ aŭ și alte terene de desvoltare, lucrând și noĭ la ridicarea eĭ și făcêndu-ne toțĭ apostolĭ bine-vestitorĭ aĭ învĕțăturilor eĭ, cari sunt cuvîntul luĭ Dumnedĕŭ. Să arătăm și prin fapte, că ținem cu tărie la biserica străbună, și special la cele treĭ marĭ base ale eĭ, la credința în Dumnedĕŭ și Domnul nostru Iisus Christos, la dragostea către Dumnedĕŭ și deaprópele, fără de care ni-s'ar periclita tot ceea-ce maĭ avem. Să cultivăm tot maĭ mult acea dragoste în armonie și bună înțelegere dintre noĭ, ferindu-ne de împerecherĭ și ținênd cu tărie la frumósele sfaturĭ părintești ale neuĭtatuluĭ mareluĭ Andreĭŭ, adresate celor din jurul sĕŭ în ora morții: *„fiilor nu vĕ sfădiți, nu vĕ certați“*, ca așa să se realiseze și speranța nóstră, de un viitorĭŭ tot maĭ bun aicĭ, și a fericiriĭ ceĭ de dincolo.

Cu acest frățesc și părintesc apel atât către D-vóstră, Domnilor, cât și către toțĭ pe carĭ îĭ representați aicĭ, de orĭ-ce stare și pozițiune, declar sesiunea congresuluĭ nostru național bisericesc ordinar, pentru anul 1900 de deschisă.

G...

SFINTUL IOAN CHRISOSTOM.

«Stătut-a împĕrătésa de-a drépta ta».

DESPRE PARADIS *).

Frumósă este livedea şi grădina, însă mult maĭ frumósă este citirea Dumnedeeştilor Scripturĭ, căcĭ într'adevĕr acolo sunt florĭ, care se vestejesc, ĭar aicĭ învĕţăturĭ, care se află în flóre; acolo zefir, care adie, aicĭ suflarea Duhuluĭ; acolo mărăcinĭ, cari îngrădesc, aicĭ Provedinţa luĭ Dumnedeŭ, care asigură; acolo greerĭ, cari îngână; aicĭ proorocĭ, cari cântă; acolo delectarea privireĭ, aicĭ însă folosul câştigat din citire. Grădina este într'un óre-care loc, ĭar învĕţăturile Scriptureĭ în tóte părţile; grădina aduce ródele sale numaĭ la timp favorabil, ĭar sfintele învĕţăturĭ şi în timpul Ierneĭ şi al Vereĭ sunt pline de frunde şi fructe.

Decĭ dar, să fim cu băgare de sémă la citirea Sfinteĭ Scripturĭ; dacă veĭ fi cu luare aminte la citirea Dumnedeeştilor învĕţăturĭ, ţi se alungă tristeţea, se sémănă veselia, îţĭ smulge rĕutatea, îţĭ înrădăcinéză virtutea, nu te lasă în sbucĭumarea lucrurilor să pătimeştĭ acele ce pătimesc ceĭ ce se află în furtună. Marea se înfurie, ĭar tu pluteştĭ cu seninătate; pentru-că aĭ de cârmacĭŭ citirea sfintelor învĕţăturĭ, şi acest lanţ neprecurmat nu-l póte rupe ispita lucrurilor.

Şi cum că nu spun mincĭunĭ, însă-şĭ lucrurile o mărturisesc.

a). Acum câte-va dile înainte, bisericaa fost împresorată; a venit óste şi lăsa foc din ochiĭ eĭ, cu tóte acestea maslinul verde; săbiĭ aŭ fost trase din técă, dar nimenĭ n'a fost lovit; porţile împĕrăteştĭ în agonie, biserica însă în siguranţă; cu tóte că, într'adevĕr, teatrul rĕsboĭuluĭ a fost aicĭ.. De vreme ce aicĭ a fost urmărit cel refugiat şi noĭ ne-am înfăţişat fără fricĕ. Şi pentru ce óre? Aveam garanţie sigură cuvintele Domnuluĭ: „Tu eştĭ Petru şi pe pĭatra acésta voĭŭ zidi biserica mea,

*) Acéstă cuvîntare a fost rostită de S. I. Chrisostom, cu ocasiunea smulgereĭ mareluĭ domnitor, Eutropiŭ, din biserică.

și porțile ĭadului nu vor fi maĭ tarĭ de cât dênsa". Iar când ḍic biserică, nu înțeleg numaĭ loc, ci și caracter; nu zidurile, ci legile eĭ. Și când te refugieză în biserică, să n'aĭ în gând locul, ci ideea, că biserica în loc de perete și tavan, este credință și viéță.

Nu ḍice, că biserica l-a tradat pe cel ce s'a tradat, căcĭ de nu părăsea biserica, nu ar fi fost tradat. Nu ḍice, că a fost și refugiat—în biserică—și tot a fost trădat, pentru cuvîntul că nu biserica l-a părăsit pe el, ci el a părăsit-o pe ea. Dór nu din'năuntru a fost predat, ci de afară. Pentru ce a părăsit biserica? Voiaĭ să scapĭ cu viéță? Trebuiaĭ să te țiĭ de altar. Nu era aicĭ puterea zidurilor, ci Proveḍința luĭ Dumneḍeŭ, care asigura. Să fiĭ păcătos? Nu te respinge Dumeḍeŭ, căcĭ n'a venit să cheme pe ceĭ drepțĭ, ci pe păcătoșĭ la pocăință. Femeea cea păcătósă s'a mântuit în timp ce a coprins picĭórele luĭ Iisus. Ațĭ auḍit Evangelia care s'a citit astă-ḍĭ? Și acestea le ḍic, pentru ca nicĭ o-dată refugiindu-te în biserică, să te îndoescĭ. Rĕmâĭ în biserică și nu veĭ fi trădat de ea; ĭar dacă fugĭ dintr'însa, nu este ea vina. Pentru-că dacă, într'adevĕr, veĭ fi în năuntru, lupul nu cutézză să intre, ĭar dacă veĭ eși afară, aĭ să fiĭ prins de fĭară; și acest lucru se întâmplă nu numaĭ cu privire la stână, dar și la micimea ta de suflet. Nimic uu egaléză biserica. Nu-mĭ spune de cetățĭ și arme, căcĭ întăriturile cetăților se ruinézză, dar biserica nu îmbătrînește nicĭ o-dată.

Cetățile se sfărîmă de barbarĭ, ĭar biserica nicĭ draciĭ uu o biruesce; și cum că cuvintele acestea nu sunt o laudă îngâmfătóre, însă-și lucrurile o mărturisesc. Câțĭ s'aŭ rĕsboit cu biserica și înși-și aŭ pĭerit? Iar acésta s'a înălțat maĭ pre sus de cât cerurile. Atât de mare e biserica; ea care învinge luptându-se, care învĕluită în conspirațiĭ, se ridică tot maĭ sus; insultată fiind devine maĭ splendită; primesce lovituri și nu cedézză plăgi or celor uricĭóse; se bântue de furtună, însă nu se înécă; se coprinde de vifor, însă nu naufragĭază; se luptă, însă nu cade; luptă cu ghĭonturĭ, dar nu dă înapoĭ. Și de ce a stăruit, decĭ dar, neîntrerupt la luptă? Pentru ca triumtul să pară maĭ strălucit. Ațĭ fost de față în ḍiua aceea și ațĭ vĕḍut câte arme se mișcaŭ, și furia militară maĭ violentă de cât focul, și noĭ ne grăbeam a merge către porțile împĕrătescĭ. Și ce ni s'a întâmplat? Grație luĭ Dumneḍeŭ, nimic din acelea nu ne-a speriat.

b). Acestea le spun, pentru ca și voĭ să imitațĭ. Și din ce causă nu ne-am spăimîntat? Fiind-că de nicĭ una din înfricoșările presentate nu ne temuserăm. Și ce este de temut? Mórtea? Acésta nu e un lucru îngrozitor, pentru că mergem maĭ repede la limanul cel neviforît. Dar confiscarea de averĭ? „Gol am eșit din pântecele maiciĭ mele, gol mĕ voĭŭ întórce". Oare calomnia? „Bucurați-vĕ și vĕ veseliți, când vor ḍice orĭ-ce cuvînt rĕŭ în potriva nóstră minținḍ, că plata vóstră este în ceruri".

Vedeam săbiĭ și mĕ gândeam la cer; așteptam mórtea și aveam în minte învierea; vedeam patimile de jos—de pe pămînt—și numĕram premiile cele de sus—din cer; vedeam comploturile și socotiam coróna cea de sus; căcĭ închipuirea luptelor era destulă spre mângâere și încurageare. Eram târît cu sila, însă cele petrecute—cu acéstă ocasiune tristă,—

nu constituĭaŭ pentru mine o insultă, întru cât — consider - ca insultă numaĭ un singur lucru, păcatul.

Căcĭ, măcar de te ar insulta tot universul, dar tu însuțĭ nu te insulțĭ pe sine-țĭ, nu e insultă. Trădare este numaĭ aceea a conștiinței; nu trăda conștiința și nimenĭ nu te va trăda. Eram târît cu de-a sila, și examinam împrejurările, saŭ maĭ bine ḍis vedeam cuvintele mele realisându-se; vedeam cuvîntarea mea, cea expusă prin vorbe, că se vestește în piață, traducêndu-se în fapte. Și care cuvîntare? Aceea în care eŭ spuneam tot-d'auna: „A suflat vîntul și a doborît frunḍele. Uscatus'a ĭarba și flórea a căḍut. S'a dus nóptea și a apărut ḍiua. A dis„părut umbra și a eșit la ivélă adevĕrul. S'aŭ suit până în ceruri și „s'aŭ pogorît până la tălpile picĭórelor. Pentru că valurile cele agitate „s'aŭ liniștit prin mijlocirea lucrurilor omenești". Cum? Cele petrecute aŭ fost învĕțătură. Și-mĭ ḍiceam în mine însu-mĭ. Oare îndrepta-se-vor ceĭ de după acestea? Saŭ nu trec douĕ ḍile și cele întâmplate se uită? Cele ce eŭ le amintisem, nu le perise încă din memorie.

Si să vi le spun ĭarășĭ, și ĭarășĭ să vorbesc; căcĭ măcar de nu vor auḍi toțĭ, cel puțin vor auḍi jumătate; și chĭar dacă nu jumătatea, a treĭa parte; și dacă nu a treĭa, a patra; saŭ póte ḍece; de nu ḍece, cincĭ; de nu cincĭ, póte chĭar unul; și chĭar dacă nu va asculta nicĭ unul, plata mea e desĕvîrșită. „S'a uscat ĭarba și flórea a căḍut, ĭar cuvîntul luĭ Dumneḍeŭ remâne în vecĭ".

c). Ațĭ vĕḍut nimicirea lucrurilor omenești și slăbicĭunea dinastieĭ? Ațĭ vĕḍut bogăția pe care tot-d'auna o numiam fugitivă; că nu numaĭ fugitivă, ci și ucigașă de bărbat este? Căcĭ nu numaĭ că-ĭ părăsește pe ceĭ ce o posed, dar chíar îĭ măcelărește pe dênșiĭ; pentru că orĭ de câte orĭ o menajéză cine-va, atuncĭ maĭ cu sémă 'l predă ca victimă. Pentru ce te uițĭ la bogăție, care astă-ḍĭ este la tine și mâine pe séma altuĭa? Pentru ce cauțĭ la ea, când nicĭ o dată nu póte fi captivată? Voeștĭ să o menajezĭ? Voeștĭ să o posedezĭ? Nu o îngropa în pămînt, ci dă-o în mâinele săracilor. Bogăția este o fiéră; de este ținută fuge; ĭar de se împrăștie, rĕmâne. „Căcĭ a împrăștiat, ḍice, a dat săracilor și justificarea luĭ rĕmâne în véc". Risipește-o ca să rĕmână; nu o îngropa în pămînt ca să nu fugă". Unde este bogăția? Cu plăcere aș fi întrebat pe ceĭ ce s'aŭ dus de la noĭ!

Și acestea le ḍic, nu pentru a înfrunta, ci peutru a vĕ pregăti un liman din naufragiile suferite de alțiĭ. Când soldațiĭ și săbiile, când orașul arde de furie, când coróna imperială nu avea nicĭ o putere, când mantia împĕrătéscă (porfira) era insultată, când mânia devenise nesuferită, când totul geme de urgie, unde era bogăția? Unde era argintăriile? Unde paradele? Unde sclavii? Toțĭ aŭ fugit. Unde eunucii? Aŭ șters'o cu toțiĭ. Unde prieteniĭ? Măscile s'aŭ prefăcut. Unde sunt casele? S'aŭ încuĭat. Unde's baniĭ? A fugit cel ce-ĭ poseda. Și aurul unde e? A fost îngropat. Unde s'aŭ ascuns tóte acestea? Nu cum-va devin plictisitor și supărător spunêndu-vĕ mereŭ, că bogăția tradéză pe ceĭ care o întrebuințéză rĕŭ? A sosit timpul de a vĕ arăta adevĕrul cuvintelor mele. Pentru ce o rețiĭ nefiindu-țĭ de nicĭ un folos în ispită? Dacă are putere, o să-țĭ fie ea presentă orĭ de câte orĭ caḍĭ în nevoie, orĭ fugind de tine,

ce trebuință maĭ aĭ de ea? Lucrurile singure mărturisesc. Care e folosul? Săbiĭ ascuțite, mórte înspăimîntătóre, armată înfuriată, așteptarea uneĭ înfricoșărĭ atât de grozave; ĭar bogăția nicăerĭ. Unde a fugit ea, sclava? Dênsa și-a pregătit tóte acestea și în timp de necesitate fuge. Cu tóte că mulțĭ se plâng ḍicênd: „Tot-d'auna eștĭ nedeslipit de bogațĭ“, dar și eĭ sunt tot-d'auna nedeslipițĭ de săracĭ. Eŭ m'am agățat de bogațĭ, însă nu de bogațĭ, ci de aceĭ ce întrebuințézĕ rĕŭ bogăția. Căcĭ eŭ spun tot-d'auna, că nu calomniez pe cel bogat, ci pe cel răpitor. Fiind-că nu e tot una a fi bogat și cu a fi răpitor; alt ce-va e a fi îmbelșugat și alt ce-va a fi lacom. Deslușește lucrurile și nu cufunda cele reamestecate. Eștĭ bogat? Nu opresc. Eștĭ răpitor? Hulesc. Aĭ ale tale? Gustă. Ieĭ pe cele ale altora? Nu tac. Voeștĭ să mĕ omorĭ cu pĭetre? Gata sunt să-'mĭ vĕrs sângele, numaĭ păcatul tĕŭ împĭedec Mie nu-'mĭ pasă de ură, nu-'mĭ pasă de rĕsboĭŭ, ci numaĭ de un singur lucru îmĭ pasă, de a se procopsi ceĭ ce mĕ audiază. Fiĭ aĭ meĭ sunt și bogațiĭ și săraciĭ, acelașĭ pântece ĭ-a născut pe amândoĭ; cu aceleași dureră de naștere aŭ venit în lume și uniĭ și alțiĭ. Prin urmare dacă te veĭ ține de capul săraculuĭ, eŭ te acuz; căcĭ paguba luĭ nu e atât de mare, cât este a celuĭ bogat, întru cât el nu pĭerde așa mult, de óre-ce se vatămă în banĭ, ĭar tu în suflet. Acum, cine voește, n'are de cât să taĭe; cine voește, să arunce cu pĭetre spre a ucide; cine voește ĭarăși n'are de cât să urască; fiind că pentru mine comploturile 'mĭ sunt material d'a mi se împleti coróne, și loviturile 'mĭ sunt un numĕr óre-care de premiĭ.

d). Decĭ dar, nu-'mĭ este frică de complot; numaĭ de un lucru am frică, de păcat. Chĭar dacă tot universul ar lupta contra mea, nu mĕ tem; dar port grije, ca nu cum-va să fie vre-unul îndreptățit a ḍice, că păcătuesc. Lupta acésta mĕ face maĭ strălucit. Și tot ast-fel voesc să vĕ instruesc și pe voĭ; să nu vĕ temeți de cursele celuĭ ce este la putere și să vĕ înfricoșațĭ de puterea păcatuluĭ. Om nu te va vătăma, dacă nu cum-va te veĭ răni singur. De nu veĭ avea păcate, fie chĭar miĭ de săbiĭ contra-țĭ și Dumneḍeŭ te va smulge—din mijlocul lor; ĭar dacă eștĭ păcătos, chĭar în raĭŭ fiind, tot veĭ cădea. Pentru că Adam în raĭŭ a fost și a căḍut, ĭar Iob în gunoĭŭ și a fost încoronat. Ce ĭ-a folosit luĭ Adam raĭul? Și întru cât l-a vătămat pe Iob gunoĭul? Aceluĭa, adică luĭ Adam, nimenĭ nu ĭ-a gândit rĕŭ, și el a căḍut; acestuĭa, adică luĭ Iob, însă, și ḍiavolul și cu tóte acestea a fost încoronat.

Nu ĭ-a luat bogăția? Insă pietatea nu ĭ-a smuls'o. Nu ĭ-a răpit copiiĭ? Dar credința ĭ-a rĕmas neclintită. Nu ĭ-a despicat trupul? Dar coróna luĭ nu ĭ-a găsit-o. Nu ĭ-a înarmat soția contra luĭ? Cu tóte acestea pe cea armată contra ĭ, a respins-o. N'a aruncat cu arcul și săgețĭ spre dênsul? Dar el lovitură n'a suferit. A încercat a-l seduce la o cârtire contra luĭ Dumneḍeŭ, dar ca turnul nu s'a clintit. A ridicat valurĭ, dar (el) corabia nu s'a înecat.

Acéstă lege, țineți-o, vĕ rog, și ca semn de rugăminte, ce vĕ fac, plâng și vĕ îmbrățișez, genuchiĭ, dacă nu cu mâinile, cel puțin cu gândul [1]). Nu fericiți când-va pe cel bogat și nicĭ nu plângeți, de cât pe cel

[1]) Imbrățișarea genuchilor era semnul prin care sclaviĭ, implorau acordarea îndurăreĭ din partea cuceritoruluĭ; prin urmare rugămintea cea maĭ ferbinte o face aci Sf. Ión Chrisostom.

ce este în păcat; fericiţĭ pe acela însă, care umblă întru dreptate. Pentru că ideea omuluĭ este, că cutare e bogat şi cel-l-alt nu, dar nu, că de fapt lucrurile se petrec ast-fel. Nicĭ o dată să nu te temĭ de sabie, dacă conştiinţa ta nu te mustră; şi nicĭ o dată să nu te înfiorezĭ de rĕsboĭŭ, dacă conştiinţa îţĭ este curată. Unde este cel ce s'a dus?[1]). Spune-'mĭ. Nu toţĭ i se supuneaŭ? Nu ceĭ din dregătorie tremuraŭ de el? Nu-l veneraŭ? A venit însă împrejurarea tristă şi tóte s'aŭ dat pe faţă: slugile aŭ devenit judecătorĭ, linguşitoriĭ calăĭ; ceĭ ce 'ĭ sĕrutaŭ mâinile îl târăsc din biserică şi pe când ĭerĭ îĭ săruta mâna, astă-dĭ îĭ este duşman. Pentru ce? Pentru-că nu cu adevĕrat îl ĭubia, şi îndată ce a sosit timpul s'aŭ şi dat pe faţă măscile. Oare ĭerĭ nu-ĭ săruta mâinile, nu-l numea mântuitor şi protector şi bine-făcător? Nu ţesaĭ miĭ de laude? Pentru ce astă-dĭ 'l învinovăţeştĭ? Ierĭ lăudător şi astă-dĭ insultător? Ierĭ laude şi astă-dĭ îĭ aruncĭ în spinare crime? Care este causa schimbăreĭ? De unde trecerea acésta?.....

e). Eŭ însă nu sunt aşa, ci chĭar atuncĭ când mi se întindeaŭ curse, am rĕmas protector. Nenumĕrate rele am suferit şi nu m'am schimbat. Pentru-că imitez pe stăpânul meŭ, care de pe cruce ḑicea: „Iartă-le lor, căcĭ nu ştiŭ ce fac". Şi vi le spun aceste lucrurĭ cu scop de a nu vĕ conrupe prin reaua tâlmăcire a celor viclenĭ. Câte schimbărĭ s'aŭ făcut de când am presidat eŭ oraşul acesta şi nu s'a înţelepţit nicĭ unul? Iar de ḑic: „nicĭ unul", nu condamn pe toţĭ; departe fie acest lucru. E cu neputinţă ca acéstă ţarină grasă, primind sentinţe, să nu dea spic; dar eŭ nu mĕ satur, nu voesc să se mântuĭască numaĭ puţinĭ, ci toţĭ. Chĭar dacă unul s'ar lăsa să pĭară, eŭ sunt pĭerdut, cred că trebue să imitez pe păstorul acela, care avea nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de oĭ, şi a alergat să caute pe una singură care se rătăcise. Până când în sfîrşit banĭ? Până când argint? Până când aur? Până când vin servindu-se? Până când linguşirĭ de sclavĭ? Până când pahare umplute de vin?[2]). Până când ospĕţurĭ satanice şi pline de impulsiune dĭavoléscă? Nu ştiĭ că viéţa acésta presentă este o lipsire din patrie? Nu cum-va eştĭ cetăţean; Trecĕtor eştĭ. Aĭ înţeles ceea ce am ḑis? Nu eştĭ cetăţean, ci trecĕtor şi voĭajor. Să nu ḑicĭ: am oraşul acesta şi am şi pe acela. Nu are nimenĭ oraş. Oraşul este sus. Cele de aicĭ sunt o cale. Şi noĭ călătorim aşa dar, în fie-care ḑi până când natura îşĭ va termina cursul. Un óre-care îşĭ pune baniĭ să-ĭ păstreze în drum; altul îşĭ îngrópă aurul pe cărare. Intr'adevĕr, când intri într'un han saŭ hotel, spune-mĭ, te apucĭ să împodobeştĭ hotelul? Nu. Ci mănâncĭ şi beĭ şi apoĭ cauţĭ să plecĭ. Hotel este şi presenta viéţă. Am intrat, găzduim într'însa; să ne silim a pleca dintr'însa cu o bună speranţă; nimic să nu lăsăm aicĭ, ca să nu pĭerdem acolo. Când intri în hotel, ce ḑicĭ către fecĭorul tĕŭ? Bagă bine de sémă unde aşeḑĭ lucrurile, să nu uiţĭ ceva aicĭ, ca să nu se pĭardă ceva, chĭar mic, saŭ de puţină valóre, ci să le ducem pe tóte acasă. Ast-fel şi noĭ în viéţa acésta; s'o considerăm viéţa ca un hotel şi să

---

[1]) Eutropiŭ.

[2]) Κρατῆρες ἐστεμμένι;—propriŭ ḑis, pahare saŭ cupe încoronate.

nu lăsăm nimic în ea, ci tóte să le transportăm la mitropolie [1]) Trecător eşti şi călător; ba încă maĭ pre jos de cât un trecător. Şi cum? Iată, vĕ spun acum: trecĕtorul ştie când intră şi când plécă de la hotel, căcĭ e stăpân pe aceea ce face; eŭ însă intrând în viéţa acésta, nu ştiŭ când am să ĭes. Mĕ aprovisionez câte odată pentru mult timp şi stăpânul meŭ imediat mĕ chĭamă şi 'mĭ ḑice: „Nebune, cele ce aĭ gătit, ale cuĭ vor fi? Căcĭ în nóptea acésta aŭ să ĭa sufletul tĕŭ!“. Neînvederată e eşirea din acéstă viéţă, nestatornică e posesiunea, nenumĕrate sunt rîpele, din tóte părtile valurĭ! De ce te înfuriezĭ în jurul umbrelor? Pentru ce părăseştĭ adevĕrul si alergĭ după umbre?

f). Acestea ḑic, şi ḑicênd nu voĭŭ înceta, de a prelungi întristarea şi a restrînge loviturile, nu pentru ceĭ căḑuţĭ, dar pentru ceĭ rĕmaşĭ; pentru că aceĭa s'aŭ dus, aŭ luat sfîrşit; ĭar ceĭ ce aŭ remas în suferinţele lor, aŭ devenit maĭ siguri. Şi ce, ḑice, să facem? Urăşte baniĭ şi ĭubeşte-ţĭ viéţa ta; aruncă cele ce aĭ, şi nu ḑic pe tóte, ci pe cele ce-ţĭ prisosesc, lépădă-le. Să nu doreştĭ lucrul aprópeluĭ tĕŭ, să nu despoĭ pe vĕduvă, să nu răpeştĭ pe orfanul şi casa altuĭa să n'o ieĭ; nu vorbesc de persóne, ci de lucrurile lor.

Dacă însă conştiinţa bănueşte pe vre unul, el este vina, dar nu vorbirea mea. De ce răpeştĭ acolo, unde găseştĭ invidie? Răpeşte acolo, unde găseştĭ coróná. Nu răpi pămîntul, ci caută cerul. „Impĕrăţia cerurilor este a celor ce 'şĭ depun stăiuinţă, şi ceĭ ce întrebuinţéză stăruinţa, aceĭa pun mâna pe ea“. De ce răpeştĭ pe săracul care să plânge de tine?

Răpeşte pe Christos, care te laudă. Veḑĭ nerecunoştinţă şi pornire spre patimă? Răpeştĭ de la săracul, care are puţin? „Pe mine răpeşti-mĕ, ḑice Mântuitorul Christos, şi Eŭ îţĭ mulţumesc pentru răpirea acésta; sustrage şi jefueşte împĕrăţia mea“. Dacă jefueştĭ pe ceĭ de pe pămînt, ba încă, chĭar dacă îţĭ puĭ în gând ca să facĭ aşa ceva, te osândeştĭ; cât despre împĕrăţia ceréscă, de nu veĭ tinde să ţi-o împropriezĭ, veĭ fi pedepsit în vremea de apoĭ. Unde sunt cele lumeştĭ, acolo e invidie; ĭar unde sunt cele duhovniceştĭ, e dragoste.

Acestea meditézā şi nu te turbura, nu te speria, dacă veĭ vedea după douĕ ḑile, pe un óre-care umblând cu trăsura, îmbrăcat în haine de mătase şi plin de îngâmfare. Nu lăuda pe bogat, ci pe cel ce umblă întru dreptate numaĭ. Nu necinsti pe cel sărac, ci bagă de sémă a avea o hotărîre statornică şi dréptă în faptele tale. Nu te depărta de biserică, căcĭ nimic nu e maĭ tare de cât biserica. Speranţa ta este biserica, mântuirea ta este biserica, scăparea ta, biserica. Maĭ sus de cât cerul şi maĭ vastă de cât pămîntul. Ea nicĭ o dată nu îmbătrîneşte, ci tot d'auna în culmea saŭ flórea vîrsteĭ. Pentru aceea Sf. Scriptură arătând tăria şi statornicia eĭ, o numeşte munte; cu privire la curăţia eĭ, o numeşte fecĭóră; în conformitate cu strălucirea eĭ, o numeşte regină; după legătura de unire, ce are faţă cu Dumneḑeŭ, o numeşte fiică; după rodnicia eĭ, pe ceea ce a născut şépte, o numeşte stérpă; nenumĕrate numirĭ pentru

---

[1]) Adică în Ierusalimul cel de sus, care este metropola saŭ capitala lumeĭ viitóre.

a-ĭ imprima nobleța. După cum Stăpânul eĭ are multe numirĭ și se chĭamă: și Tată, și cale, și viéță, și lumină, și braț, și milostenie, și temelie, și pórtă, și neîntinat de păcat, și tesaur, și stăpân, și Dumnedeŭ, și Fiŭ, și unul născut, și să numea și după chipul luĭ Dumnedeŭ, și după asemănarea Luĭ.

Oare nu e de ajuns un nume pentru a representa totul? Nicĭ de cum. Ci sunt diferite numirĭ pentru una și aceĭași, pentru ca noĭ să înțelegem orĭ ce despre Dumnedeŭ, fie chĭar de puțină însemnătate. Tot ast-fel și biserica se numește în multe chipurĭ; se numește fecĭóră, și cu tóte că maĭ 'nainte era o lepădătură, totu-și admirațiunea Mireluĭ constă în acésta, că a luat-o desfrînată și a făcut-o virgină. O! Nouĕ și minunate lucrurĭ! Nunta la noĭ deslégă fecĭoria, nunta la Dumnedeŭ a readus virginitatea în starea eĭ. La noĭ fecĭóra măritându-se nu maĭ e virgină; la Christos, cea desfrînată devine fecĭóră prin legătura împreunăreĭ.

g). Numaĭ acest lucru să-și explice ereticul; și când se străduește cu minuțiositate a ști nașterea cea de sus, dicênd: „Cum a născut Tatăl?“, spune-ĭ: „Cum biserica cea desfrînată a devenit virgină?“ Și cum a putut rĕmâne virgină aceea ce a născut? Sfîntul Apostol Pavel dice: „Vĕ rîvnesc pe voĭ cu rîvnirea luĭ Dumnedeŭ, pentru eă v'am logodit unuĭ bărbat, ca să înfățișez luĭ Christos o fecĭóră curată“. O! Înțelepcĭune și O! Înțelegere! Vĕ rîmnesc pe voĭ cu rîmnirea luĭ Dumnedeŭ. Ce însemnéză acésta? Rîmnesc, dice. Rîmnești tu, cel care eștĭ spiritual? Rîmnesc, dice, ca și Dumnedeŭ. Rîmnește într'adevĕr și Dumnedeŭ? Da. Rîmnește, nu cu patimă, ci cu dragoste și ardóre. Să-țĭ spun cum rîmnește? A vĕdut, că pămîntul este corupt și a trimes pe Fiul sĕŭ. Cuvintele dise despre Dumnedeŭ, nu aŭ aceĭași tărie; de exemplu: rîmnește Dumnedeŭ, se mânie Dumnedeŭ, se căește și urăște Dumnedeŭ, aceste cuvinte sunt omenești, însă sensurile lor se cuvin luĭ Dumnedeŭ.

Și cum rîmnește Dumnedeŭ? După cuvîntul Scripturel ce dice: „Căcĭ vĕ rîmnesc pe voĭ cu rîmnirea luĭ Dumnedeŭ“. Se mânie Dumnedeŭ? „Dómne, nu cu mânia Ta să mĕ mustri pe mine“. Prin urmare și dórme Dumnedeŭ? „Scólă-te, Dómne, pentru ce dormĭ!“. Se căește Dumnedeŭ? „Imĭ pare rĕŭ că l-am făcut“. Urăște Dumedeŭ? „Sĕrbătorile vóstre și lunile vóstre cele nouă, le urăște sufletul meŭ“.

Așa dar nu ține sémă de mica valóre a cuvintelor, ci pătrunde înțelesul lor potrivit ființeĭ luĭ Dumnedeŭ. Rîmnește Dumnedeŭ, căcĭ ĭubește, Se mânie Dumnedeŭ, nu cu patimă, ci cu pedépsă și osândă. Adórme Dumnedeŭ, nu dormind, ci avênd îndelungă răbdare. Alege cuvintele. Ast-fel orĭ de câte orĭ veĭ audi, că naște Dumnedeŭ, nu considera vre-o tăere, ci consubstanțialitatea; întru cât multele aceste cuvinte le-a întrebuințat Dumnedeŭ de la noĭ și noĭ de la El, ca să ne cistim.

h). Aĭ înțeles, ce am dis? Bagă de sémă, ĭubite, că sunt numirĭ Dumnedeești și numirĭ omenești. A luat de la mine și mĭ-a dat de la sine. Dă-mĭ ale tale și primește pe ale mele, dice. De ale mele aĭ nevoe; nu eŭ am nevoe, ci tu; fiind-că substanța mea este necoruptibilă, ĭar tu eștĭ om alcătuit cu trup și cauțĭ cuvinte trupeștĭ, pentru ca tu, cel care eștĭ alcătuit cu trup, cercetând cunoscutele-țĭ cuvinte, să poțĭ înțelege sensurile ce trec peste puterile tale. Ce a luat de la mine și ce numirĭ

mĭ-a dat mie? El este Dumnedĕu și m'a numit, Dumnedĕu; acolo e lucrul natural, aicĭ însă o onóre de nume. „Eŭ am dis: „Dumnedĕĭ sunteți și fiĭ celuĭ Prea Inalt toți“. Aicĭ sunt cuvinte, ĭar acolo natura lucrurilor; m'a numit pe mine „Dumnedĕu“, de sigur, m'a onorat.

El s'a numit om, fiul omuluĭ, cale, ușă, pĭatră; acestea le-am împrumutat de la mine, ĭar cele l-alte mi le-a dat de la El. Pentru ce s'a numit cale? Pentru ca să cunoștĭ, că prin El ne înălțăm la Tatăl. Pentru ce s'a numit pĭatră? Pentru ca să înțelegĭ sinceritatea și neclintirea credințeĭ. Pentru ce s'a numit temelie? Pentru ca să știĭ, că susține tote. Pentru ce s'a numit rădăcină? Pentru că într'Insul înflorim. Pentru ce s'a numit păstor? Fiind-că ne conduce la pășune. Pentru ce s'a numit óĭe? De vreme ce s'a junghiat pentru noĭ și s'a jertfit. Pentru ce s'a numit viéță? De óre-ce noĭ fiind morți, ne-a înviat. Pentru ce s'a numit lumină? Intru cât ne-a liberat pe noĭ din întunerec. Pentru ce s'a numit braț? Fiind de una și aceeașĭ substanță cu Tatăl. Pentru ce s'a numit Cuvînt? Pentru că s'a născut din Tatăl. Fiind-că după cum cuvîntul meŭ se naște din sufletul meŭ, așa și Fiul se naște din Tatăl. Pentru ce s'a numit veșmînt? Pentru că mĕ îmbrac cu El, botezându mĕ. Pentru ce s'a numit masă? Pentru că 'L mănânc pe El, primind misteriile. De ce s'a numit casă? Din causă că locuesc în El. Intru cât pórtă numire de chiriaș? Intru atât, întru cât noĭ suntem biserica Luĭ. Pentru ce s'a numit Mire? Pentru că m'a făcut mirésă. Pentru ce s'a numit, cel fără prihană? Pentru că m'a luat fecióră Pentru ce s'a numit Stăpân? Pentru că-ĭ sunt róbă Luĭ.

i). Vedĭ dar, că biserica precum am dis, une-orĭ este mirésă, alte-orĭ fică, alte-orĭ virgină, pe alocurea róbă, apoĭ regină, altă-dată stérpă, altă dată munte, altă dată paradis, altă dată fecundă, une-orĭ crin, isvor etc., de tóte se numește.

(Va urma).

Antipa și Evghenie.

DARE DE SÉMĂ.

Rostul Vieţeĭ de *B. M. Mangâru, profesor. Bucurescĭ, tipografia F. Göbl Fiĭ 1900.*

D-l Badea Mangâru şĭ-a ales ca studiŭ de predelecţiune chestiunile morale. Tesa domnieĭ sale de licenţă în teologie a fost «Conştiinţa Morală», una din cestiunile cele maĭ grele şi delicate din Morală. Cu lucrarea de faţă domnia sa discută rostul vieţiĭ, arată calea greşită pe care o urméză mulţĭ ómenĭ în viéţă şi în cele din urmă scóte în evidenţă adevĕrata cale, pe care urmând-o cine-va va putea să fie fericit în lumea acésta şi cea viitóre. Calea acésta e întemeétă pe principiile evangelice. Discută tóte principiile filosofice relative la rostul vieţeĭ omuluĭ, le găsesce nenorocite pentru fericirea omuluĭ şi termină cu vorbele luĭ Tolstoi, că creştinismul e singura doctrină, care dă un înţeles vieţiĭ. După aceea discută raportul omuluĭ cu sine însuşĭ, cu aprópele, cu societatea şi conchide că dacă omul, că dacă societatea îşĭ va regula viéţa după voĭa luĭ Dumneḑeŭ cuprinsă în Noul Testament, atuncĭ va putea să ajungă fericirea, alt-fel nu.

Intr'un capitol arată și marea însemnătate a clerului pentru fericirea individului și a societății.

Lucrarea D-lui Mangâru e de valóre și e venită la vreme. Suferim de o crisă morală și e de datoria sfîntă a ori și căruĭ teolog să nu tacă, ci să învețe. Crisa morală într'o țară mică ca a nóstră e cea mai mare nenorocire ce póte cădea asupra capului nostru. Se cere să fim ca fecĭórele cele înțelepte din Evangelie, căcĭ alt-fel vinovați ne facem înaintea luĭ Dumnedeŭ. Nu putem să fim nebăgătorĭ de sémă de îndatoririle ce avem. D-l Mangâru vorbesce tocmaĭ despre chestiunile de viéță pentru om și societate și vorbesce frumos și cu pricepere. Pentru acésta ne exprimăm adînca nóstră mulțămire sufletéscă.

G...

PREDICA.

«Nu vĕ îmbĕtaţĭ de vin întru care este «desfrînarea, ci vĕ umpleţĭ de Duhul Sfînt, «lăudând pre Dumneḑeŭ întru inimele vós-«tre». (Efes. c. 5. v. 18, 19).

Fraţilor,

Sfînta Scriptură ne dovedeşte destul de lămurit, că causa a tot ce există, este Dumneḑeŭ. El decĭ a făcut cerul, pămîntul, marea şi tote cele ce sunt întrînsele. El a poruncit pămîntuluĭ să răsară saŭ să producă tot felul de roduriĭ.

El în fine a făcut pre om după chipul şi asemĕnarea sa, înzestrat cu raţiune şi voe liberă de a lucra; şi l-a pus domn, l-a pus stăpân peste tóte lucrurile mâĭnilor sale; preste tóte plantele şi vieţuitórele, ca sub a sa conducere şi înaltă supra-veghere, să le administreze, să le cultive şi să le întrebuinţeze cu măsură la ale sale necesităţĭ (nevoĭ), avêndu-şĭ mintea îndreptată în tot timpul şi locul la Dumneḑeŭ, spre a-l prea mări, pentru că tóte sunt ale Luĭ. Sf. Apostol Pavel ḑice: „Tóte să le faceţĭ după cuviinţă şi oı̂nduĭală“. (Cor. 14, 40), şi în alt loc ḑice: „Orĭ de mâncaţĭ, orĭ de beţĭ, orĭ alt-ceva de faceţĭ, tóte spre mărirea luĭ Dumneḑeŭ să le faceţĭ“. Acesta este decĭ scopul, saŭ ţinta nóstră cea maĭ curată şi maĭ deplină de a face lucrările şi faptele nóstre spre mărirea luĭ Dumneḑeŭ.

Omul însă deşi înzestrat cu minte, înţelegere, judecată şi voe liberă, pentru a deosebi binele de rĕŭ, pentru a cunóşte carĭ lucrărĭ saŭ fapte ’ĭ sunt de folos şi care sunt în paguba fericireĭ sale pămînteştĭ şi cereştĭ (viitóre), totuşĭ neînţelegênd chemarea saŭ rolul sĕŭ în lumea

acésta, umblă pe căĭ rătăcite, făcêndu-se rob poftelor și plăcerilor trupeștĭ.

Una din cele maĭ grele patimĭ și rădăcină a nenumĕrate rele, este viciul saŭ patima beției despre care ḑice Sf. Apostol Pavel: „Nu vĕ îmbătațĭ de vin întru care este desfrînarea, ci vĕ umpleți de Duhul Sfînt lăudând pre Dumneḑeŭ întru inimile vóstre“.

Fraților! A mânca, a bea, a dormi și așa maĭ departe, este ceva natural, ceva firesc fiind de Dumneḑeŭ orînduite de la început. Decĭ nu băutura este vinovată; căcĭ ea este de la Dumneḑeŭ și tot ce a făcut Dumneḑeu este bun; ci reaua și nemăsurata eĭ întrebuințare; beția ce vine de la diavol. Vinul este lăsat pentru întărire; pentru alinarea slăbăcĭunilor trupuluĭ după cum ḑice Sf. Apostol Pavel către Timoteĭŭ: „Intrebuințéză puțin vin pentru stomacul tĕŭ și pentru desele tale slăbicĭunĭ“ (I Tim. 5, 23); ĭar nu pentru stricarea facultăților (puterilor) trupeștĭ și sufletești.

Chĭar otrava ĭubiților despre care cu toțiĭ știm saŭ póte am auḑit, că luată în dosă saŭ cantitate mare, causéză imediat mórte sigură, totușĭ se întrebuințéză în medicină de doctorĭ, pentru vindecarea saŭ alinarea óre-căror bóle; însă cu socotélă, cu măsură, după știința și experiența medicală.

Tot un fel de otravă sunt și băuturile alcoolice întrebuințate nemĕsurat; și cu deosebire rachiul, care conține maĭ mult alcool; și maĭ ales cel fabricat din porumb saŭ alte producte stricate; ba încă o otravă ce torturéză maĭ rĕŭ; produce o suferință maĭ îndelungată, vatămă și slăbește puterile sufletuluĭ și ale trupuluĭ, strică pofta de mâncare, duce pe om în cea maĭ mare sĕrăcie și miserie, dă naștere la odrasle tâmpite, pipernicite și schilodite. Căcĭ pomul rĕŭ nu póte să producă de cât róde rele. O mașină de treerat dacă i se dă să lucreze peste mĕsură, saŭ maĭ bine ḑis dacă o înécă cu snopĭ maĭ mult de cât ea póte lucra, se slăbește, se tocește saŭ póte se și rup aparatele saŭ părțile eĭ lucrătóre, și dacă acest lucru să repetește des, se strică cu totul.

Locomobileĭ dacă i să dă numaĭ apă, nu póte funcționa; dacă i să dă numaĭ foc plesnește. Decĭ numaĭ hrănind mașina regulat saŭ mĕsurat și locomobileĭ dându-ĭ mĕsurat cele trebuitóre, pot funcționa bine și duréză și mult timp.

Apoĭ ce mașină péte fi maĭ prețiósă și maĭ delicată de cât organismul interior al omuluĭ?; pe care în loc de a-l hrăni mĕsurat după trebuință bețivul 'l îndésă în tóte ḑilele numaĭ cu vin și cu rachiŭ, de multe orĭ fără altă hrană. Decĭ care este causa stricăreĭ stomaculuĭ? Aŭ nu între altele cea întâĭ beția. Care este causa junghĭuluĭ? Aŭ nu că fiind beat și nesimțind frigul saŭ curentul a rĕcit, ș. a.

Apoĭ acéstă patimă atât de vătămătóre, face pe om a perde autoritatea și stăpânirea de sine; a nu maĭ fi omul acela făcut după chipul și asemĕnarea luĭ Dumnedeŭ; ci se pogóră maĭ pre jos chĭar de cât animalele necuvîntătóre; căcĭ ele nu mănâncă și nu beaŭ maĭ mult de cât le cere organismul lor; pe când omul prin bĕutura de alcool, din ce în ce maĭ tare i se întunecă mintea, nu maĭ cunóște nimica și de aicea tot felul de rĕutățĭ precum: furtișaguri, înșelăcĭuni, cuvinte și fapte necuviincĭóse și desfrînate. etc.

Sfîntul Vasilie cel Mare vorbind despre beție dice: „Beția dracul cel de voe, care din desmerdare se bagă în suflet, beția muma rĕutăților și vrăjmașa faptelor bune; pre cel viteaz 'l face fricos, pre cel înfrînat desfrînat, dreptate nu știe“.... Și maĭ departe descrie cu cele maĭ negre colorĭ tristele urmărĭ ale beției“. Ochiĭ bețivuluĭ, dice, sunt stinșĭ, fața colórea vinuluĭ, respirarea gâfâindă, vocea confusă, mânile și picĭórele tremurânde, ca cum ar suferi de cea maĭ grea bólă; el se pogóră maĭ pre jos de cât animalele, nu maĭ recunóște pre nimenea“.

Prin acéstă grea patimă, ĭubiților, omul păcătuește contra celor treĭ cercurĭ marĭ de datorințĭ: către Dumnedeŭ, către sine însu-șĭ și către aprópele.

a). Către Dumnedeŭ păcătuește, căcĭ 'șĭ bate joc de bunătățile, darurile și bine-facerile, pe care El le-a dat omuluĭ, spre a-l prea mări; și el le întrebuințéză spre a se vătăma pre sine, a întrista pre Dumnedeŭ, a restigni din noŭ cu păcatele pre Domnul nostru Iisus Christos, respingênd cu îndărătnicie grația Sf. Spirit pentru îndreptarea și mântuirea sa.

b). Păcătuește către sine însu-șĭ; căcĭ dacă ar întrebuința cu mĕsură și cumpănélă bunurile pămînteștĭ, s'ar bucura de o bună constituție fisică (trupéscă), putênd fi folositor atât pentru sine, cât și pentru aprópele. Pe când prin beție se schilodește, degeneréză și sufere de o mulțime de bóle fisice ale necumpătăreĭ.

Prin beție 'șĭ tâmpește inteligența făcênd-o incapabilă saŭ nevrednică de a judeca despre lucrurĭ înalte și frumóse, 'șĭ perde în fine și locul de fericire în viéța eternă. Căcĭ dice Sf. Scriptură: „Vaĭ celor ce se scólă de diminéță și umblă după bĕuturĭ îmbĕtătóre, așteptând până séra, că vinul 'ĭ va arde pre eĭ“. (Isaia 5. v. 11) și în alt loc dice Sf. Apostol Pavel: „Nu vĕ înșelațĭ; că nicĭ desfrînațiĭ, nicĭ idololatriĭ, nicĭ bețiviĭ, nicĭ răpitoriĭ etc..... Impĕrăția luĭ Dumnedeŭ nu o vor moșteni“. (I. Cor. 6, 9).

Cel cuprins de acéstă urîtă patimă mergênd întru întuneric, nu se gândește la existența sa saŭ a familieĭ sale; duce tot avutul sĕŭ și-l dă

pe vin, pe rachiŭ, care apoĭ devin otravă, care arde tóte organele corpuluĭ sĕŭ; aduce desbinare și cértă între soție și copiĭ, făcêndu-se urît înaintea tuturor ómenilor; și în fine singur 'șĭ causéză mórtea înainte de timp.

c). Păcătuește față cu aprópele; căcĭ rupe legăturile de dragoste necunoscêndu-șĭ datoriile sale față cu el; vorbește fără frîŭ și fără socotélă cu aprópele, 'ĭ răpește avutul, 'ĭ atacă onórea saŭ buna reputație, se ĭea la cértă, la bătae și de aicea răniriĭ, ucideriĭ, judecățiĭ și tot felul de nenorociriĭ. Pentru care ḑice Sf. Scriptură: „A cuĭ sunt sfeḑele, a cuĭ sunt judecățile, a cuĭ sunt necazurile și certurile, a cuĭ sunt ochiĭ slăbiți, aŭ nu a celor ce petrec mult timp la vin și a celor ce păzesc unde se fac ospețe? (Prov, 23, v. 29, 30).

Așa dar, înbiților, după ce am vĕḑut în trăsuriĭ generale tristele urmăriĭ ale beției, pe care înși-vĕ le puteți constata, după ce am vĕḑut că bețivul nu numaĭ că nu este fericit în lumea acésta; dar nicĭ în cea viitóre; căcĭ aicea risipește tótă avuția în petreceriĭ și desfrînăriĭ, ajungênd în cea maĭ mare sărăcie și miserie, când nu resuflă de cât desperare de viéță; ĭar în viéța viitóre afară de împĕrăția cerurilor. Apoĭ óre trebue să stăm nepăsătoriĭ, când știm că ea duce la acea stare atât de înjositóre? Trebue óre să stăm nepăsătoriĭ la cuvintele Sf. Scripturĭ ce ḑice: „Nu vĕ îmbătațiĭ de vin întru care este desfrînarea... Că bețivii nu vor moșteni Impĕrăția luĭ Dumneḑeŭ, și că focul 'ĭ va arde pre ceĭ bețivĭ? Nu!..., nu trebue să stăm nepăsătoriĭ; căcĭ atuncĭ în zadar maĭ purtăm numele de om, în zadar maĭ purtăm numele de creștin și suntem maĭ rĕĭ de cât păgâniĭ și maĭ pre jos de cât animalele. Nu ĭubim pre Dumneḑeŭ, nu ne ĭubim pre noĭ înși-ne și nu ĭubim nicĭ pe aprópele

Fie-care faptă a nóstră, fie-care lucrare are un scop saŭ o țintă, care trebue să fie în folosul sufletuluĭ și al trupuluĭ.

Dacă știm acésta, apoĭ cu ce scop bea cine-va preste mĕsură? Cu ce scop 'șĭ perde prețiosul timp stând în cârcĭumă? Ce scop are bețivul când 'șĭ golește punga și'șĭ vinde avutul sĕŭ, nu pentru a cumpăra ceva folositor; ci a-șĭ cumpăra bólele, nenorocirile, sărăcia și miseria? Să ne deșteptăm dar din amorțire; ceĭ cuprinșĭ de patimă deșteptați-vĕ, deschideți-vĕ mintea, luminați-vĕ și nu vĕ siliți a deșerta butóele cârcĭumailor, carĭ numaĭ rĕŭ nu le pare: căcĭ aduc altele maĭ marĭ; ci vĕ umpleți de Duhul Sfînt, a nu maĭ avea loc patimele și desfrînările.

Reparați crimele beției după cum ḑice Sf. Vasilie cel mare prin post; cântările sgomotóse prin cântare și ascultare de psalmĭ; rîsul prin lacrimĭ și jocul prin plecerea genuchilor.

Ceĭ necuprinșĭ de asemenea patimă nu rîdeți de ceĭ pătimașĭ (de și

merită a fi rîșĭ); ci aduceți-vĕ aminte de porunca de a ĭubi pe aprópele. Și numaĭ atuncĭ ĭubim cu adevĕrat pe aprópele, când căutăm tóte mijlócele posibele, spre a îndrepta pe cel rătăcit și a-l îndrepta pe calea adevĕruluĭ; căcĭ ḑice Sf. Scriptură: „Cel ce va întórce pre păcătos de la rătăcirea căiĭ luĭ, va mântui suflet de mórte și va acoperi mulțime de păcate". (Epist. Iacob 5 v. 19, 20).

Decĭ așa urmând, ĭubiților creștinĭ, adică desbrăcându-vĕ de acéstă rea patimă, care este causa tuturor relelor și desfrînărilor, vom vindeca una din cele maĭ însemnate plăgĭ și nenorocirĭ, care apasă asupra omenireĭ în general și în special asupra Românuluĭ și vom merita a purta numele de om și frumosul și marele nume de creștin cu care ne-am îmbrăcat. Amin.

Diaconul Apostol Vasile.

BIBLIOGRAFIE.

I.

Principiile Filosofiei și raporturile acesteea către Teologie de N. M. Damala, traducere din limba grécă de Archimandritul Chesarie Ştefano, licențiat în Teologie și directorul Seminariului din Roman.

Intr'o cărticică de 46 pagine, în 16, autorul tratéză chestiuni de cea mai mare însemnătate pentru un teolog și pentru acei cari doresc să cunóscă raporturile dintre filosofie și teologie. Iată cuprinsul ei: despre înțelepciune și iubirea de înțelepciune (filosofie); despre esența saŭ ființa nóstră; despre specia nóstră; despre causa nóstră; despre scopul nostru; despre raportul teologiei cu filosofia și al ambelor către celel-alte științe.

Resultatul cercetărilor autorul 'l închee ast-fel: «Filosofia sănătósă recunósce causa și scopul nostru și regăsesce pe Dumnedeŭ unica ființă prea înțeléptă, prea bună și a tot puternică și prin acésta absolut fericită, carele ne-a creat pe noi ca să fim asemenea Lui, sfinți și drepți și ast-fel să ne facem părtași vieții și fericirii Lui. Insă prin propriile nóstre puteri nu putem îndeplini acéstă menire a nóstră.

Aci dar se opresce filosofia, neputênd să explice causa neputinței și corupțiunei nóstre, pentru care nu putem să isbutim să ajungem la menirea nóstră. Teologia însă explică și complectéză prin ajutorul revelațiunei Dumnedeescĭ causa neputinței vóstre. Acésta demonstréză că păcatul strămoșesc întrerupênd raportul dintre Dumnedĕu și om și ast-fel lipsindu-ne de harul Lui indispensabil pentru a ne aseměna cu Dumnedĕu și conrupênd inteligența și voința și sentimentul nostru, ne-a adus la neputință de a isbuti binele, dar pe acéstă neputință a ridicat'o însuși Dumnedĕu prin mórtea unicului Lĭ născut fiŭ, ĭar prin propriul Lĭ sânge plinind pedépsa păcatului a făcut ĭarăși posibilă unirea și raportul cu Dumnedĕu, care se face și isbutesce în viéța presentă prin credință, speranță și dragoste, pe cari le nasce și întăresce cuvîntul lui Dumnedĕu, rugăcĭunea și sfintele mistere, ĭar în viéța viitóre în mod desĕvîrșit prin complecta ĭubire».

Traducerea e bine făcută, căcĭ ceĭ familiarisați cu chestiunile maĭ abstracte pot s'o înțelégă.

II.

Morala creștină pentru trebuința școlelor secundare din țară, lucrată conform programelor de studiŭ pentru școlele secundare din anul 1899, de *Haralambie Dumitrescu*, licențiat în teologie, profesor la gimnasiul din Câmpul-Lung. Tipografia Vlădescu din Câmpu-Lung, 1900.

Cartea e aprobată de Sf. Sinod în ședința de la 22 Maĭŭ 1898.

Amintesc acéstă lucrare maĭ întâĭŭ fiind că am primit'o și sunt dator să vorbesc despre ea în acéstă rubrică și al doilea pentru că am constatat că e o lucrare bună. Domnul Demetrescu tratéză tóte chestiunile de morală prevĕdute în programa școlelor nóstre secundare într'un stil simplu și curgĕtor, condițiune absolut indispensabilă pentru o lucrare

didactică. Tóte principiile de morală evangelică sunt bine întrebuințate și cu multă pricepere interpretate. De aceea o recomandăm ca o bună carte de școlă.

III.

Apostolul, fóie sĕptămânală, apare Duminica sub direcțiunea unuĭ comitet. Bucurescĭ, Str. Teilor 124.

Primul numĕr al acesteĭ foĭ bisericescĭ e aprópe ocupat cu un articol întitulat „*ce vrem*“, în care redactoriĭ 'șĭ expun programul. Articolul acesta program coprinde vederĭ și simțimente, care sunt și trebue să fie în mintea și inima fie-cărui servitor al altarului, în mintea și inima fie-cărui bun român și creștin. Din parte-ne 'l subscriem fără reservă. Și cum să nu-l subscrim când și noĭ am propoveduit neîncetat aceleași vederĭ în colónele acesteĭ reviste? E fórte adevĕrat ce spun redactoriĭ acesteĭ foĭ și anume: «că posedarea uneĭ culturĭ superficiale, sarbădă și copilărésca, imitație a culturei occidentale a făcut pe mulți să crédă că cel dintâĭŭ pas pentru a deveni om cult este lepădarea sentimentuluĭ religios. Religiune și cultură li s'a părut acestor inprovisați savanți douĕ noțiunĭ cu desĕvîrșire incompatibile, menite să se anihileze reciproc». Aŭ dreptate maĭ departe când afirmă «că ceea ce însă a fost și este maĭ primejdios, e că fórte adesea asemenea nenorocite opiniunĭ s'aŭ rĕspândit și aŭ prins rădăcinĭ tocmaĭ printre aceĭa, în mâĭnile cărora era încredințată educațiunea tinerilor generațiĭ. Câți dintre aceĭa cari de la înălțimea catedreĭ, trebuĭaŭ să propovedu-ĭască adevĕrurile bine-făcĕtóre și fecunde ale credinței și să sădéscă în inimile curate ale tinerimiĭ simțimîntul înălțător al religiuniĭ, nu și-aŭ luat ca menire a lor infiltrarea doctrinelor materialiste și batjocorirea orĭ căror avênturĭ ideale»! În sfîrșit durerea redactorilor Apostoluluĭ e mare «căcĭ rĕul ne-a cuprins din ce în ce maĭ întins și maĭ primejdios. De la orașe el a pătruns la sate, cu atât maĭ periculos cu cât

victimele eraŭ maĭ puțin culte și cu cât indiferența aprópe generală lăsa terenul liber acesteĭ ruinărĭ a sentimentuluĭ religios».

In urma unor asemenea rele funeste pentru țară și neam, redactoriĭ Apostoluluĭ intră în luptă cu cea maĭ mare credință și cu voință hotărîtă. Vor să se știe însă «că în tótă activitatea ce vor desfășura nu vor fi mișcațĭ nicĭ de ură, nicĭ de interese politice și în genere de nicĭ un îmbold strein sfîntuluĭ scop ce 'șĭ-aŭ propus».

Salutăm apariția acesteĭ foĭ bisericescĭ și 'ĭ urăm isbândă în propoveduirea și lupta pentru numele Domnuluĭ nostru Iisus Christos și a sfinteĭ Luĭ învățăturĭ.

G...

RAPORTUL

Prea Cuviosului Protosinghel Theofil Mihăilescu către P. S. Episcop al Argeșului.

No. 2.

Prea Sfințite Stăpâne,

Conform ordinului Prea Sânției-Vóstre No. 538 din 25 Maĭŭ a. c., prin care am fost autorisat a lua parte ca delegat la examenele de finele anului școlar 1899/900 la seminarul local,—m'am presentat acolo în ḑiua de 6 Iunie și în tot cursul timpului începênd de la ḑiua arătată și până la 21 Iunie, am urmărit cu tótă atențiunea posibilă acolo, unde am socotit de trebuință, mersul aceleĭ instituțiunĭ. Despre cele constatate de mine respectuos Vĕ aduc la cunoștință următórele:

I.

1. *Localul.*

N'am întâmpinat, Prea Sânțite stăpâne, dupre cât mĭ-aduc aminte în nicĭ o parte a țĕrii nóstre, un maĭ rĕŭ local de școlă și încă cu internat. Cine intră prin camerile seminariului 'l cuprinde jale gândindu-se că în ele trăesc și se instruesc copiĭ asupra cărora se fixéză privirile, ca viitorĭ servitorĭ aĭ altarului și propoveduitorĭ aĭ Evangeliului. Neîncăpĕtóre și improprii chĭar pentru niște particularĭ, necum pentru un seminar, ele nu întrunesc câtușĭ de puțin condițiunile higienice. Puținul spațiŭ, reaua potrivire a ușilor și terestrelor, din care causă se produc puternice curente, dar preste tóte umeḑéla păreților ar pune în uĭmire pe orĭ-care visitator cum de maĭ resistă atâtea ființe, expuse în tot-d'auna la rĕcelĭ și la stricarea sângeluĭ. De sigur tinerețea le dă încă putere acum, dar vor resimți maĭ târziŭ efectele acestuĭ traĭŭ.

După o privire a paturilor grămădite, m'am retras îngrozit din acele camere, carĭ aŭ înfățișarea maĭ mult a unor celule de pușcărie. Câțĭ-va elevĭ, mĭ aŭ scos de pe sub paturĭ ghete pline de mucegaĭŭ, care, după cum mĭ-aŭ mărturisit eĭ, se prinde numaĭ într'o singură nópte. Lucrurile, le țin elevii în niște lădĭ saŭ cufere îngrămădite tóte într'un beciŭ, din cari scot haĭnele și albiturile pentru schimburĭ la timp,—condamnațĭ ast-fel de a purta umezéla în óse și pe eĭ.—P. C. Director mĭ-a declarat că s'a cerut în maĭ multe rînduri înbunătățirea loc luluĭ, dar că din diferite cause, până în present nu s'a făcut nimic. Spălătorul are înfățișarea unuĭ grajd cu ĭesle. Am zărit și o mică bae în el,—dacă maĭ e bine să facă cine-va baĭe caldă, între niște pereți, ce staŭ în tot-d'auna să lase apă; cu tóte că copiiĭ m'aŭ încredința, că nu se prea obicĭnuește de a se face băĭ.

Grădina din față și din dosul seminariuluĭ pe lângă că nu este atât de mare spre a servi la cetire și mișcarea elevilor în aer liber, apoĭ atât cât e, maĭ este și ocupată în față cu straturĭ de zarzavat, ĭar în dos cu cotețe, în care sunt băgațĭ rîmătorĭ la nutreț, acestea de sigur în vederea realisărieĭ uneĭ economiĭ. Maĭ bine ar fi cred, dacă s'ar face niște alee și o mică florărie, ce-a ce ar fi maĭ conrespundĕtor și loculuĭ și instituțiuneĭ.

2. *Administrația interióră.*

a). Intreținerea.

Hrana elevilor, așa cum s'a observat în timpul examenuluĭ, cu mijlócele care sunt date în marginile bugetuluĭ, a fost relativ bună.

Cum s'a urmat în cursul anuluĭ cu hrana, încălțitul, luminatul, spălatul etc., nu mi s'aŭ dat note lămurite, ca să mĕ pot pronunța aci cu certitudine. Cu tóte acestea cred, că n'aș ĭeși din marginile raportuluĭ meŭ, dacă mĭ-aș permite să țic câte-va cuvinte în acéstă privință.

Prea Sânțite Stăpâne,

La noĭ, póte maĭ mult de cât în orĭ-care parte a lumiĭ, clevetirea jócă un mare rol și va trece mnlt timp încă până când societatea va scăpa de acest rĕŭ moral, care o distramă. Din împrejurărĭ, dar maĭ mult cred că din causa uneĭ educațiunĭ necomplecte sunt mulțĭ ómenĭ, carĭ de și nu merită de cele maĭ multe orĭ, de a ocupa unele posițiunĭ, pentru a ajunge la ele însă, întrebuințézĕ mijlóce nepermise chĭar, ca intriga și calomnia; și dacă aŭ ajuns, saŭ maĭ bine țis, dacă aŭ parvenit, tot prin ele caută să se menție. Acéstă bólă s'a întins preste întréga nóstră societate și'ĭ róde măduva. Rĕŭ ridicat la sistem, din causa stăreĭ triste morale, în care ne găsim astă-țĭ cu deosebire. O calomnie aplicată este pentru omul cel maĭ onorabil chĭar, ca un noroĭŭ aruncat pe peretele alb, care dacă se șterge, rĕmâne încă urmele luĭ. Ast-fel că trebue multă grijă în urmă pentru albirea complectă a loculuĭ murdărit.

Este însă și un lucru îmbucurător pentru ómeniĭ inocențĭ, carĭ sunt

pătrunși de speranța reabilitărei, că adevĕrul maĭ nicĭ odată nu se ascunde definitiv, ci apare și câte o dată așa de clar, ca și lumina, în care se scaldă.

Uniĭ aŭ luat obicĭnuința de a se măguli cu ḑicĕtorile populare: „Așa e lumea, e deprinsă să vorbéscă....., gura lumeĭ numaĭ pămîntul o astupă". Așa aș ḑice și eŭ, dar până ce o va astupa pămîntul, bine e dacă se póte astupa și cu probe și cât de evidente dacă sunt; căcĭ în cas contrar, rĕmênem pe de o parte în încurcătură, neputênd lepăda de tot haĭna bănueleĭ, ĭar pe de altă parte n'am contribui cu nimic la lupta ce ómeniĭ de bine aĭ secoluluĭ nostru vor să dea pentru distrugerea treptată și scóterea desăvîrșită din sînul societățiĭ a aceluĭ mare rĕŭ pomenit maĭ sus, care ține în loc și neaplicate deplin până astă-ḑĭ chĭar, maĭ multe precepte de învĕțătură morală a Mântuitoruluĭ, atât de frumóse și salutariĭ.

Acum dacă mĭ-aș întórce privirile asupra Onor. Domnĭ și Venerabilĭ Directorĭ de școlĭ cu internate, câțĭ din eĭ nu aud multe cuvinte la adresa lor, dar totușĭ trec nepăsătorĭ, basându-se de sigur pe sinceritatea și inocența lor. Pentru mine unul însă, lucrul nu stă tot ast-fel, ci am neclintita convingere, că tot la lumină e maĭ bine, de cât în céță.

Pentru onórea însășĭ a P. C. Director al acestuĭ Seminar, îmĭ permit a socoti, că atuncĭ când se svonește ceva și se ĭaŭ lucrurile în cercetare, să se facĕ acésta imediat, fie pentru a se stabili responsabilitatea, fie de a pune pe calomniatorĭ la locul lor, ne maĭ așteptându-se hotărîrea autorităței civile centrale, care ușor póte fi indusă în eróre, cum s'a maĭ întîmplat în unele ocasiunĭ. Pentru aceea și cercetarea să fie lăsată numaĭ pe séma Prea Sânțieĭ Vóstre.

b) **Supravegherea.**

Inainte de tóte trebue să amintesc că P. C. Director, nu stă în localul seminariuluĭ, ci deosebit și încă prea departe, ceea ce constitue un mare rĕŭ, vorbind de interesele școleĭ.

Ar fi de prisos, pentru ca să maĭ vorbesc asupra importanțeĭ, ce are supravegherea la o școlă, maĭ ales la un seminar. Mĕ mărginesc a ḑice, că supravegherea este toĭagul conducĕtor al educațiuniĭ. Sunt mulțĭ părinți săracĭ din popor, carĭ 'șĭ aduc copiiĭ la seminar după terminarea claselor primare, în marea dorință de a scóte din fiiĭ lor ómenĭ bunĭ în societate, pentru ale fi sprijinul și mângâerea bătrînețelor. Uniĭ se simt așa de fericiți, când ajung să vadă pe fiiĭ lor preoți servind la altar, că aŭ o posițiune morală bună în societate, în cât cine n'a vĕḑut vre-un semn al fericirii în vre-un colț de pămînt, să-l privéscă pe fața țĕranuluĭ român mulțămit, acolo este expresiv. Acești părinți îșĭ rup bucățica de la gură, pentru a întâmpina cheltuelile, ce trebue să le facă cu copiiĭ aducêndu-ĭ la școlă, unde 'ĭ încredințézĕ în mâĭnele directoruluĭ saŭ sub-alternilor din administrație, cărora se rógă cu tot dinadinsul și cu tótă umilința, să aĭbă grijă de eĭ, ca să învețe carte să se lumineze, să aĭbă purtărĭ bune. Le dă tótă voĭa, ca să se pórte chĭar aspru cu copiiĭ, numaĭ să-ĭ vadă odată cum aŭ obiceĭul de a ḑice și pe

ei ómeni;—iar după făgăduelile date de administrație, că se va purta grijă de copii, părinții plécă cu veselia în inimă, în așteptarea unui ideal, a unui bun viitor pentru fiii lor.

Câtă responsabilitata își ia asupră-'și administrația unei școli, prin datoria sa și prin făgăduelile date, nici nu pot, dar nici nu cutez a mě pronunța.

Este de dorit dar, ca directorul unui seminar să stea cât mai în apropiere de localul lui, ast-fel ca în tot timpul să fie gata spre a preîntâmpina ori ce, dacă e posibil. Sunt lucruri la un internat, cari reclamă o soluțiune grabnică, fie în timp de di, fie nóptea. Sunt rele, cari trebuesc combătute momental; dacă directorul lipsește, lucrurile ori iau proporțiuni însemnate, ori se răcesc așa că rămân neștiute pentru director tot-d'auna, întrebuințându-se de sub-alterni și câte odată chiar de servitori mijlóce în paguba adevărateĭ și cuviincĭóseĭ creșteri. Directorul stând departe, secretarul póte ĭese și el séra, de sigur tot la director îmi închipuesc spre a primi ordine și instrucțiuni pentru diua următóre. Din ceĭ doi pedagogi, unul e ocupat adese ori, cu aducerea la îndeplinire a dispositiunilor date deja, înlocuind ast-fel pe director și secretar în lipsă, cel-l-alt pedagog, póte să aibă și el ceva afaceri în afară pentru puțin timp, sau să presupunem că e indispus,—ce se fac internii, cine 'i supraveghéză în purtarea și mișcările lor.....? Eĭ, aceĭ cari la vîrsta lor lesne de clătinat, nu trebuesc lăsați un moment din ochi, fără a le preveni pasul ori mișcarea greșită... Cine le póte împedica distragerile la cari se dedeau, când știu eĭ că nu sunt observați de nimeni? Cine le póte împĭedeca șóptele și povestirile, cari adese-ori degeneréză în vorbe urîte etc. etc. etc.? Cine le va contrapune și redeștepta cuviința prin vorbe frumóse îndemnătóre la buna conduită și seriositate?

N'aș putea fi acusat de nimeni, că aș fi om cu prepusuri, căci numai puținele lucruri póte, pe care am onóre a le arăta, sunt un resultat al propriilor mele observațiuni. Mi s'a întîmplat la o școlă cu internat, dacă nu chiar la un seminar, să dau preste cărți afară de studiu, ba unele chiar dăunătóre moralității. Am aflat acolo caete de musică, în cari se găsiau intercalate printre cântări chorale liturgice și cântări lumești cu poesii nu tocmai conforme chemării preoțești. Acele cântări n'au putut fi scrise, de cât în repetitoriu în liniște, după cât am înțeles din grija cu care au fost scrise. Ce trebue să mai fie atunci în umbră, dacă elevii sub ochii pedagogilor, au libertatea de a întrebuința rĕu timpul, în care ar putea fi ocupați, cu alte lucruri serióse și folositóre creșterii lor? Am întors acéstă privire, asupra seminariului local, nu pentru alt ceva, de cât ca prevenire, aducêndu-mi aminte și de dicĕtórea: „paza bună trece primejdia rea“,– și pentru ca administrația seminariului, să aibă ochiul neadormit în creșterea copiilor încredințați lui.

II.

3. *Educațiunea.*

a) Educația fisică.

Importanța si necesitatea educațiunii fisice, neglijată în trecut, abia

acum se resimte la noĭ. Atât de apreciată, cântată și premiată la ceĭ vechĭ, a fost lăsată tot maĭ mult în părăsire până în timpurile de astă-dĭ. Resultatele părăsireĭ s'aŭ cunoscut prin nașterea și aparițiunea în societate atâtor constituțiunĭ debile, carĭ se înmulțesc pe dĭ ce merge, așa că dacă astă dĭ ar maĭ fi o stâncă Tarpea, multă lume s'ar condamna la prăpăstuire.

Maĭestrul de gimnastică de la seminariul local, după mijlócele de carĭ dispune, își dă tóte silințele și este zelos în îndeplinirea datorieĭ sale. Iĭ trebuesc însă instrumente auume pentru seminariștĭ, căcĭ aceĭ ce sunt chemațĭ în cariera clericală, n'aŭ nevoe de trapeze volante și fixe, nicĭ de mișcărĭ, car după eșirea din școlă să le maĭ repete. Dacă eĭ dar, nu sunt chemațĭ a deveni bunĭ săritorĭ pe frînghiĭ și pe trapeze, atunci salturile mortale, voltizurile amețitóre, suspensiunile și diferitele figurĭ, nu le va fi de nicĭ un folos, căcĭ nicĭ le va face vre-o dată înaintea poporuluĭ, fără a se expune ridicoluluĭ. Rămâne decĭ, ca gimnastica în seminariŭ să se mărginéscă la mișcărĭ și mlădierĭ de corp, marșurĭ, rădicărĭ și aruncărĭ de greutățĭ etc.. carĭ ar fi suficiente a le întări mușchiĭ și a le da vioiciunea corpuluĭ.

Am vĕdut cu ocasiunea unor serbărĭ școlare, că eleviĭ seminariștĭ aŭ executat și jocurĭ pe strade, acompaniate de cântărĭ, ca hore, sârbe etc, și cu cuvinte cam puțin cuviincĭóse. Aceste lucrurĭ nu sunt bune nicĭ pentru eleviĭ din gimnaziĭ și licee și cu atât maĭ puțin pot fi bune pentru seminariștĭ. Dar în privința acésta, vina nu o găsesc a maeștrilor de gimnastică, carĭ nu fac alt ceva de cât să-'șĭ îndeplinéscă datoria așa cum cred eĭ, cum li se permite, saŭ li se cere chĭar.

Orĭ dacă am dis maĭ sus, că scopul gimnasticeĭ în seminariĭ, n'ar trebui să fie scóterea unor bunĭ săritorĭ, —apoĭ nu maĭ puțin pot adăoga, că nicĭ a deveni bunĭ dansatorĭ, carĭ mergênd la sate să se încingă în hore, cântând și pronunțând cuvinte, carĭ ar scandalisa pe popor.

b) Educațiunea intelectuală.

Instrucțiunea elevilor seminariuluĭ în anul acesta, a dat resultate satisfăcĕtóre. Profesoriĭ, s'aŭ achitat în cea maĭ mare parte de datoriele lor. Majoritatea elevilor aŭ rĕspuns bine, și dacă aș ajunge la re-o comparație, aș putea dice că aŭ excelat. Puținele diferințe pot trece maĭ ca nebăgate în sémă. Eram rece de odată, că elevilor nu li s'aŭ desvoltat de cât memoria mecanică. Maĭ târziŭ însă m'am convins, că eĭ nu sunt lipsițĭ și de memoria judiciósă. La mulțĭ din eĭ, am putut observa o pătrundere de spirit, care m'a uĭmit. In general vorbind profesoriĭ aŭ fost în adevĕr, la înălțimea catedrelor lor, prin atitudenea lor seriósă și vorbirea blândă.

Țin să fac mențiune onorifică în persóna profesoruluĭ de limba latină, om înzestrat cu un caracter domol și o metodă de a preda cum rar se găsește, maĭ ales pentru studiul uneĭ limbĭ clasice. In asistența mea, nu mi s'a presentat nicĭ un elev, care să se arate strein cum-va de limbă. Din propositiunĭ și frase românești scrise pe tabelă și analisate maĭ întâiŭ gramatical românește, eĭ le-aŭ tradus perfect în latinește. Pe acest dascăl

mĭ-am permis a-l felicita în numele Prea Sânțieĭ-Vóstre.— Acésta și numaĭ atât am făcut în tot timpul cât am asistat la examene.

Aceleași elogiĭ pot face profesoruluĭ de limba română, la care am observat pătrunderea și judecata la elevĭ;—profesoruluĭ de istorie și geografie, om cu caracter original care știe atât de bine a se introduce în spiritul elevuluĭ, în cât îĭ scóte tot ce știe, el face și aplicațiunĭ morale;—asemenea profesoruluĭ de Religie, de limba Germană și tuturor. Din tot reese, că profesoriĭ, posedă arta de a se pune la nivelul înțelegeriĭ elevilor în predarea cursurilor.

Despre diferențele citate maĭ sus, țin să spun următórele:

La științe, maĭ mulțĭ elevĭ s'aŭ arătat cam slabĭ. Așa de exemplu, la științele matematice, uniĭ elevĭ n'aŭ fost în stare să deslege singurĭ problemele. La științele naturale, precum de pildă la zoologie, se confundaŭ speciile, dar maĭ ales la Botanică, uniĭ elevĭ nu puteaŭ distinge pe tabloŭ figura uneĭ plante de alta.

Aceste micĭ scăderĭ și în parte însă, cred că aŭ provenit maĭ mult din causa emoțiuniĭ, de care eraŭ cuprinșĭ eleviĭ, când eraŭ întrebațĭ, neuĭtând și aceea că profesorul respectiv mĭ-a spns că în cursul anuluĭ, a fost maĭ mult timp bolnav. Lăsând acestea la o parte, găsesc din parte-mĭ Prea Sânțite Stăpâne, că profesorul de partea științifică ar fi și prea împovărat cu douĕ catedre, adĭcă și cu științele matematice, și cu științele naturale, așa că orĭ cât de zelos ar fi el și devotat, îĭ va fi preste pntință să le predea metodic și cu succes ambele cursurĭ.

Din rĕspunsurile elevilor la științe, am observat încă, că nu li s'aŭ dat niște lămuririĭ, carĭ de alt-fel sunt de cea maĭ mare importanță. N'am vĕḑut o alăturare, saŭ maĭ binn ḑis, o armonisare a datelor biblice cu ale științeĭ, așa că eleviĭ, fără lămuririĭ asupra unor lucrurĭ, rĕmâu în îndoĭală și tocmaĭ într'o vârstă, când cele ce li se imprimă, rĕmân pentru mult timp, dacă nu și pentru tótă viéța, ceea ce constitue un pericol vĕdit. Acésta însă, eŭ o cred a fi maĭ mult o scăpare din vedere din partea profesoruluĭ de științe, pentru că nu-mĭ trece prin gând măcar, că D-sa n'ar avea capacitatea cerută pentru acésta, dacă chĭar s'ar găsi uniĭ, carĭ s i presupună acest lucru, în casul acesta bine ar fi ca profesorul respectiv să consulte pe alte persóne, carĭ sunt destul de competinte și în materie teologică ca și în cea științifică.

Acestea le-am arătat, Prea Sânțite Stăpâne, nu pentru alt-ceva, de cât pentru îndreptare și complectare în viitor.

De dorit ar fi, să se introducă în seminariĭ programa complectă, ca și în gimnaziĭ și licee

Ḑic acésta, nu pentru-că visez la prefacerea Seminariilor, căcĭ nicĭ un bun n'ar resulta pentru biserică, din acest lucru. Dacă cu Seminariile existente și cu cât greŭ se cresc ómeniĭ și de cultură, și bisericași, ce ar maĭ fi, când Seminariile n'ar exista așa măcar cum sunt? Hotărît lucru e, că clericiĭ trebue să-'șĭ aĭbă școla proprie. Dar ḑic numaĭ pentru cuvîntul, că clericiĭ nu trebue să fie nicĭ cu un punct măcar creḑuțĭ maĭ inferiorĭ în privința culturală, pe motivul, că cutare obiect saŭ cutare cestiune nu se tratézĕ în Seminariĭ. Așa de pildă în clasa II, la examenul de istorie, mĭ-am permis de a întreba despre lupta papilor

cu membrii familiei de Hohenstaufen și mi s'a rĕspuns, că nu este în program. Acésta și alte cestiuni, póte și mai importante, pentru ce să se dea mai târziŭ și nu la timp, — ĭar altele pentru ce să se excludă chĭar? Dar limba Franceză, pentru-ce nu s'ar introduce și în seminarii ca și în tóte școlele secundare, de sunt nevoiți elevii inteligenți fără predare, să învețe singurĭ și cum pot, dacă îĭ ĭartă timpul, pentru-că cunosc folosul studiului uneĭ limbĭ cunoscute de lumea întrégă?

Venind acum la cântările bisericești, n'aș avea de observat alt-ceva, de cât că în anul acesta maestrul titular a lipsit aprópe tot timpul în concediŭ, din causă de bólă cred. Suplinitorul sĕŭ și-a dat tóte silințele de a preda cursurile conform programeĭ dupre putere. Am amintit acest lucru numaĭ pentru a arăta, că e maĭ bine când nu se întîmplă nenorociri, ca bóle, afaceri familiare, etc., carĭ reclamă concedii prea îndelungate, — căcĭ atuncĭ titularul nu se bucură în sine, nicĭ de bunele resultate, nicĭ nu știe unde să îndrepte în viitorul an, micile scăderĭ, carĭ apar icĭ și colo Nu voesc să uĭt, și tocmaĭ accentuez, Prea Sânțite Stăpâne, că practica cântărilor în biserică nu se face și aprópe de loc, căcĭ numaĭ cântarea doxologieĭ pe un glas la Duminicĭ și Sĕrbătorĭ, nu însémnă nimic și nu cuprinde de cât o infimă parte din cântările bisericești.

Eleviĭ, este adevĕrat, frequentézĕ biserica cu rîndul, dar pare că numaĭ de formă. Atât diminéța cât și séra apar în tot-d'auna pare că anume numaĭ în timpul catismelor, staŭ $^1/_2$ saŭ $^3/_4$ de oră, după care dispar, așa că întreg serviciul bisericesc de séra cum și cel de diminéță, le este cu desăvîrșire strein. Intrebând pe cine-va asupra causeĭ, mi s'a rĕspuns că eleviĭ se duc să ĭa o gustare, săŭ că se grăbesc a nu lipsi de la cursurile profesorilor. M'am mirat fórte mult de aceste motive invocate. Știam că eleviĭ, prin Seminariĭ fac rînd cu sĕptămâna la biserică împărțiți pe secțiunĭ și că cursurile cu programele eraŭ așa întocmite, în cât eleviĭ eraŭ presenți și la una și la alta. S'ar putea fórte bine ca P. C. Director dinpreună cu D-niĭ Profesorĭ, să alcătuĭască programa așa, ca eleviĭ să frequenteze și biserica regulat, unde să pótă învĕța și cântarea practică, dinpreună cu rînduĭala bisericéscă.

Alt-fel, seminariștiĭ vor rĕmâne mult în urma cântăreților, carĭ ĭes acum din școlele de cântărĭ cu maĭ bune cunoștințe și cu practică. Teoria fără practică pentru mine unul este sérbădă.

Cele ce am avut onóre, a Vĕ supune la cunoștință cu raportul mic No. $1/_{1900}$, relativ la cântăreți și la școlele de cântărĭ, nu socot de trebuință a le maĭ rĕmâne aicĭ. Dic numaĭ că ele se aplică și la Seminariști, maĭ ales cele dise în privința moduluĭ cum trebue să se citéscă în biserică, cum să se execute cântarea precum și în privința difer telor mișcărĭ în serviciŭ.

c) Educațiunea morală

In tot timpul examenuluĭ și aprópe dilnic, P. C. Director al Seminariuluĭ m'a tot asigurat, că eleviĭ Seminariuluĭ aŭ purtarea cea maĭ bună, că sunt cuviincĭoși și aŭ în eĭ chemarea preoțéscă.

Sunt noŭ venit în acéstă localitate și nu cunosc lucrurile bine, dar

la asigurările unuĭ om, maĭ ales ale unuĭ venerabil bătrîn, nu trebue și nu pot rĕspunde de cât cu deplina mea încredere. Acésta însă, nu cred că m'ar împedica de a vorbi puțin și asupra educațiuniĭ morale în seminariĭ.

Aŭ fost o dată vremurĭ, Prea Sânțite Stăpâne, când Seminariile dedeaŭ contingente de ómenĭ, carĭ aŭ ajuns la posițiunĭ înalte în țara nóstră, avênd o educațiune morală, care servea multor ómenĭ de model. In tóte școleie se făcea creșterea în frica luĭ Dumnedeu. Cu trecerea timpuluĭ, partea acésta, trebue să o recunóștem s'a cam slăbit, și acum am ajuns să ne temem în propria nóstră casă chĭar.

Din epoca renașteriĭ nóstre naționale, s'a dat un mare avînt instrucțiuniĭ. S'aŭ înființat școlĭ preste școlĭ, în care nu s'a căutat a se da alt nimic, de cât numaĭ instrucțiunĭ și ĭar instrucțiunĭ. De cultura morală, maĭ că nicĭ nu s'aŭ gândit bărbațiĭ politicĭ, lăsând'o maĭ mult pe séma părinților de familiĭ saŭ și la voĭa întîmplăriĭ. Ródele acesteĭ marĭ neglijențe, a trebuit să le culégă în urmă întreg poporul român—și le culege. Oamenĭĭ maĭ multor generațiunĭ de atuncĭ și până acum, și-aŭ înavuțit cunoștințele, dar și aŭ acoperit în fundul sufletuluĭ ca cu cenușă, ce e maĭ principal, credința și moralul Nu s'aŭ gândit de loc la niște resultate atât de funeste, aceĭ ce voĭaŭ ca în grabă să pótă vedea din România un stat civilisat.

Pe timpul când noĭ încă nu aveam școlĭ, se trimeteaŭ chĭar pe spesele țĕriĭ la școlele din streinătate tinerĭ, carĭ mergênd, aŭ împrumutat pe lângă cultură încă și parte din moravurile apusenilor. Aceĭ tinerĭ aŭ vĕḑut acolo și lupta ce o dedeaŭ apuseniĭ contra clerului romano-catolic. Póte întru cât-va avea dreptate acolo, din causa abusurilor și nedemnității multor clericĭ papistașĭ, carĭ și-aŭ eșit din margenile datorieĭ și atribuțiunilor lor. Din nenorocire, ideile sub-versive cu tristele lor efecte asupra moravurilor, li s'aŭ întipărit în mintea și inima tinerilor studioșĭ mult maĭ mult póte de cât cultura adevĕrată și seriósă. Planta exotică adusă și sădită în pămîntul țĕriĭ nóstre ș'a dat rodurile, carĭ aŭ otrăvit tocmaĭ partea vitală a poporuluĭ românesc: religiositatea și moralitatea.

De aci și la noĭ slăbirea credinței, care se știe că a fost pârghia némuluĭ nostru,—stricarea moravurilor cu tristele-ĭ consecințe. Clerul nostru, înapoĭat în cultură pe vremurĭ n'a fost în stare să opue la timp resistența cerută. Medicĭĭ spiritualĭ n'aŭ avut la dispositiunea lor medicamentele profilactice. Bărbațiĭ politicĭ, cum am ḑis maĭ sus, în avîntul lor pentru progres și civi isațiune și în zelul lor de a vedea cât maĭ curînd din România o țară mândră, intrată în concertul puterilor europene, din scăpare de vedere aŭ neglijat dar, partea cea maĭ importantă tocmaĭ, care formézĕ temelia unuĭ popor, maĭ târḑiŭ s'a constatat lucrul. Oamenĭĭ de știință chĭar, aŭ declarat, că din neglijență prin instrucțiune fără educațiune morală, s'a smuls din Român tocmaĭ ceea ce-'ĭ forma caracterul de nobleță și că s'a lăsat prin acésta în sufletele românești un gol greŭ de umplut. In adevĕr astă-ḑĭ e greŭ, căcĭ medicĭĭ aŭ nevoe de medicamente tarĭ, ba chĭar și de amputațiunĭ a părților mortificate în unele locurĭ.

Astă-ḑĭ de pe catedre chĭar, fără sfială și rușine, se propogă ideĭ con-

trare religiunii și se crede om de spirit acel care póte mai bine a o combate și batjocori ridiculisând lucrurile și actele sfinte. Urîtă deșteptăciune, care are efecte așa de nenorocite în moravuri.

Eŭ însumi ca profesor, am avut de îndurat atât de multe și de a lupta cu strășnicie, pentru a reclădi aceea ce cu multă ușurință alții dărîmaŭ; așa, că cu multă greutate am putut renaște multe suflete șovăinde spre perdare Vîrstele fragede lesne alunecă, lesne se amăgesc și cad în precipiții; căci nu cunosc intențiunile pătimașe ale acelor, ce-i amăgesc. Ele nu-și daŭ compt, că pe Dumnedeŭ nimeni nu-l póte resturna de pe tron, ci vecinic rămâne în putere și mărire, privind cu milă la frunțile trufașe, cari înclină în mormînt, după ce în viéță l-aŭ insultat cu necredința și cu fapte rele, aducênd societății o daună colosală.

Cu inima îndurerată am ascultat, Prea Sânțite Stăpâne, convorbirea între mai multe persóne, din care convorbire am putut constata mai mult încă, nefericita stare morală, în care astă-dĭ nouĕ ni s'a dat să o ajungem și să o vedem. Se dicea, că și'ntr'un seminar or fi existând profesorĭ, cari 'și calcă datoria lor de onóre și de conștiință față de elevĭ. Un domn profesor nu numaĭ că 'și-ar arăta necredința ridiculisând religiunea, dar încă, că ar eși din clasă în mod ostentativ în timpul rugăciunii. Nu mi s'a precisat anume la care seminar ar fi acel domn profesor,—atât numaĭ mi s'a spus că ar fi și fiŭ de preot, care s'a nutrit de la altar, și care datorește bisericeĭ posițiunea ce o ocupă.

Mĭ-am explicat atuncĭ, pentru ce uniĭ din Seminariștĭ rîd când tocmaĭ pronunță cuvintele: „inimă curată zidește întru mine Dumnedeule, nu mĕ lepăda de la fața ta“ etc. etc. Mĭ-am explicat atuncĭ, pentru ce și călcăturile lor prin biserică nu sémănă de loc cu călcăturile unor candidațĭ de preoție. Causele se cunosc din efecte; și dacă este așa, atuncĭ e cea maĭ grozavă palmă dată moralității și bunuluĭ simț. Ce timpurĭ! Ce moravurĭ! Și Cicero este mort de atâtea vécurĭ!...

Mi s'a maĭ spus, că Kiriarhul respectiv, luând cunoștință de acestea, plin de indignare a pus să se cerceteze, dar că persónele interesate în causă aŭ dat cele maĭ formale asigurărĭ, că lucrurile nu sunt dupre cum s'aŭ comunicat și că totul este bine. A voit Kiriarhul să știe tot și să tragă la rĕspundere pe ceĭ vinovațĭ, dar din causă că și autoritățile civile centrale, aŭ fost induse și ele în eróre, nu s'a dat curs lucrurilor și tóte aŭ rĕmas pe loc.

Dacă în adevĕr lucrurile se petrec ast-fel și vor rĕmâne așa, indiferent în care seminar, atuncĭ nu vom întârdia de a ajunge timpurile luĭ Ieremia, care striga: Vaĭ templele nóstre, vaĭ preoțiĭ noștri! Și să nu se uĭte, că acest profet a plîns și cetatea... De aceea am căutat, Prea Sânțite Stăpâne, să accentuez la cap. 2 al. b) vorbind despre supraveghere, dându-ĭ mare importanță, pentru că e mult maĭ bine de a se preveni un rĕŭ, de cât a deplânge urmările luĭ.

Dacă administrația unuĭ seminar, va fi neglijentă, atuncĭ nicĭ odată nu se va putea aștepta cine-va la resultate bune, la mântuirea dorită. Nicĭ o dată, nu vom maĭ vedea păstorĭ idealĭ, precum îĭ arăta maĭ dinainte Mântuitorul.

Mântuitorul voește să vadă în apostolĭ convingerea deplină, desăvîrșirea precum și părintele ceresc este desĕvîrșit. Cum vor convinge păstoriĭ noștri, când eĭ înșișĭ n'ar fi convinșĭ,—când pe lângă studiul lor făcut în Seminar, s'ar duce înaintea poporuluĭ și cu sufletul otrăvit de înșișĭ profesoriĭ lor cu ideĭ antireligióse?.. Răcéla se cunóște de departe, – decĭ cum vor fi în stare să încălḑéscă?... Cum vor fi în stare să vindece bólele sufletești și să alunge demoniĭ véculuĭ, când în însășĭ inima lor va suna a pustiŭ?

Mântuitorul voește să vadă în apostoliĭ sĕĭ sarea pământuluĭ nestricată și lumina lumeĭ neîntunecată.

Administrațiunea unuĭ seminar, trebue să aĭbă dar, ochĭul neadormit spre a ști scularea și șederea, intrarea și eșirea, precum și orĭ-ce mișcare a elevilor; până și somnul lor trebue veghĭat, cu atât maĭ mult predarea lecțiunilor, raportul cu lumea din afară, în genere orĭ-ce mișcare, pentru a fi în mĕsură să pună stavilă la timp, pornirilor la care natura 'ĭ împinge și adimenirilor, carĭ pot a'ĭ face netrebnicĭ. A'ĭ învĕța prin cuvînt si faptă exemplară buna cuviință, modestia și smerenia; ĭar maĭ pre sus de tóte seriositatea, bunătatea și blândețea, carĭ sunt ca niște florĭ ce împodobesc și fac frumusețea caracteruluĭ unuĭ preot. A le înlătura invidia și ura reciprocă și a-ĭ feri să vadă lucrurĭ nedrepte pe cât e posibil,—dar maĭ cu sémă neadevĕrul, ce din nebăgare de sémă îl scapă póte cât odată, înșișĭ instructoriĭ saŭ educatoriĭ lor.

Este de datoria educatorilor unor copiĭ, maĭ ales a seminariștilor, ca să examineze de la începutul studiuluĭ saŭ a dedăriĭ lor la acéstă carieră caracterul lor, calitățile și înclinațiunile lor, să le încurajeze și să le nutréscă pe cele bune și să-ĭ deprindă a scutura eĭ înșișĭ pe cele rele ca pléva în vînt, arătându-le bunătatea și frumusețea unora, inspirându-le gróză și antipatie pentru altele. A'ĭ conduce și învĕța cum să intre și să se pórte cu cuviință, în casa Domnuluĭ, unde trebue să se deprindă în serviciŭ, cum să se pórte de asemenea în familiele și casele lor. A le arăta dinainte datoriele de propoveduitorĭ, de ministriĭ aĭ luĭ Dumneḑeŭ și de păstorĭ de suflete, cari le vor fi încredințate și de cari vor da sémă în ḑiua judecățiĭ; a observa de aprópe pe aceĭ cari vor da semne că nu sunt potriviți și n'aŭ chemarea, pentru ca să le deschidă și să le înlesnéscă calea la altă carieră.

Este de datoria educatorilor unor seminariștĭ, să-ĭ învețe cum să se pórte în lume, cum să se feréscă de certurĭ și de lupte, fie politice, fie de altă natură;—căcĭ rolul lor trebue să fie de împăcĭuitorĭ, ĭar nu de semĕnătorĭ de dușmănie; să fie în totul înțelepți ca șerpiĭ și simpli ca porumbiĭ. Ca să știe a mângâĭa pe ceĭ ce vor fi în nevoĭ și suferințe, a îndulci după putință viéța amară a unora, să fie adăpostul săracilor, văduvelor și orfanilor. Să știe a mângâĭa pe ceĭ căḑuți în bólă, dându-le după putință ajutor material și moral încurajând și pe alțiĭ la acésta. Să fie aprópe nelipsiți de la căpătâĭul murinḑilor, ast-fel că aceștia luând merindea călătorieĭ neîntórse, să pótă vedea în preot pe trimisul luĭ Dumneḑeŭ, care îl îmbărbătézĕ și 'ĭ umple sufletul călĕtor de speranța dulce a mântuireĭ.

Atuncĭ va vedea poporul în preot pe păstorul tip, care chemând oile

sale, ele vor asculta vocea luĭ,—ĭar el va putea ḍice în orĭ-ce timp cu fruntea senină: „Veniţĭ la mine toţĭ ceĭ ostenitĭ şi însărcinaţĭ şi eŭ vĕ voĭŭ odihni pre voĭ“.....

III.

Prea Sânţite Stăpâne,

Incheĭŭ acest raport al meŭ, în urma uneĭ gingaşe însărcinărĭ, pe care aţĭ bine-voit a mĭ-o da. Aş fi dorit din inimă, să pot a vĕ vorbi numaĭ de progres sub tóte raporturile şi de lucrurĭ de bucurie, dar m'am deprins din copilărie cu sinceritatea, când e vorba de lucrurĭ marĭ şi serióse. De ating póte unele susceptibilităţĭ, nu ştiŭ. Ştiŭ atât, că medicii când aud de vre-o epidemie, se strîng la un loc, se consultă şi ĭaŭ măsurĭ prevenitóre.

Sub-semnatul, ştiindu-vĕ bunătatea, blândeţea evangelică, cu care v'aŭ înzestrat Dumneḍeŭ precum şi rîvna, ce aveţĭ pentru cultura adevĕrată a cleruluĭ nostru şi înălţarea bisericeĭ,—Inalta soliḉitudine ce bine voiţĭ a o acorda orĭ-căruĭ om de bine, care lucréză pentru acésta,— doresc de asemenea din inimă, ca să nu fiţĭ vre-o dată induşĭ în eróre şi să se păteze acele frumóse podóbe ale sufletuluĭ Prea Sfinţieĭ-Vóstre, prin meşteşugirĭ diabolice şi aruncărĭ de noroĭŭ din partea unor ómenĭ de rea credinţă.

Pentru mine personal, de ar fi să mĕ mănânce chĭar rîvna caseĭ, totuşĭ pentru Sion nu voĭŭ tăcea şi pentru Ierusalim nu voĭŭ înceta.

V'am adus respectuos la cunoştinţă, cele ce se pot petrece în umbră neştiute adese-orĭ, căcĭ ómeniĭ sus puşĭ, sunt de multe orĭ expuşĭ a fi amăgiţĭ prin asigurările falşe, ale maĭ multor indiviḍĭ asupra aceluĭaşĭ lucru.

A se desfiinţa seminariile, după cum se proectéză, ar fi încă şi o maĭ mare nenorocire, nu numaĭ pentru biserică, dar şi pentru ţară; numaĭ lucrurile trebuesc îndreptate unde e nevoe şi aduse pe calea cea bună.

Vorbind de seminariul local eŭ 'mĭ-am permis a vĕ pune înainte relele, cari se pot introduce în acéstă instituţiune ca şi orĭ unde pe nebăgate în sémă, dacă în adevĕr vre-o epidemie demoralisatóre ameninţă şi în care cas trebue prevenită la timp.

In privinţa localuluĭ, ḍic că trebue o interveniere grabnică pentru restaurarea luĭ.

In privinţa întreţinereĭ, repet, că atuncĭ când se aude ceva, să se facă cercetare imediată şi numaĭ din parte-vĕ, fără a se maĭ aştepta alte hotărîrĭ. Unde se deschide punga ţĕreĭ, trebue să se deschidă şi ochiĭ; şi ar fi un păcat mare, de a se lua pânea fiilor spre a se arunca cânilor, dacă se întîmplă ca să nu maĭ fie nicĭ de aceĭ cânĭ cu credinţă ca pe timpul Mântuitoruluĭ, cari să merite fărîmiturile, cari cad din masa domnilor.

In privinţa supravegherĭĭ, ḍic, că astă-ḍĭ maĭ mult ca orĭ când, se cere administraţie destoĭnică.

Un control serios, trebue exercitat asupra instrucţiuniĭ şi educaţiuniĭ

morale, ĭar pentru acésta din urmă este absolută nevoe, de un spiritual, care va fi de mult folos și ajutor administrațiunii.

Fără de acestea nicĭ nu e posibil a ne aștepta la alt lucru, de cât la desastru moral, știind bine, că societatea a și început deja a se distruge prin sine singură.

Dacă pentru câte-va note și ideĭ din acest raport, mâhnirea va cuprinde Inaltul Prea Sfinției Vóstre suflet, precum 'l-a cuprins pe al meŭ, să ne mângâĭem cu speranța că nu va fi de lungă durată, căcĭ va fi în urmă spre îndreptare acolo unde lucrurile cer și spre mulțămirea intimă a Prea Sfinției Vóstre în viitor,—aducêndu-ne aminte de cuvintele Domnuluĭ: „Femeĭa când nasce, are durerĭ; dar după ce a născut, uĭtă durerea pentru bucuria că s'a născut om în lume [1])“...

Sunt cu cel maĭ profund respect, al Prea Sânției Vóstre, prea plecat și smerit servitor.

Protosinghel Teofil Mihăilescu.

---

[1]) După Ión. 16, 21.

DONAȚIUNI.

La reparaţia bisericeĭ filiale Sf. Voevoḍĭ din satul Tomazeĭ, com. Onceștĭ, jud. Tecucĭ, ce i s'a făcut în vara trecută, prin stăruinţa epitropieĭ respective, pe lângă poporăniĭ acesteĭ biserică aŭ maĭ contribuit şi locuitoriĭ din următórele sate, cu sumele prevĕḍute în dreptul fie-căruĭa: Bărbósa cu 150 l. Onceştĭ cu 100 l. Gorgheştĭ cu 100 l. şi Ţigăneştĭ cu 150 l. Pentru care li se aduc mulţămirĭ publice

---

D-na Elena Gh. Birtulescu şi soţul sĕŭ Gh. Birtulescu, din Turnu-Severin, aŭ dăruit un rînd sfeşnice de madem, cu ornamente de aşeḍat pe ele, bisericeĭ cu hramul Sf. Nicolae din parohia Lupóĭa, judeţul Mehedinţĭ. Pentru caıe li se aduc mulţămirĭ publice.

La biserica cu hramul Adormirea Maĭceĭ Domnuluĭ, din parohia Isvorul Oneştilor, plasa Ocolul, judeţul Mehedinţĭ de către epitropia respectivă cumpĕrându-se una cruce de argint de China în valóre de 30 leí, se aduc mulţămirĭ publice.

Următórele donaţiunĭ s'aŭ făcut de către persónele de maĭ jos bisericeĭ din parohia Naşterea Sf. Ión Botezătorul din Urbea Focşanĭ şi anume: Un Felon cu Epitrachil, douĕ rucaviţĭ şi o cingătóre de stofă cu fir culóre albastră, precum şi treĭ procoveţe la fel pentru serviciul divin, un stihar diaconesc, cu orariul luĭ, precum şi una pereche rucaviţĭ, de stofă cu fir culóre roşie, un felon cu Epitrachil, douĕ rucaviţĭ şi una cingătóre de stofă cu fir, culórea lila, precum şi treĭ procoveţe la fel, pentru acoperirea Sf. Vase, un stihar preoţesc de ĭută cu florĭ galbene şi douĕ felinare moderne, tóte aceste obiecte sunt făcute de Epitropie după alocaţiunile budgetare. Un Felon cu Epitrachilul luĭ de rips cu florĭ şi douĕ rucaviţe şi un tipic bisericesc cu litere nouĭ legat sunt dăruite de parochul bise-

riceĭ Ión Dimitrescu. O strană Archierésсă vopsită şi poleită, douĕ pupitre de stejar lustruite, pentru cântăreţĭ, un etager colţar de teiŭ lustruit pentru Cărţi, nu steag dăruite de D-l Ivanciu Stoian. O îmbrăcăminte de matasă grena cu şiret de fir, pentru tetrapod, o faţă de masă ĭută cu florĭ, un covor de 4 metri colorat, tóte aceste sunt făcute de Epitropie după alocaţiile budgetare. Un covor colorat de 2 metri, jos la Sf. Masă şi o fóe scórţă de lână cu florĭ dăruite de D-na Elena Gh. Ştefănescu. Iar pentru biserica filială Sf. Nicolae (Noŭ), douĕ sfesnice de lemn lustruite, portative, făcute de Epitropie după alocaţiile budgetare. O dveră de mătase albastră dăruită de D-ra Zoiţa Dumitrache Sandu. Pentru aceste pióse fapte li se aduc mulţămirĭ publice numiţilor donatorĭ.

———

D-na Anica Nicolae Vasile, decedată în luna Decembrie 99, lăsând cu viŭ graĭŭ prea ĭubiţilor sĕĭ nepoţĭ Ilie şi Gheorghe Coşteiŭ, ca din avutul ce li'l lasă, să dăruĭască în numele sĕŭ, sfinteĭ bisericĭ Hagiu, suma de 100 leĭ, pe care sumă încredinţând-o epitropieĭ menţionateĭ bisericĭ, Epitropia numiteĭ bisericĭ le aduce mulţămirĭ publice.

———

D-l Nicolae St. Bucşă a dăruit bisericeĭ din comuua Bubu, jud. Prahova, o liturghie legată cu marochin şi D-l Ión Const. Fodac una pereche de cununiĭ, pentru care li se aduc mulţămirĭ publice.

———

D-l Chiru Petrescu şi soţia sa Zoia din Bucureştĭ, aŭ dăruit bisericeĭ Magula din comuna Tomşaniĭ, jud. Prahova, o candelă de argint în valóre de 100 leĭ şi douĕ rogojinĭ. Se aduc mulţămirĭ publice.

———

D-l Ión Grigorescu a dăruit bisericeĭ filiale Si. Nicolae din căt. Lilieştĭ, jud. Prahova, un frumos steag în valóre de 100 leĭ. Pentru care i se aduc mulţămirĭ publice.

———

D-na Sofia Mărculescu din Tîrgovişte a dăruit bisericeĭ filiale Sf. Dumitru din Urba Tîrgovişte treĭ coróne de argint în greutate de 199 dramurĭ proba 8-a, 2 marĭ cu care s'a împodobit capetele la sfinţiĭ icónelor împĕrăteştĭ din tâmplă a Domnuluĭ Nostru Iisus Christos şi a Maĭceĭ Domnulnĭ, cum şi una maĭ mică care s'a pus pe capul luĭ Iisus Christos fiind ţinut în braţe de Maĭca sa. Pentru aceste darurĭ preţióse se aduc mulţămirĭ publice numiteĭ donatóre.

———

D-l proprietar al moşieĭ Păngăleştĭ anume Alexandru Em. Pangăl şi cu soţia sa Valeria a dăruit bisericeĭ parohiale din com. Păngăleştĭ, jud. Vlaşca, douĕ candele de argint fórte frumóse, precum şi o iconiţă sfînta Muceniţă Varvara. Epitropia numiteĭ bisericĭ le aduce călduróse mulţămirĭ.

———

Dómnele și Domniĭ maĭ jos notaţĭ, aŭ contribuit cu ocaziunea reînoireĭ din copitolă pictureĭ cu uleĭŭ şi poleituluĭ tîmpleĭ, în sfînta biserică Hagiu, cu sumele și objectele notate în dreptul fie-căruĭa, şi anume: D-l Ilie Vasilescu 1000 l. Preotul Paroh D. Popescu 200 l. G. Rădoĭu 200 l. Ștefan Săvulescu 100 l. Pavel Ionescu 100 l. Iancu Târcăşan 100 l. G. Achimescu 100 l. D-na Anica Bucur Ursu 100 l. Maria Iacob 100 l. D-l Mihalache Ionescu 20 leĭ și o restignire în valóre de 60 l. Panait Georgescu 100 l. D-na Sorica Petre Marinescu 100 l. Flórea Văduva 50 l. D-l Dimitrie Balint 50 l. Stroe Radu 40 l. Mihalache Dumitrescu 40 l. Florea Pârvulescu un toc pentru icóna Sf. Voevoḑĭ, în valóre de 90 l. Sterie Dumitrescu douĕ steşnice de alamă în valóre de 122 l. Vasile Mihăilescu douĕ sfesnice de alamă în valóre de 165 l. D-nele Marta şi Maria Iacob stofă şi fir pentru douĕ epitrahire în valóre de 85 l. D na Ecaterina H. Gheorghiu douĕ îmbrăcămințĭ pe Sf. Masă în valóre de 150 l. Nicu Georgescu un césornic şi douĕ sfesnice pentru Anvon în valóre de 51 l. Alexandru A. Popescu 30 l. D-na Smaranda V. Culea 20 l. Eliza Leca 20 l. D-l N. Donst. Agiu 20 l. Costache Ion 20 l. Dragne Alexandrescu 20 l. Iorgu Apostoliu 20 l. D-na Zoe Marin Blându 20 l. D-na Luxandra Constantinescu 15 l. D-l Nicu Grigorescu 10 l. Elena Ioniță 10 l. Elena Th. Stanciu 10 l. Maria Costache Ión 10 l. Niţa Rădulescu 10 l. Susana Dumitrescu 10 l. D-l Ión Ionescu 10 l. D-na Marta Iacob douĕ sfesnice în valóre de 15 l. D-l Nicolae Vasilescu 7 l. Nicolae Teodorescu 5 l. Niță Munténu 5 l. Dumitru Mihaĭŭ 5 l. Ilie Alecu 5 l. Ghiță Petrescu 5 l. Petre Călin 5 l. Marin Marinescu 5 leĭ şi Dumitru Constantinescu 2 l. Epitropia exprimă mulțămirĭ publice pentru fapta piósă sĕvîrşită de numiţiĭ donatorĭ.

D-l Anastase Nicolescu, mare proprietar din judeţul Ialomiţa, a avut buna-voință ca cu spesile D-sale a pus de s'a reparat şi văpsit fierul după sfînta Biserică cu hramul Sf. Nicolae din numita comună, al căruĭ cost se urcă peste suma de 400 leĭ. Pentru care se aduc mulțămirĭ publice numituluĭ donator.

Se aduc mulțămirĭ public persónelor de maĭ jos care aŭ donat maĭ multe obĭecte unor bisericĭ parohiale în cuprinsul jud. Sucéva. D-l Iordan Tănăsescu comerciant a donat bisericeĭ parohiale Sfinţiĭ Apostolĭ Petru şi Pavel din parohia Borca-Sabasa douĕ Icóne una mare şi una mică ambele cu hramul bisericeĭ și o cădelniță de argint tóte în valóre de 305 l. Bisericeĭ parohiale Sf. Treĭ Ierarchĭ din parohia Țoleştiĭ, comuna Undeştiĭ, s'aŭ donat maĭ multe obĭecte și anume: Un sfeşnic de alamă în valóre de 23 leĭ, donat de către D-na Maria Th. a Vatavuluĭ, douĕ stesnice de lemn în valóre de 15 leĭ, donat de către D-l Gh. D. Mateescu, un sfeşnic de alamă în valóre de 21 leĭ, donat de D-l Gh. Alecu Emanoil, o candelă în valóre de 12 leĭ donată de D-l Ión Aramă și o faţă de masă pentru acoperirea Sf. Mese donată de D-na Profira Vasile Argatu. Locui-

torul Constantin Baston a donat bisericeĭ parohiale Sf. Voevoḍĭ din parohia Vascaniĭ un clopot în valóre de 50 l. D-l Gh. Gavriil Nitu a cumpărat şi donat bisericeĭ parohiale Sf. Ierarh Nicolae din parohia Onicenii, comuna Uĭdeştiĭ, un rînd veştminte preoţeştĭ complecte şi acoperemintele pe Sf. Vase în valóre de 160 leĭ. Obştea locuitorilor din parohia Cristeştiĭ aŭ contribuit la cumpărarea unuĭ policandru de alamă cu 12 luminĭ şi 'l-aŭ donat bisericeĭ parohiale Sf. Voevoḍĭ din acea parohie.

D-l Petru Alexa şi cu soţia sa Parascheva, a dăruit Bisericiĭ cu patronul Sfinţiĭ Voevoḍĭ (Roşca) din laşĭ, un rînd veşminte preoţeştĭ şi o cuvertură de aţă. Li se aduc mulţămirĭ publice.

D-l Bălă Basarabescu, comerciant în urbea Turnu-Severin, a dăruit bisericeĭ parohiale cu hramul Sf. Nicolae, din comuna Burila-Mare, plasa Blahniţa, judeţul Mehedinţĭ, o perdea la uşile împĕrăteştĭ în valóre de 80 leĭ, precum şi douĕ kilograme lumînărĭ şi o $^1/_2$ kilogram smirnă şi tămâe. Pentru acest fapt lăudabil se aduc mulţămirĭ publice donatoruluĭ.

Se aduc mulţămirĭ publce D-neĭ Zoea Vlădoyanu, din Bucureştĭ, care a dăruit bisericeĭ cu hramul St. Nicolae, din parohia Vlădaĭa, judeţul Mehedinţĭ, un clopot de bronz în valóre de 600 leĭ, de asemenea şi D neĭ Sevastiţa Căprărénu, din comuna Oprişoru, jud. Mehedinţĭ, care la aceeaşĭ biserică a dăruit o pereche perdele naţionale, cusute cu serafimĭ împrejur. Se aduc mulţămirĭ publice ambelor donatóre.

D-l Theodor Ionescu şi soţia sa Stanca, din comuna Cârna, plasa Balta, judejul Doljĭŭ, a dăruit bisericeĭ cu hramul Sf. Nicolae, din parohia Almajelu, jud. Mehedinţĭ, o tócă de oţel, cu douĕ cĭocane de oţel şi lanţul trebuincĭos, tóte în valóre de 87 leĭ, precum şi în numerar 12 leĭ, pentru cumpărare de cele trebuincĭóse bisericeĭ. Pentru care li se aduc mulţămirĭ publice.

Se aduc mulţămirĭ publice, D-neĭ Zoia Pontbriant şi D-luĭ Anton Zalesky, proprietarĭ în comuna Cruşovu, din plasa Oltu de.jos Balta, jud. Romanaţĭ, care aŭ dăruit bisericeĭ din acea comună un rînd vestminte preoţeştĭ în valóre de 400 leĭ, de asemenea şi D-l Florea Voinea, primar în comuna Brastavĕţu, acelaşĭ judeţ. care a dăruit o cazanie, ediţia Sf. Sinod în valóre de 13 leĭ 30 banĭ.

Se aduc mulţămirĭ publice D-neĭ Ana Răduţ I. Bucĭuménu, din parohia Măldăreştiĭ de Cerna, judeţul Vâlcea, care a înzestrat biserica din acea parohie, conform dorinţeĭ reposatu uĭ sĕŭ soţ cu un dulap în care se află 68 volume, cu cuprins diferit, şi opt perdele, tóte în valóre de 300 leĭ.

Bisericeĭ parohiale, din comuna Vișina, jud. Romanațĭ, făcêndu se următórele donațiunĭ: Un epitaf în valóre de 70 leĭ de D-niĭ Ilie Nane și Marin Gârcovénu, lumînărĭ de céră curată în valóre de 13 leĭ de D-l Gheorghe Dumitrescu și soția sa Sofia, o îmbrăcăminte de pânză cu lînișóră pentru icóna Maĭceĭ Domnuluĭ, de D-l Marin Crăciun, îmbrăcăminte de borangic pentru două icóne, de D-l Marin Stan Mirea și o altă îmbrăcăminte asemenea de borangic de D-l Ión Voicu Diaconu. Pentru care se aduc mulțămirĭ publice.

D-l Dimitrie Ștefănescu proprietar a bine-voit să înveléscă cu spesele sale biserica cu hramul Sf. Nicolae din comuna Jugur, jud. Mușcel cu care a cheltuit 200 leĭ. A închis cu parmalâc cimitirul bisericeĭ. A plătit iconostasul și o icónă din stânga iconostasuluĭ) cu 120 l. Asemenea împodobesce biserica cu lumînărĭ și procură unt de lemn, orĭ de câte orĭ se simte necesitate. Tînărul Gh. N. Ștefănescu cu ocasia căsătorieĭ sale a contribuit cu 200 leĭ pentru procurarea unuĭ rînd de veșminte preoțeștĭ. A maĭ dat și 180 leĭ pentru a se pardosi biserica cu pĭatră. D-l Ión Ștefănescu, a dăruit bisericeĭ un steag și un triod, ambele în valóre de 140 leĭ. D-na Maria Dimitrie N. Vișoiu a împodobit cu perdele de borangic brodate cu florĭ tóte icónele. A pus 3 zverĭ la ușile împĕrătești, o față de masă lucratu în lână și fir, tóte lucrate de mâna D-sale în mod artistic. Tot D-eĭ a împodobit icónele cu betélă, tóte acestea în valóre de 80 leĭ. I. G. Burneescu, a dăruit o linguriță de metal suflată în aur. Tuturor numiților donatorĭ li se aduc mulțămirĭ publice.

D-nul Angel Popescu și soția sa Maria, din parohia Petrești de sus, plasa Amaradia, județul Gorjĭŭ, a dăruit bisericeĭ parohiale din acea parohie un rînd complect veșminte naționale bisericești, opt perdele pentru icóne și trei mese de pânză națională, tóte în valóre de 228 leĭ. Pentru care se li aduc mulțămirĭ publice.

D-na Paulina Măcescu, născută Hristian Tel, a dăruit bisericeĭ filiale Sf. Nicolae, numită Magheru-Măcésca, din parohia Bîrzeiu de Gilort, județul Gorjĭŭ, un rînd veșminte preoțeștĭ și două procovețe de mătasă, tóte în valóre de 170 leĭ. Pentru care se aduc mulțămirĭ publice.

Se aduc mulțămirĭ publice D-neĭ Badea Ión Călin, care a dăruit bisericeĭ din comuna Perișor. județul Dolj, un clopot în valóre de 600 leĭ, și D-luĭ Constantin Solomon, care, la aceĭașĭ biserică, a dăruit un dulap în valóre de 30 leĭ.

D-na Olga C. Pleșoĭanu, din comuna Tina, județul Vâlcea, a dăruit bisericeĭ filiale cu hramul Sf. Nicolae, din Făureștĭ, pendinte de parohia Zatreniĭ, aceĭașĭ județ, următórele obiecte, lucrate de D-sa, și anume: un rînd complect de veșminte bisericeștĭ, patru perdele la icónele împĕrătești, o perdea la ușile împĕrătești, două fețe

la sfînta masă și o față pentru masa de jertfă, tóte executate și alese cu mult gust și artă din diferite stofe naționale. Pentru îndemnul și altor dómne pióse la asemenea fapte lăudabile se aduc mulțămirĭ publice numiteĭ donatóre.

———

D-l General A. Fotino proprietarul moșieĭ Cioroborenii, jud. Mehedinți cu ocasiunea venireĭ sale pe la proprietate a donat pentru construirea bisericeĭ filiale din disa comună, în numele soției sale Aneti A. Fotino încetată din viéță, suma de 4000 leĭ, precum și frumóse promisiunĭ pentru terminarea și împodobirea mărețuluĭ sfînt locaș. De asemenea și locuitoriĭ disеĭ comune aŭ dăruit ofrande bănești în sumă de 4000 leĭ, pentru construirea disеĭ biserici. Pentru care fapte lăudabile și vrednice de imitat și pentru alțĭ pioșĭ creștinĭ Epitropia bisericeĭ le aduce viĭ și călduróse mulțămirĭ.

———

D-l Mihail I. Lascu, și alțĭ doĭ deținuțĭ în Salinele Marĭ, din jud. Vâlcea, aŭ dăruit bisericeĭ parohiale cu hramul Adormirea Maĭceĭ Domnuluĭ, din parohia Isvorul Aneștilor, plasa Ocolul, jud. Mehedinți, un policandru lucrat din lemn, douĕ sfesnice marĭ și douĕ micĭ, tot de lemn, douĕ maĭ micĭ pentru Sf. Preastol, idem, o cutie de piatră pentru păstrat sf. Impĕrtășrie, o copie, treĭ chilograme lumînărĭ de céră și un litru unt de lemn, tóte obiectele în valóre de 70 l. Pentru a lor mulțămire sufletéscă, li se aduc mulțămirĭ publice.

———

Din partea Sf. Epitropiĭ a Hușilor, se aduc călduróse mulțămirĭ Domnilor Stoĭan Cristea și Nicolae Fărcan, locuitorĭ din comuna Brodoc, județul Vasluĭ, pentru că a dăruit bisericeĭ parohiale din numita comună patru candele de argint în valóre de 53 leĭ.

———

Din partea Sf. Episcopiĭ de Huși, se aduc călduróse mulțămirĭ următórelor persóne și anume: D-lor Ștefan Obreja și Gheorghe Gociu parohienĭ aĭ bisericeĭ Inălțarea Domnuluĭ din Huși, pentru-că aŭ dăruit menționateĭ biserici douĕ stégurĭ nouă și aŭ reparat douĕ vechĭ tóte în valóre de 65 leĭ. D-l Dimitrie Râpeanu pentru că a dăruit bisericeĭ Sf. Dimitrie din Huși, un steag noŭ în valóre de 130 l. D-l Costache Filimon pentru că a dăruit bisericeĭ parohieĭ Crăsnășanĭ, douĕ sfeșnice de metal în valóre de 30 leĭ, precum și Dómneĭ Sevastia Balan, pentru că a dăruit aceleĭașĭ biserici un rînd vestminte preoțeștĭ de stofă în valóre de 135 leĭ.

———

Din partea Sf. Episcopiĭ de Huși, se aduc călduróse mulțămirĭ Domnuluĭ Gheorghe Matarânga, comerciant din orașul Bârlad, pentru că a dăruit bisericeĭ parohiale a Sf. Ilie din numitul osaș, un rînd complect de vestminte preoțeștĭ, în valóre de 180 leĭ.

———

Din partea Sf. Episcopiĭ de Huși, se aduc călduróse mulțămirĭ persónelor carĭ aŭ contribuit la reparațiunea bisericeĭ cu hramul Sf.

Voevoḑĭ a parohieĭ Adam din ju.d Tutova şi anume : Monahieĭ Eudoxia Vrabie pentru suma de 290 leĭ, monahieĭ Elisabeta Jalbă pentru 20 leĭ şi 50 banĭ, monahieĭ Epraxia Hârjăŭ şi D-luĭ Constantin Savin pentru câte 5 leĭ, monahielor Epraxia Zaharia, Iustina Filibiliu, Singlitichia Botez şi D-luĭ Anastase Velicu pentru câte 2 leĭ, monahielor Olimpiada Tene, Natalia Tercu, Amfia Epihiaria, Páraschéva Grecénu, Miropia Platon şi D-luĭ Marin Leonardat pentru câte 1 leŭ, Pistisieĭ Grigoriu pentru 75 banĭ şi monahieĭ Amfiora pentru 50 b.

———

Din partea parohiatuluĭ parohieĭ Docani, jud. Tutova, se aduc călduróse mulţamirĭ D-luĭ Gheorghe Gh. Manole, enoriaş în parohia Docani, jud. Tutova, pentru că a bine-voit a procura pentru biserica cu hramul Sf. Voevoḑĭ din numita parohie, un evhologiŭ bogat, o broşură slujba sfinteĭ învierĭ, ediţia Sf. Sinod, legată cu pĭele, cum şi un tabloŭ cu regula proscomidieĭ, tóte în valóre de 20 leĭ.

———

Chiriarchia Dunăreĭ-de-jos, exprimă mulţămirĭ D-luĭ Ilie Gheorghe comerciant din urbea Brăila, care a bine-voit a dărui bisericeĭ Adormirea Maĭceĭ Domnuluĭ, din ḑisa urbe, douĕ icóne Impĕrăteştĭ marĭ încadrate, una a Domnului Nostru Iisus Christos şi alta a Maĭceĭ Domnuluĭ, precum şi un acoperămînt pentru tetrapod, de atlas tóte în valóre de 500 leĭ.

———

Chiriarchia Dunăreĭ-de-jos, exprimă mulţămirĭ D-luĭ I. V. Socec librar din Bucureştĭ, care a bine-voit a dona pentru biblioteca bisericeĭ cu serbarea „Nascerea Maĭceĭ Domnuluĭ“, parohia Satişchioĭ, jud. Constanţa, 26 bucăţĭ cărţĭ diferite, în valóre de 34 leĭ 55 banĭ.

———

Chririarchia Dunăriĭ-de-jos, exprimă mulţămirĭ domnuluĭ Anastase Simu, care a bine-voit a dărui bisericiĭ cu serbarea Sf. Apostolĭ Petru şi Pavel din parochia Fléşca, judeţul Brăila, un rînd de veşminte bisericeştĭ în valóre de 100 leĭ.

———

Chiriarchia Dunăreĭ-de-jos exprimă mulţămirĭ Dómneĭ Elena Gh. Fulger din urbea Galaţĭ, care a bine-voit a dona bisericeĭ parohiale Intrarea în biserică (Vovidenia) din ḑisa urbe douĕ strane pentru cântăreţĭ, în valóre de 100 leĭ.

———

Chiriarchià Dunăreĭ-de-jos, exprimă mulţămirĭ persónelor maĭ jos arătate, carĭ aŭ bine voit a dona cărţile notate în dreptul fie căruĭa, pentru biserica din parochia Satişchioĭ, judeţul Constanţa, după cum urmézĕ : D-l C. Sfetea, editor şi librar din Bucureştĭ a donat 4 cărţĭ în valóre de 5 leĭ şi 50 banĭ. D-l Iorgu Dumitrescu comerciant din comuna Podu Bărbierului, judeţul Dâmboviţa, a donat 9 volume cărţĭ. Onor. Comitetul redactor al revisteĭ Albina, a dăruit 31 numere pe 7 lunĭ de la 1 Octombrie şi până la 30 Aprilie 1900, în valóre de 2 leĭ 83 banĭ.

———

Epitropia bisericeĭ Sf. Nicolae din parohia com. Orodelu, jud. Doljiŭ, aduce călduróse mulțămirĭ persónelor de maĭ jos carĭ aŭ dăruit maĭ multe objecte numiteĭ biserici și anume: D-l Florea R. Pițurescu a dăruit un triod legat cu pĭele și pânză în valóre de 25 l. Alexandru C. Stănică un octoich mare legat cu pĭele și pânză 26 l. Stana soția reposatuluĭ C. Stănică un Apostol și un Penticostar legat cu pĭele și pânză 21 l. Pr. Paroh Radu R. Dolea dis Orodelénu un Mineĭŭ pe August legat cu pĭele și pânză 13 l. Niță St. Albu o Evangelie legată cu pĭele și pânză 17 l. Marin I. Voinea un Mineĭŭ nelegat pe luna Iuliŭ 10 l. Florica I. I. Budălă un Mineĭŭ pe luna Iuniŭ nelegat 10 l. A maĭ dat D-l D. Enătescu cu soția sa D-na Ecaterina D. Enătescu ambiĭ învățătorĭ, o perdea de canava lucrată cu lîniță florĭ pe margine și în mijloc cruce și numele D-lor pentru Iconostas. Dina D. Bica o perdea bumbac de acoperit sf. odóre de pe Sf. Prestol și un sfeșnic mic de alamă galbenă. Enache St. Popa cu soția sa Stanca o perdea mare de borangic pe margine broderie pentru Sf. Prestol, o pereche perdele 7 coțĭ borangic cu brodoriĭ pe margine la feréstra Altaruluĭ. Maria M. Voinea o perdea borangic la Sf. Proscomidie. Florica I. I. Budălă a maĭ dat și douĕ perechĭ perdele de bumbac supțire la icónele marĭ Adormirea Maĭceĭ Domnuluĭ și Sf. Dimitrie. Florica Iordache Tufan douĕ perechĭ perdele borangic la iceónele Impĕrătești, D-na Florica Iagăr douĕ perechĭ perdele arnicĭ roșu la icónele marĭ Sf. Ión Botezătorul și Sf. Nicolae. Enache Roibescu o candelă de plumb 2 leĭ și Florica Treop douĕ sfesnice micĭ de lemn.

TIPOGRAFIA CARȚILOR BISERICEȘTI

Strada Principatele-Unite No. 34 (60), București.

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela acéstă Tipografie. Cele de ritual sînt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserică Autocefale Ortodoxe Romîne.

No. curent.	TITLUL CĂRȚEI.	VALOAREA: Broșată. L.	B.	Legată în piele. L.	B.	Legată în piele și pînză. L.	B.	Transportul: Recomandată. L.	B.	Impachetată. L.	B.
1	Aghiasmatar	4	—	9	—	6	50	—	80	1	30
2	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80	1	30
3	Al doilea Paraclis al Născătóreĭ de D-zeu	—	50	—	—	1	50	—	40	—	
4	Apostoĭ	7	—	12	—	9	50	—	—	1	30
5	Arheologia biblică de Is. de Onciul.	15	—	—	—	—	—	—	—	1	30
6	Autocefalia Bisericeĭ Romîne	—	50	—	—	—	—	—	40	—	—
7	Biblia de Buzĕu (cu litere vechĭ)	10	—	—	—	20	—	—	—	3	—
8	Canonul, Acatistul și Viața Sf. Ecaterina	1	—	—	—	2	50	—	50	—	—
9	Carte de Rugăciunĭ	1	—	3	30	2	25	—	60	1	30
10	***Carte de Rugăciunĭ*** (ediție de lux)	2	—	4	—	3	—	—	60	1	30
11	Carte de Te Deum	1	—	—	—	1	50	—	60	1	30
12	Carte fórte folositóre de suflet (sau Carte de Duhovnicie)	3	—	8	—	5	50	—	80	1	30
13	Cartea Psalmilor (traducere și explicare) de Is. de Onciul	5	50	—	—	—	—	—	—	1	30
14	Catavasier (Octoih mic)	2	—	5	—	3	80	—	70	1	30
15	Cazania	6	—	11	—	8	50	—	—	1	30
16	Cuvinte pentru săptămîna întîĭa a Postuluĭ Mare	1	—	—	—	2	50	—	50	—	—
17	Cuvinte sufletești (de Carmen Sylva)	1	50	5	—	3	50	—	60	1	30
18	Didahiĭ (Invățăturĭ) de Ilie Meniat	8	—	14	—	10	50	—	—	1	30
19	Enciclica Sinodală Patriarhală C/politană	—	20	—	—	—	—	—	35	—	—
20	Evanghelia	10	—	17	—	15	—	—	—	1	50
21	» în 12 limbĭ (la Vecernia dela Paștĭ)	—	50	—	—	1	50	—	40	—	—
22	Evhologiu (Molitvelnic)	8	—	13	—	10	50	—	—	1	30
23	Introd. în Test. Vechĭŭ de Is. de Onciul.	10	—	—	—	—	—	—	—	1	30
24	Istoria Bisericéscă de Euzebiu	3	50	—	—	5	30	—	80	1	30
25	Istoria Bisericéscă de Sozomen	3	—	—	—	4	80	—	80	1	30
26	Învățătura creștinéscă (partea I și II)	2	—	—	—	4	50	—	80	1	30
27	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	2	50	—	50	—	—
28	Liturgierul	4	—	9	—	6	50	—	80	1	30
29	Liturgia Sf. Ión Gură-de-Aur	—	50	—	—	1	50	—	40	—	—
30	Mărturisirea ortodoxă (Ediția Sf. Sinod)	1	25	—	—	2	50	—	60	—	—
31	Minee (pe tot anul)	120	—	180	—	150	—	—	—	4	50
32	Monastirile și Bisericile din Romînia	2	—	—	—	4	—	—	70	1	30
33	Octoihul cel mare	20	—	27	—	23	—	—	—	1	50
34	Orologiul cel mare (Ciasoslov bogat)	25	—	32	—	29	50	—	—	1	50
35	Orologiul cel mic	3	50	6	50	5	30	—	80	1	30
36	Panihidă (Rînduiala Parastasuluĭ)	1	—	—	—	2	—	—	60	—	—
37	Paraclisul Sf. Dumitru Basarabov	—	25	—	—	1	—	—	35	—	—
38	» Sf. Dumitru Isvorîtorul de Mir	1	—	—	—	2	50	—	50	—	—
39	» Sf. Filotea	1	—	—	—	2	50	—	50	—	—
40	» Sf. Mina	—	50	—	—	1	50	—	40	—	—
41	» Sf. Paraschiva	—	80	—	—	1	80	—	50	—	—
42	Parohiile Urbane și Rurale din Țéră	1	50	—	—	2	50	—	60	—	—

No. curent.	TITLUL CARȚEĬ.	VALOAREA						Transportul:			
		Broșată.		Legată în piele.		Legată în piele și pînză.		Recomandată.		Impachetată.	
		L.	B.	L.	B.	L.	B.	L.	B.	L.	B.
43	Pâne spre fiinţă	—	—	—	—	—	50	—	50	—	—
44	Penticostar	8	—	13	—	10	50	—	—	1	30
45	Predicator (fragment) de In. Moisiu. .	—	50	—	—	—	—	—	50	—	—
46	Prohodul Domnuluĭ	1	—	—	—	2	—	—	60	—	—
47	Psaltirea (format mare)	5	—	10	—	7	50	—	80	1	30
48	Psaltirea (format mic)	1	10	3	40	2	35	—	60	1	30
49	Regulament pentru costumul Clerului .	—	50	—	—	1	50	—	50	—	—
50	Rînduĭala Proscomidieĭ (tablou) . . .	—	50	—	—	—	—	—	60	—	—
51	***Slujba Învierei***	2	—	5	—	3	80	—	70	1	30
52	Slujba Sfinţireĭ Biserice	2	—	5	—	3	80	—	70	1	30
53	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50	—	—
54	Șése-zecĭ și patru cuvinte (Predice) . .	4	—	9	—	6	50	—	80	1	30
55	Tipic Arhieresc	—	50	—	—	1	50	—	50	—	—
56	Tipic Bisericesc	3	—	6	—	4	80	—	70	1	30
57	Tratat despre cinstirea Sf. Icóne . . .	—	50	—	—	—	—	—	50		—
58	Triod	20	—	27	—	23	—	—	—	1	50
59	Viaţa Repausaţilor.	2	—	—	—	3	80	—	70	1	30

La comande de maĭ multe cărţĭ, costul transportuluĭ va fi redus.

Transportul indicat e valabil numaĭ pentru Regatul Romînia. Pentru streinătate, costul transportuluĭ va fi sporit potrivit necesităţeĭ.

Transportul e fixat în vederea expedieriĭ cărţilor prin poștă.

Cu trenul nu se pot trimite de cît pachete cu cărţĭ, carĭ vor avea greutatea dela 5 kilo în sus. Costul transportuluĭ va fi cel obicĭnuit la Căile Ferate.

La unele cărţĭ s'a prevăzut costul transportuluĭ și pentru cazul că se vor trimite sub bandă, recomandate, și pentru cazul că se vor trimite împachetate. Recomandate se pot trimite numaĭ cărţĭ broșate. Acele cărţĭ însă pentru carĭ nu s'a prevăzut costul transportuluĭ în rubrica *„împachetată“*, se pot trimite recomandate și în cazul cînd s'ar cere legate. Cărţile pentru carĭ nu s'a prevăzut costul transportuluĭ în rubrica *„recomandată“*, nu se pot trimite de cît împachetate.

Comandele se vor executa numaĭ după trimiterea costuluĭ, sau cu ramburs.

Doritoriĭ de a li se trimite cărţile porto, vor binevoi a trimite cheltuelile ce se fac pentru fract orĭ scrisóre de expediţie, ambalaj și transport la poștă sau la gară.

Aceĭ carĭ vor voi a li se trimite cărţile cu ramburs, vor fi încărcaţĭ și cu costul transportuluĭ banilor, așa că, la primirea pachetuluĭ vor avea a plăti numaĭ valórea rambursuluĭ.

Cărţi sub bandă, nerecomandate, nu se trimit.

Aceĭ carĭ vor voi a avea acte justificative pentru sumele ce trimit Direcţiuneĭ acesteĭ Tipografiĭ, vor binevoi a trimite și costul timbrelor.

La comande se va indica neapărat Oficiul Postal, orĭ Gara cea maĭ apropiată

Se maĭ află de vînzare următórele Icóne, în maĭ multe culorĭ, aprobate de Sf. Sinod: Buna-Vestire (mărimea: 22/32 c. m.), Domnul Christos în 3 culorĭ (24/32), idem în 12 culorĭ (22/33), Sf. Dumitru (19/33), Sf. Ecaterina (20/30), Sf. Elefterie 20/30), Sf. Filotea (22/32), Sf. Gheorghe (24/33), Sf. Ión Botezătorul (24/35), Sf. Înger Păzitor (21/33), Maĭca Domnuluĭ (22/33), Sf. Nicolae (24/35), Sf. Paraschiva (22/32), Soborul Sf. Apostolĭ (22/33), Soborul Sf. Îngerĭ (22/32) și Sf. Varvara (24/35). Fie-care Icónă se vinde cu 30 banĭ. Icónele se pot trimite numaĭ împachetate; de aceea, maĭ puţin de 10 Icóne nu se pot expedia, ca să ajungă la destinaţie în bună stare. Costul transportuluĭ este de 1 leŭ 80 banĭ pînă la greutatea de 5 kilo; de aci în sus, transportul e proporţional cu greutatea și valórea.

Tot la acéstă Tipografie se maĭ află de vînzare și ceĭ 4 Sf. Evanghelișt, tipăriţĭ pe satin, pînză și hîrtie, trebuincĭoșĭ la sfinţirea Bisericilor, pentru Sf. Masă. Preţul a 4 Sf. Evanghelișt, este: pe satin 8 leĭ, pe pînză 2 leĭ și pe hîrtie 50 banĭ. Transportul, în plic recomandat, costă 80 banĭ.

Comandele de cărţi și costul lor se vor adresa ***D-luĭ Dr. Const. Chiricescu Directorul Tipografieĭ Cărţilor Bisericeștĭ. Bucureștĭ.***